

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 139

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

56. sējums
2013. gada 17. maijs

Paziņojums Nr.	Saturs	Lappuse
I	<i>Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi</i>	
	REZOLŪCIJAS	
	Reģionu komiteja	
	100. plenārsesija 2013. gada 11. un 12. aprīlī	
2013/C 139/01	Reģionu komitejas rezolūcija "Par turpmāko globālo pieeju nabadzības izskaušanai un ilgtspējīgas nākotnes nodrošināšanai pasaulē"	1
	ATZINUMI	
	Reģionu komiteja	
	100. plenārsesija 2013. gada 11. un 12. aprīlī	
2013/C 139/02	Reģionu komitejas atzinums "Sinerģija starp privātā sektora ieguldījumiem un publisko finansējumu vietējā un reģionālajā līmenī"	4
2013/C 139/03	Reģionu komitejas atzinums "Spēcīgāka Eiropas rūpniecība izaugsmei un ekonomikas atveseļošanai"	11
2013/C 139/04	Reģionu komitejas atzinums "ES pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai"	17

LV

Cena:
EUR 4

(Turpinājums nākamajā lappusē)

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs (<i>turpinājums</i>)	Lappuse
2013/C 139/05	Reģionu komitejas atzinums "ES atbalsts ilgtspējīgām pārmaiņām pārejas sabiedrībās"	22
2013/C 139/06	Reģionu komitejas atzinums "Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2012.–2013. gadā"	27
2013/C 139/07	Reģionu komitejas atzinums "Mākoņdatošanas potenciāla atraisīšana Eiropā"	35
2013/C 139/08	Reģionu komitejas atzinums "Decentralizācija Eiropas Savienībā un vietējo un reģionālo pašvaldību loma ES politikas veidošanā un īstenošanā"	39
2013/C 139/09	Reģionu komitejas atzinums "Uzlabot un koncentrēt ES starptautisko sadarbību pētniecībā un inovācijā"	46
2013/C 139/10	Reģionu komitejas atzinums "Izglītības pārvērtēšana"	51

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

100. plenārsesija 2013. gada 11. un 12. aprīlī

2013/C 139/11	Reģionu komitejas atzinums "Eiropas vistrūcīgāko personu atbalstīšanas fonds"	59
---------------	---	----

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

REĢIONU KOMITEJA

100. PLENĀRSESĪJA 2013. GADA 11. UN 12. APRĪLĪ

Reģionu komitejas rezolūcija “Par turpmāko globālo pieeju nabadzības izskaušanai un ilgtspējīgas nākotnes nodrošināšanai pasaulē”

(2013/C 139/01)

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē paziņojumu “Cilvēka cienīgu dzīvi visiem — nabadzības izskaušana un ilgtspējīgas nākotnes nodrošināšana pasaulē” un pilnībā atbalsta mērķi izveidot visaptverošu turpmākās globālās attīstības politikas satvaru, kurā integrēta sociāli ekonomiskā attīstība un vides ilgtspēja un kurā tiek risināti arī tiesiskuma, vienlīdzības un taisnīguma, miera un drošības jautājumi;

2. norāda uz priekšrocībām, kādas ir ilgtspējīgam attīstības modelim; tas piedāvā ļoti daudz iespēju sekmēt izaugsmi, radīt jaunas darba vietas, zaļu ekonomiku, uzlabot cilvēka attīstības pakalpojumus, veicināt labklājību, mazināt sociālo atstumtību un rūpēties par tīrāku un veselīgāku vidi;

3. uzskata, ka, neraugoties uz būtiskajiem panākumiem Tūkstošgades attīstības mērķu (TAM) sasniegšanā, darāmā joprojām ir daudz; atgādina, ka pat ekonomikas lejupslīdes laikā 85 % ES pilsoņu uzskata, ka Eiropai arī turpmāk būtu jāsniedz palīdzība jaunattīstības valstīm⁽¹⁾; aicina līdz 2015. gadam turpināt pasākumus virzībā uz Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanu un atbalsta arī ar tiem saistīto virzību uz globālo ilgtspējīgas attīstības mērķu noteikšanu, kā arī vēlreiz uzsver, ka atbalsta 2015. gada pasludināšanu par “Eiropas Attīstības gadu”, lai nodrošinātu ar TAM saistīto turpmāko darbu;

4. piekrīt viedoklim, ka Tūkstošgades deklarācija joprojām ir aktuāla un ir pierādījusi, ka problēmas iespējams atrisināt, ja

attiecīgie pasākumi ir koncentrēti un saskaņoti atbilstošos līmeņos; pauž pārliecību, ka nepieciešamo politikas pasākumu un programmu noteikšanā un īstenošanā būtiski ir iesaistīt visus galvenos partnerus, īpaši gan jaunattīstības valstu, gan donorvalstu vietējās iestādes, lai šādi pasākumi un programmas būtu sekmīgākas un veicinātu ilgtspējīgu attīstību un iekļaujošu izaugsmi;

5. tāpēc atbalsta viedokli, ka jaunais satvars būtu jāveido, pamatojoties uz pašreizējiem mērķiem un uzdevumiem, un tas arī turpmāk jāvērs uz galējas nabadzības daudzo dimensiju izskaušanu, vienlaikus ņemot vērā Tūkstošgades attīstības mērķu nepilnības un būtiskās pārmaiņas, kas pasaulē notikušas pēdējos desmit gados, īpaši arvien lielāko nozīmi, kāda ir:

(i) tādiem jauniem dalībniekiem, kā jaunietekmes valstis, privātais sektors, fondi, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un jo īpaši vietējās pārvaldes iestādes⁽²⁾, kā arī

(ii) pieaugošām globālām problēmām, tostarp drošībai, vides degradācijai, klimata pārmaiņām un enerģētikas vajadzībām;

6. piekrīt, ka turpmāk, nosakot mērķus, to skaitam jābūt ierobežotam un tie jāpiemēro globālā mērogā un jānodrošina visu pārvaldes līmeņu atbildība par to īstenošanu; uzsver, ka tiem ir jābūt arī vienkāršiem, skaidriem un izmērāmiem, lai tie būtu saprotami pēc iespējas plašākai sabiedrībai;

⁽¹⁾ Special Eurobarometer 392, 2012. gada oktobris.

⁽²⁾ Šajā rezolūcijā termins “vietējās pārvaldes iestādes” izmantots nozīmē, kāda tam ir ANO kontekstā (kur reģioni biežāk tiek skatīti kā pasaules reģioni). ES kontekstā tas nozīmē “vietējās un reģionālās pašvaldības”.

7. tomēr norāda, ka nabadzības problēmas pēc sava rakstura dažādās valstīs ievērojami atšķiras; tāpēc ir pārlicināta, ka vienoti un kopīgi mērķi neizslēdz nepieciešamību paredzēt specifiskus politikas pasākumus un līdzekļus, kas atbilst konkrētās teritorijas, valsts, reģiona vai pašvaldības apstākļiem;

8. uzskata, ka viens no iemesliem, kas daļēji liedzis sasniegt TAM, ir sociālās atšķirības un nevienlīdzība daudzās jaunattīstības valstīs demokrātijas un politiskās pārskatatbildības trūkuma dēļ, kā arī plaši izplatītās korupcijas dēļ; stabilitātes un drošības trūkums dažās valstīs kavē TAM sasniegšanu; tāpēc Komiteja aicina ES politikā attīstības jomā aktīvi atbalstīt tās pamatvērtības — demokrātiju, cilvēktiesības un tiesiskuma principus, un atgādina par vietējās pārvaldes iestāžu lielo nozīmi trūkumu noteikšanā tādās jomās kā cilvēktiesību īstenošana, demokrātijas sekmēšana un korupcijas apkarošana un minēto problēmu risināšanā;

9. uzsver nepieciešamību īstenot tādas globālas partnerattiecības attīstības jomā, kurās iesaistītas visas puses, kuras vērstas uz cilvēkiem un kuru pamatā ir uz līdzdalību un iekļaušanu balstīta augšupēja pieeja; aicina ES rādīt piemēru un pieņemt vienotu un saskaņotu pieeju, kas atspoguļo visu pārvaldības līmeņu ieguldīto darbu un līdzdalību;

10. uzsver, ka tieši vietējās pārvaldes iestādes nodrošina iedzīvotājiem daudzus no tiem pakalpojumiem, kas nepieciešami Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanai, piemēram, veselības aprūpes sistēmu, kanalizāciju, izglītību, transporta un enerģētikas sistēmas un atkritumu apsaimniekošanu, un līdz ar to ievērojami ietekmē arī jaunā satvara rezultātus;

11. domājot par mieru un drošību, atgādina, ka mūsdienu diplomātija nav tikai valstu valdību izpaušmes un darbības joma un ka, ņemot vērā dialoga, sadarbības un koordinācijas nepieciešamību, būtiska un arvien lielāka nozīme ir pilsētu diplomātijai. Izmantojot šo rīku, vietējās pašvaldības var sekmēt sociālo kohēziju, vides ilgtspēju, konfliktu novēršanu, to atrisināšanu un atjaunošanu un rehabilitāciju pēc konfliktiem;

12. izsaka bažas par to, ka saskaņā ar nesen publicētiem ESAO datiem Eiropas Savienība 2012. gadā ir samazinājusi kopējo attīstības palīdzības apjomu (par 2,3 miljardiem EUR jeb 4,3 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu). Lai gan ES joprojām ir pasaulē lielākā donore un viens no atbalsta samazinājuma iemesliem ir ekonomikas krīze dažās dalībvalstīs, RK tomēr aicina Eiropas Savienību un dalībvalstis arī turpmāk censties ievērot Apvienoto Nāciju Organizācijā pausto apņemšanos — panākt, ka līdz 2015. gadam 0,7 % no nacionālā kopienākuma tiek piešķirti palīdzībai; neseno budžeta

samazinājumu rezultātā patlaban šis procentuālais īpatsvars ir 0,43 %, un tikai dažas dalībvalstis sasniedz 0,7 % mērķi;

13. atgādina, ka vietējās pārvaldes iestādes arvien vairāk īsteno neatkarīgu un aktīvu politiku sadarbībai attīstības jomā un ka to vispārējais ieguldījums ir daudz lielāks nekā to finansiālais ieguldījums, un dažas no tām jau ir noteikušas mērķi 0,7 % no saviem resursiem velīt sadarbībai ar jaunattīstības valstīm, savukārt citas ir izveidojušas savus finansējuma mehānismus konkrētu jautājumu risināšanai;

14. atzinīgi vērtē to, ka Pusanas deklarācijā starptautiski atzīta vietējo pašvaldību loma saiknes veidošanā starp iedzīvotājiem un valdību un plašas un demokrātiskas atbildības nodrošināšanā par valstu attīstības plāniem, kā arī to, ka nesen "Rio+20" konferences noslēguma dokumentā tās pirmo reizi raksturotas kā stratēģiju veidotājas, lēmumu pieņemējas un ilgtspējīgas attīstības politikas pasākumu īstenotājas;

15. atkārtoti vēstījumu, ko Komiteja pauda atzinumā "ES vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījums ANO 2012. gada ilgtspējīgai attīstībai veltītajā konferencē ("RIO+20")" (CdR 187/2011), proti, ka Komiteja vēlētos, lai tiktu atjaunots un turpināts darbs saistībā ar Rīcības plānu 21. gadsimtam. Ideja veikt vietējos pasākumus Rīcības plāna 21. gadsimtam ietvaros radās pēc 1992. gadā Riodežaneiro notikušās augstākā līmeņa sanāksmes, un tie ir labs piemērs vietējā līmenī notiekošajam procesam, kam ir labi un noturīgi rezultāti, kuri izpaužas gan kā konkrēti pasākumi, gan arī sabiedrības lielāka izpratne par ilgtspējas jautājumiem un līdzdalība to risināšanā;

16. atgādina par RK aktīvo ieguldījumu "Rio+20" konferencē, gan gatavojoties Rio samitam, gan pilntiesīgi piedaloties ES delegācijā un demonstrējot, ko var panākt ar tādām iniciatīvām kā Pilsētas mēru pakts un Eiropas zaļās galvaspilsētas; vērs uzmanību uz minētajā konferencē Reģionu komitejas un ANO Vides programmas (UNEP) parakstīto saprašanās memorandu, kura mērķis ir turpināt radīt dažādu līmeņu sinerģiju un uzlabot "Rio+20" deklarācijas īstenošanu; Komiteja arī turpmāk novērotājas statusā būs iesaistīta ES delegācijā attiecīgajās pušu konferencēs par šo tematu;

17. vēlreiz uzsver savu redzējumu, ka ilgtspējīgas attīstības institucionālajā sistēmā vietējās pārvaldes iestādes pilnībā jāatzīst par kompetentām valstiskām dalībniecēm līdztekus valstu valdībām un ANO struktūrām; tāpēc aicina izveidot pastāvīgu komiteju reģionālajām un vietējām pārvaldes iestādēm vai nu UNEP ietvaros vai arī ilgtspējīgai attīstībai veltītā augsta līmeņa starpvaldību politiskā foruma (HLPF) ietvaros;

18. atgādina, ka, atzīstot vietējo pašvaldību lomu un lai paliecinātu attīstībai sniegtās palīdzības efektivitāti, Eiropas Komisija 2008. gadā pirmo reizi aicināja izstrādāt visaptverošu pieeju vietējām pašvaldībām kā attīstības dalībniecēm pasaules, Eiropas un valstu līmenī; atzinīgi vērtē šajā ziņā īstenotos Komisijas centienus ES līmenī un nodomu aktualizēt stratēģisko pāreju tās attiecībās ar minētajām iestādēm, 2013. gada pavasarī publicējot īpašu paziņojumu par vietējo pašvaldību nozīmi attīstības jomā;

19. aicina jaunajās un jo īpaši Eiropas Savienībā pieņemtajās stratēģijās ņemt vērā daudzpusējas decentralizētas sadarbības potenciālu, kas papildus kaimiņvalstīm paredzētām īpašām politiskām pārstāvības asamblejām (ARLEM Vidusjūras reģiona valstīm un CORLEAP Austrumu partnerības valstīm) ietver tādus instrumentus kā decentralizētas sadarbības portāls, kura uzdevums ir apzināt darbības un labāko praksi un darīt iespējamu informācijas apmaiņu ar mērķi prasmes un iespējas savienot ar vajadzībām, un politiskam dialogam veltīto konferenci par decentralizētu sadarbību;

20. apņemas arī turpmāk atbalstīt tādu Eiropas iniciatīvu kā Pilsētas mēru pakts un Eiropas zaļās galvaspilsētas, kā arī citu līdzīgu iniciatīvu labāku popularizēšanu un integrēšanu citās

pasaules daļās un globālās programmās, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmas (UNEP) iniciatīvā vai nesen uzsāktajās ES un Ķīnas partnerattiecībās ilgtspējīgai pilsētattīstībai un Vietējā rīcības plānā 21 gadsimtam (*Local Agenda 21*) pasaules līmenī un jo īpaši tās attiecībās ar ES paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm un kaimiņvalstīm;

21. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija mērķi "virzīties uz ilgtspējīgām, izturētspējīgām pilsētām" atzinusi par iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes virzītājspēku; iesaka turpmākajos ilgtspējīgas attīstības mērķos ietvert konkrētu mērķi pilsētu ilgtspējai; aicina ES turpināt darbu pie jautājuma par ilgtspējīgiem dzīves apstākļiem pilsētās un atbalstīt pilsētu un vietējo pārvaldes iestāžu centienus pielāgoties klimata pārmaiņām un attīstīt savu izturētspēju un spēju reaģēt katastrofu gadījumos un tās novērst, pamatojoties uz nepieciešamajām prasmēm un resursiem, jo pilsētas bieži vien ir pirmās, kurām jāreaģē uz dabas vai cilvēka izraisītām katastrofām;

22. uzdod Reģionu komitejas priekšsēdētājam iesniegt šo rezolūciju Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam, Eiropadomes priekšsēdētājam, Eiropas Komisijas priekšsēdētājam, ES prezidentvalstij Īrijai un nākamajai Padomes prezidentvalstij Lietuvai.

Briselē, 2013. gada 12. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

100. PLENĀRSESĪJA 2013. GADA 11. UN 12. APRĪLĪ

Reģionu komitejas atzinums “Sinergija starp privātā sektora ieguldījumiem un publisko finansējumu vietējā un reģionālajā līmenī”

(2013/C 139/02)

REĢIONU KOMITEJA

- piekrīt, ka dotāciju apvienošana (vai saplūšana) ar *InFls* potenciāli sniedz inovatīvu pieeju, kas dod iespēju samazināt projektu/investīciju kopējās izmaksas un riskus, un aicina VRP domāt radoši, kā minētos dažādos instrumentus iespējams izmantot, lai optimizētu atbalstu svarīgākajiem ieguldījumiem vietējā līmenī;
- uzsver EIB, kas ir ES ilgtermiņa finanšu iestāde (un pasaules lielākā divpusējā aizņēmēja un aizdevēja un strādā ar vairāk nekā 150 valstīm, kuras neietilpst ES), nozīmīgo lomu PPPs atbalstīšanā ES un kompetences un zināšanu sniegšanā, lai izstrādātu un ieviestu virkni *InFls* ES līmenī, sadarbībā ar Eiropas Komisiju (tai skaitā JEREMIE, JESSICA, ELENA un RSFF mehānisms; kā arī tehniskā atbalsta mehānismi, piem., JASPERS un JASMINE);
- atzinīgi vērtē 2012. gadā pieņemto lēmumu palielināt kapitālu par 10 miljardiem EUR, jo tas dos iespēju EIB piešķirt papildu aizdevumus kopsummā līdz pat 60 miljardiem EUR;
- atzinīgi vērtē EIB ieviestos jaunus “programmu aizdevumu” un “strukturālo programmu aizdevumu” instrumentus. Minētajiem instrumentiem varētu būt izšķiroša nozīme VRP finansēšanā, dodot iespēju piešķirt ieguldījumu portfeļa finansējumu un tādējādi pārvarot šķērsli saistībā ar projekta lielumu;
- atzīst, ka ir bijušas sākotnējas grūtības *InFls* izmantošanā struktūrfondu programmās un norāda vairākus faktorus, kas izskaidro šādu lēnu darbības uzsākšanu, tai skaitā neinformētība un iespēju izpratnes trūkums, nepieciešamība vadošajām iestādēm pārorientēties no dotācijām uz finanšu instrumentiem, un izsaka bažas par tiesiskā regulējuma, tai skaitā tiesību aktu valsts atbalsta jomā, sarežģītību;
- atzinīgi vērtē *InFls* darbības jomas 2014.–2020. gadā paplašināšanu un attiecināšanu uz visu veidu projektiem, visiem tematiskajiem mērķiem un ieguldījumu prioritātēm, kas iekļautas partnerību līgumos un darbības programmās, un uz visiem VSS fondiem;
- uzsver VRP pieaugošo interesi par vairākus reģionus aptverošu fondu veidošanu EIB makroreģionālo stratēģiju ietvaros;
- tā kā ir uzsākts izmēģinājuma posma novērtējums, aicina pagarināt projektu obligāciju iniciatīvu (PBI) līdz 2020. gadam un paplašināt tās darbības jomu, iekļaujot arī citas nozares, nevis tikai Eiropas komunikāciju tīklus;
- iesaka Eiropas Komisijai precizēt valsts atbalsta noteikumu piemērojamību *InFls*;

Ziņotājs

Rhodri Glyn THOMAS kgs (UK/EA), Velsas Nacionālās asamblejas loceklis

Atsauces dokuments**I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. uzskata, ka, neraugoties uz pieaugošo optimismu par to, ka eurozonas krīzes sliktākais periods ir aiz muguras, joprojām saglabājas lielas problēmas un šķēršļi ekonomikas atveseļošanas stimulēšanai visā ES, jo īpaši saistībā ar publiskā un privātā sektora finansējuma pieejamību, lai atbalstītu svarīgākos ieguldījumus;

2. ir pārliecināta, ka ES ir galvenā loma, lai palīdzētu atjaunot uzticēšanos ekonomikai, radot pamatnosacījumus, kas palīdzēs mobilizēt pieejamos ierobežotos publiskā un privātā sektora resursus, lai stimulētu svarīgākos ieguldījumus vietējā un reģionālajā līmenī, un pievēršas finanšu un kredīta pieejamības MVU pastāvīgajai nepietiekamībai, jo bez šīs problēmas atrisināšanas nebūs iespējams sasniegt stratēģijā "Eiropa 2020" un Izaugsmes un nodarbinātības paktā izvirzītos mērķus;

3. atgādina, kā jau tika norādīts Reģionu komitejas 2013. gada 31. janvāra atzinumā "ES, valstu un pašvaldību budžetu savstarpējās sinerģijas padziļināšana" ⁽¹⁾, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām (VRP) ir ļoti svarīga loma un pienākumi Eiropas ekonomikas atveseļošanas pasākumos, ņemot vērā to, ka VRP ir atbildīgas par publisko izdevumu ievērojamu daļu Eiropā (16,7 % no IKP un 34 % no visiem publiskā sektora izdevumiem 2011. gadā, un uz tām attiecināmas divas trešdaļas tiešo ieguldījumu 2011. gadā) ⁽²⁾; minēto izdevumu liela daļa ir koncentrēta stratēģijas "Eiropa 2020" galvenajās prioritārajās jomās (ekonomika, izglītība, vide, mājokļi un komunālie pakalpojumi);

4. uzsver publiskā un privātā sektora partnerību pieaugošo nozīmīgumu un ieinteresētību projektu finansēšanā (PPPs) ⁽³⁾ un inovatīvos finanšu instrumentos (InFIs) ⁽⁴⁾, jo tas ir potenciāls mehānisms, kas var veicināt svarīgākos ieguldījumus,

5. tādēļ atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paveikto, lai stimulētu PPPs un InFIs izmantošanu, izstrādājot politikas pamatprincipus, kas atbalsta un veicina šādu instrumentu izmantošanu, un mobilizējot ES budžetu, lai palielinātu VRP līmenī pieejamos publiskā sektora līdzekļus;

6. uzsver Eiropas Investīciju bankas (EIB) un augošā publiskā banku sektora centrālo lomu visā ES, atbalstot saskaņotu un visaptverošu uz politiku orientētu ieguldījumu vidi;

7. atzīmē, ka, neraugoties uz salīdzinoši nelielo apjomu, ES budžetam un EIB ir galvenā sviras loma ieguldījumu stimulēšanā visā ES teritorijā, jo īpaši (bet ne tikai) izmantojot vienotā stratēģiskā satvara (VSS) fondus, ko piešķir un īsteno teritoriālajā līmenī (daudzos gadījumos tos realizē VRP) un kuriem ekonomikā ir nozīmīgs pastiprinošs efekts;

8. atzīmē Eiropas Komisijas vērienīgo nodomu laika posmā no 2014. gada līdz 2020. gadam censties dubultot struktūrfondu ieguldījumu sviras efektu līdz 4,2 EUR par katru ES ieguldīto 1 EUR, Komisija sākotnēji norādījusi, ka ERAF daļa, ko piešķirs InFIs, varētu palielināties no 5 % līdz 15 %;

⁽¹⁾ CdR 1778/2012 fin.

⁽²⁾ DEXIA *Crédit local and CEMR* (2012), Teritoriālā līmeņa publiskās finanses ES, 2012. gada jūlijs.

⁽³⁾ Termins "PPPs" šajā atzinumā nozīmē kopīgus investīciju projektus, kuros iesaistīti publiskā un privātā sektora partneri un finansējums, un tas jāsaprot uz projektu balstītas pieejas kontekstā, t. i., kā vienreizējs ieguldījums, ko realizē publiskā un privātā sektora konsorcijs.

⁽⁴⁾ "InFIs" šajā atzinumā nozīmē programmas un instrumentus (piem., JEREMIE vai JESSICA), kas paredzēti dažādu individuālu projektu/pasākumu atbalstam ar "līdzdalības fonda" starpniecību, nevis viena projekta atbalstam. Priekšroka dota terminam "InFI", nevis vārdkopai "finansēšanas vadības instrumenti (FEIs)", ko arī plaši lieto ES un zinātniskajā literatūrā šajā jomā.

9. atzinīgi vērtē to, ka attiecībā uz VSS fondiem tiek saglabāta "atjaunojamo" fondu pieeja, kas teritoriālā līmenī potenciāli var radīt "mantojuma" fondu; aicina apsvērt, kā efektīvi attīstīt "atjaunojamo fondu" attiecībā uz *InFls* tādu centralizēti pārvaldītu programmu ietvaros, kas saņem atbalstu no ES budžeta (piem., COSME un "Apvāršnis 2020");

10. atzinīgi vērtē to, ka daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam un papildu priekšlikumos spēcīgāka politiskā prioritāte ir piešķirta *InFls*; aicina VRP (un dalībvalstis) optimizēt šādu atbalstošu tiesisko regulējumu, jo īpaši ieviest stingrākus un precīzākus noteikumus par VSS fondiem, kuru izmantošanu pārvalda vairāki teritoriālie līmeņi;

11. piekrīt Īpašajā ziņojumā, ko CEPS sagatavoja pēc Eiropas Parlamenta pieprasījuma ⁽⁵⁾, norādītajam, ka *InFls* nebūtu uzskatāmi par panaceju visa veida pasākumiem vietējā un reģionālajā līmenī, un uzsver, ka tie ir tikai "piemēroti projektiem, kuri potenciāli var radīt finanšu ieņēmumus" un ka tie "nebūtu uzskatāmi par dotāciju aizstājējiem, bet gan drīzāk par līdzekli ES budžeta darbības jomas paplašināšanai";

12. bez tam piekrīt, ka dotāciju apvienošana (vai saplūšana) ar *InFls* potenciāli sniedz inovatīvu pieeju, kas dod iespēju samazināt projektu/investīciju kopējās izmaksas un riskus, un aicina VRP domāt radoši, kā minētos dažādos instrumentus iespējams izmantot, lai optimizētu atbalstu svarīgākajiem ieguldījumiem vietējā līmenī;

PPPs/InFls loģiskais pamats, pamatojums un priekšrocības

13. uzsver, ka PPPs un *InFls* ir lietderīgi izmantot vairāku iemeslu dēļ, un arguments, ka šādām pieejām varētu būt izšķiroša nozīme ES ekonomikas atveseļošanas atbalstīšanā, ir tikai viens no tiem. PPPs pamatapsvērums ir to potenciāls dot labumu visām pusēm, sasniegt kopīgus mērķus tādā veidā, kāds nebūtu iespējams vai vēlams, neapvienojot publiskā un privātā sektora intereses. *InFls* pamatprincips ir sniegt struktūrētāku atbalstu, izveidojot tādas sistēmas ar noteiktiem noteikumiem un mērķiem, kas būtu orientētas uz konkrētiem saņēmējiem/grupām (piem., MVU ar mikrofinansējuma starpniecību, projekti pētniecības un izstrādes jomā, pilsētvides attīstības programmas);

14. uzskata, ka tirgus nepilnības ir svarīgs pamatojums, kas attaisno publisko iestāžu iejaukšanos, lai mazinātu risku, stimulētu privātā sektora iesaistīšanos un nodrošinātu tādu ieguldījumus, kuri citādi nebūtu iespējami. Šis pamatojums ir acīmredzams saistībā ar *InFls*, kas paredzēti, piemēram, lai nodrošinātu MVU piekļuvi mikrofinansējumam;

15. ir stingri pārliecināta, ka tirgus nepilnības nav vienīgais vai vismaz nav obligātais šādu pasākumu virzītājspēks un ka pasākumu pamatnosacījums var būt arī valsts politikas plašāks mērķis, piemēram, koncentrēšanās uz ilgtermiņa mērķiem nevis īslaicīgu ieguvumu, pievēršanās ekoloģiskiem (piem., tīrā enerģija) vai sociāliem mērķiem (nabadzības mazināšana, cīņa ar sociālo atstumtību), lai gan šādi ieguldījumi savukārt var radīt jaunus tirgus un saimniecisko darbību (piem., atjaunojamo energoresursu nozares attīstība, pilsētu atjaunošana u. c.);

16. aicina Eiropas Komisiju *PPPs/InFls* tiesiskajā pamatā un normatīvajā bāzē precizēt šo valsts politikas pieeju un ieviest lielāku skaidrību par valsts atbalsta noteikumu un tiesību aktu publiskā iepirkuma jomā piemērošanu, tā kā tie var būt šķērslis VRP līdzdalībai šādās iniciatīvās. Gadījumos, kad ir skaidrs valsts politikas pamatojums, ES konkurences noteikumiem nevajadzētu būt šķērslim vai nomākt iniciatīvu šādu pasākumu veikšanā;

17. uzsver, ka publiskajam sektoram piemīt demokrātiska pārskatatbildība, principā tam ir ilgtermiņa redzējums attiecībā uz ieguldījumu dzīvotspēju, īpašu uzmanību vēršot uz to, lai nodrošinātu sabiedrības pamatmērķus un vērtības un mazinātu risku, nodrošinot privātajam sektoram salīdzinoši drošu vidi investīcijām; turpretī privātā sektora partneri sniedz jaunus finanšu līdzekļus, komerciālo izpratni un kompetenci, kā arī inovatīvas prasmes un uzņēmējdarbības iemaņas;

18. atzīmē, ka privātajiem investoriem, tai skaitā pensiju fondiem, viens no galvenajiem aspektiem, lai veicinātu ieguldījumus *PPPs/InFls*, jo īpaši pašreizējos saimnieciskajos apstākļos, ņemot vērā lielo nenoteiktību finanšu tirgos, ir tas, ka publiskā sektora iesaistīšanās var mazināt ar investīcijām saistīto risku. Bez tam EIB/ ES finansējuma piesaistīšana var vēl vairāk mazināt iespējamo risku, pateicoties plānoto ieguldījumu kvalitātes "ārējai" pārbaudei;

19. aicina Eiropas Komisiju turpināt pētīt potenciālu ES līmeņa pasākumiem, lai mobilizētu pensiju fondu ieguldījumus ne tikai saistībā ar ES atveseļošanas plānu, bet arī citās jomās;

20. uzskata, ka to bezatbildīgo finanšu ieguldījumu dēļ, kas izraisīja finanšu krīzi 2008. gadā, un ņemot vērā pēdējo 3–4 gadu laikā radušos stimulu reformēt Eiropas finanšu pakalpojumu nozari, nepārprotami jāatzīst, ka galvenā uzmanība pievēršama ilgtermiņa un ilgtspējīgiem ieguldījumiem un jāizvairās no pagātnē pieļautajām ļaunprātībām un pārmērībām;

⁽⁵⁾ CEPS Īpašais ziņojums Nr. 68, 2012. gada oktobris, 1. lpp.

21. tāpēc uzsver, ka galvenais ir aizsargāt un respektēt sabiedrības mērķus un ieinteresētību publiskā un privāta sektora partnerībās; tomēr atzīmē, ka bez privātajiem investoriem nevar būt publiskā un privāta sektora partnerības un ka noteikumi PPPs un *InFIs* pārvaldībai jāizstrādā tā, lai stimulētu privāta sektora partneru līdzdalību;

22. apstiprina, ka ir spēcīga virzība uz īpašumtiesību jauniem modeļiem, kas paredzēti, lai vietējā un reģionālā līmenī varētu realizēt politikas noteiktus ieguldījumus iedzīvotāju labā, vienlaikus ņemot vērā to, ka jāgarantē izmaksas sedzoši ieņēmumi, ekonomikas ilgtermiņa dzīvotspēja un ilgtspēja, nevis par katru cenu maksimāli jāpalielina īstermiņa peļņa, balstoties uz ES publiskā sektora banku, kuras pārstāv vairāk nekā 20 % banku nozares, spēcīgo tradīciju (piem., KfW un reģionālo banku tīkls Vācijā, *Caisse des Dépôts* Francijā un *Cassa Depositi e Prestiti* Itālijā) ⁽⁶⁾;

23. šajā saistībā atzīmē jauno Skandināvijas modeli aģentūrām, kas finansē VRP: BNV (Nīderlande), *KommuneKredit* (Dānija), *Kommunalbank* (Norvēģija), *Kommuninvest* (Zviedrija), *Municipality Finance* (Somija). Lai gan minētajās iestādēs ir ļoti atšķirīgs attiecīgās centrālās valdības iesaistīšanas līmenis un līdz ar to atšķiras arī minētās valdības veiktās kontroles apjoms un risks, ko tā uzņemas ⁽⁷⁾, šis modelis piedāvā interesantu alternatīvu VRP ieguldījumu finansēšanai, tai skaitā partnerībā ar privāto sektoru: piemēram, Somijā 16 % *Municipality Finance* pieder valstij, 31 % — Somijas publiskajiem pensiju fondiem un 52 % pieder komūnām. Velsā ir uzsāktas debātes par iespējām izveidot publisku Velsas Investīciju banku;

Eiropas Investīciju bankas loma

24. uzsver EIB, kas ir ES ilgtermiņa finanšu iestāde (un pasaules lielākā divpusējā aizņēmēja un aizdevēja un strādā ar vairāk nekā 150 valstīm, kuras neietilpst ES), nozīmīgo lomu PPPs atbalstīšanā ES un kompetences un zināšanu sniegšanā, lai izstrādātu un ieviestu virkni *InFIs* ES līmenī, sadarbībā ar Eiropas Komisiju (tai skaitā JEREMIE, JESSICA, ELENA un RSFF mehānisms; kā arī tehniskā atbalsta mehānismi, piem., JASPERS un JASMINE);

25. uzsver vērtību, ko EIB sniedz saistībā ar pieeju, kas orientēta uz investīcijām, elastīgumu, lai pielāgotu atbalstu un aizdevumus individuālas palīdzības gadījumā, spēju sniegt profesionālas konsultācijas un tehniskās pieredzes piemērus publiskajām

iestādēm un piedāvāt labus noteikumus klientiem, jo tai ir AAA kredītvērtējums starptautiskajos finanšu tirgos;

26. atzīmē pieejamā EIB atbalsta plašo portfeli un dažādos pasākumus, tai skaitā tiešos aizdevumus projektiem (kas pārsniedz 25 miljonus *euro*), starpniecības kredītus, kurus realizē vietējās bankas, riska kapitālu, mikrofinansējuma shēmas utt., un bankas uz politiku orientēto pieeju investīcijām, pievēršot galveno uzmanību ES visaptverošajām prioritātēm attīstīt MVU, likvidēt saimniecisko/sociālo nelīdzsvarotību, veikt ieguldījumus dabiskajā vidē un pilsētvidē, uz zināšanām balstītā ekonomikā, atbalstīt Eiropas komunikāciju tīklus un ilgtspējīgu energoapgādi ES;

27. atzīmē, ka vairāk nekā 90 % EIB darbības ir koncentrēta Eiropā, bet tai ir nozīmīga loma finanšu aspektu īstenošanā ES ārējā un attīstības politikā, ko Reģionu komiteja novērtē ļoti atzinīgi;

28. uzsver EIB finansējuma pieaugošo nozīmi kopš 20. gadsimta 90-o gadu beigām, ko apliecina aizdevumu apjoma palielināšanās pēdējos desmit gados un jo īpaši finanšu krīzes laikā pēdējos 4–5 gados;

29. norāda, ka EIB sniegtie gada aizdevumi palielinājās no 10 miljardiem ECU 1998. gadā līdz 45 miljardiem EUR laika posmā no 2000. gada līdz 2010. gadam, strauji pieaugot līdz 79 miljardiem EUR 2011. gadā (maksimuma gads), lai kompensētu krīzes periodā sarūkošos privāta sektora ieguldījumus. Līdz 2011. gada beigām pastāvīgo neatmaksāto aizdevumu kopējā vērtība bija palielinājusies vairāk nekā par vienu trešdaļu, sasniedzot 395 miljardus EUR; EIB bija galvenā loma, nodrošinot kapitāla pieejamību visā ES un atbalstot investīcijas vairākās grūtībās nonākušās eurozonas valstīs, tai skaitā Grieķijā, Portugālē un Spānijā.

30. atzinīgi vērtē 2012. gadā pieņemto lēmumu palielināt kapitālu par 10 miljardiem EUR, jo tas dos iespēju EIB piešķirt papildu aizdevumus kopsummā līdz pat 60 miljardiem EUR;

31. uzsver, cik svarīgi ir tas, ka ES rīcībā ir šāds aktīvs, kas spēj elastīgi un ātri reaģēt uz mainīgajiem apstākļiem, attiecīgi pielāgot un izstrādāt jaunas atbalsta programmas; atkārti norāda, cik nozīmīga pašreizējos saimnieciskajos apstākļos ir tāda ES iestāde, kas veic ar politiku saskaņotus ieguldījumus, lai sasniegtu ES pamatmērķus, pamatojoties nevis uz “maksimāli lielas peļņas”, bet gan uz “bežpeļņas” pieeju;

⁽⁶⁾ Publiskās finanšu iestādes Eiropā, 2011. gada marts, Eiropas Publisko banku apvienība (EAPB).

⁽⁷⁾ *Kommunalbank* Norvēģijā 100 % pieder centrālajai valdībai, kas to pilnībā kontrolē. Nīderlandes BNV bankas 50 % pieder valstij un 50 % pieder vietējām un reģionālajām pašvaldībām.

32. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas un EIB darbu, 2007.–2013. gadā izstrādājot *InFIs* kopumu un stingri ieviešot principu, ka ES finansējumam ir skaidri noteikta loma un pievienotā vērtība visos minētajos *InFIs*, papildinot un pārsniedzot tradicionālās dotācijas; atzīmē, ka līdz 2011. gada beigām visās dalībvalstīs, izņemot Īriju un Luksemburgu, kopumā bija izveidoti 592 *InFIs*;

33. atzinīgi vērtē EIB ieviestos jaunus “programmu aizdevumu” un “strukturālo programmu aizdevumu” instrumentus. Minētajiem instrumentiem varētu būt izšķiroša nozīme VRP finansēšanā, dodot iespēju piešķirt ieguldījumu portfeļa finansējumu un tādējādi pārvarot šķērslī saistībā ar projekta lielumu (parasti aizdevuma minimālā summa ir EUR 25 miljoni);

34. aicina Eiropas Komisiju izpētīt iespēju attiecināt minēto pieeju arī uz ES budžetu ar finanšu instrumentiem, pieļaujot, ka neliela projektu daļa tiek pārvērsta vērtspapīros (emitēt arī projektu obligācijas, par kurām Eiropadome vienojās savos 2012. gada jūnija sanāksmes secinājumos, tostarp par izmēģinājuma posmu pašreizējā finanšu shēmā — kā piemēru var minēt Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, kur šo iespēju varētu realizēt laika posmā no 2014. līdz 2020. gadam);

35. atzinīgi vērtē pasākumus, kas veikti, lai nodrošinātu EIB un Reģionu komitejas stingras un ciešas savstarpējās attiecības, ņemot vērā EIB aizvien pieaugošo lomu rentablu ieguldījumu VRP līmenī atbalstīšanā;

Šķēršļi publiskā un privātā sektora partnerību un inovatīvu finanšu instrumentu izmantošanai

36. atzīst, ka laika posmā no 2007. gadam līdz 2013. gadam ir bijušas sākotnējas grūtības *InFIs* izmantošanā struktūrfondu programmās, kas apliecināts ārējā novērtējuma ziņojumā Eiropas Komisijai par finansēšanas vadības instrumentu, kuri līdzfinansēti no struktūrfondu, finansēšanā un ieviešanā gūtajiem panākumiem;

37. norāda vairākus faktorus, kas izskaidro šādu lēnu darbības uzsākšanu, tai skaitā neinformētība un iespēju izpratnes trūkums, nepieciešamība vadošajām iestādēm pārorientēties no dotācijām uz finanšu instrumentiem, ieskaitot finanšu riskus, instrumentu iespējamā sarežģītība un līdzdalības metodes un bažas par tiesiskā regulējuma, tai skaitā tiesību aktu valsts atbalsta jomā, sarežģītību;

38. norāda uz pilsētu un pilsētu iestāžu īpašajām bažām attiecībā uz JESSICA instrumentu izstrādi 2007.–2013. gada

plānošanas periodā, galveno uzmanību pievēršot spriedzei starp programmu pārvaldības iestādēm un pilsētu iestādēm; tāpēc atzinīgi vērtē projekta 2014.–2020. gada noteikumiem par apakšreģionālo plānošanu un “integrētiem teritoriālajiem ieguldījumiem” lielāko skaidrību un darbības jomu, kam būtu jānozīmē, ka turpmāk pilsētas un pilsētu rajoni varēs labāk izvērst JESSICA programmas;

39. atzīmē dažus viedokļus, kas izteikti datu vākšanas posmā, par to, ka EIB tās investīciju portfeļa ietvaros būtu jāuzņemas nozīmīgāka loma “riskantāku” projektu/ierosmju atbalstīšanā;

40. uzsver, cik svarīgi ir atbalstīt jaunas un visjaunākās tehnoloģijas, tai skaitā prioritātes politikas jomā, piemēram, svarīgo pamattehnoloģiju attīstību ES (iekļaujot, piemēram, arī fotonikas nozari); aicina Eiropas Komisiju un EIB nodrošināt, ka 2014.–2020. gada laika posmā PPPs un *InFIs* būs noteikta pietiekama prioritāte jaunajām un visjaunākajām tehnoloģijām, iekļaujot tās ilgtermiņa ieguldījumu perspektīvā Eiropai;

Instrumentu (tai skaitā VSS fondu) vienkāršošana, racionalizēšana un pastiprināšana ES līmenī

41. norāda, ka 2007.–2013. gada laika posmā daudzi dažādi tematiskie instrumenti ir izstrādāti neskaidri un *ad hoc* veidā, jo dažādie ģenerāldirektori ir centušies ieviest jaunas metodes finansēšanā;

42. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus racionalizēt un vienkāršot vairākus 2014.–2020. gada periodam pieejamos *InFIs*;

43. atzinīgi vērtē *InFIs* darbības jomas 2014.–2020. gadā paplašināšanu⁽⁸⁾ (kā noteikts Kopīgo noteikumu regulas projekta 32.–40. pantā) un attiecināšanu uz visu veidu projektiem, visiem tematiskajiem mērķiem un ieguldījumu prioritātēm, kas iekļautas partnerību līgumos un darbības programmās, un uz visiem VSS fondiem; sagaida minēto noteikumu plašu piemērošanu, tai skaitā lauku attīstības un jūrlietu programmās;

44. īpaši atzinīgi vērtē to, ka atcelts aizliegums finansēt projektu no vairākiem avotiem, un iespēju apvienot vairākus finanšu instrumentus, kam būtu jāatvieglo vietējā un reģionālā līmeņa projektu finansēšana;

⁽⁸⁾ Skat. priekšlikuma par Kopīgo noteikumu regulu 32.–40. pantu attiecībā uz 5 fondiem, kas iekļauti VSS, t. i. ERAF, ESF, Kohēzijas fonds, ELFLA un EJZF.

45. atzinīgi vērtē priekšlikumu par atbalsta inovatīviem MVU COSME programmas ietvaros⁽⁹⁾ apvienošanu ar RDFM programmu, kas paredzēta mazajiem un vidējiem uzņēmumiem programmā "Apvārsnis2020"; ar šo priekšlikumu lēstais ieguldījumu īpatsvars pētniecības un izstrādes jomā 2014.–2020. gada posmā pārsniegtu 100 miljardus EUR un tas būtu aptuveni 10 % no paveicamā virzībā uz mērķi 3 % apmērā no IKP, kā noteikts stratēģijā "Eiropa 2020";

46. norāda, ka vietējā un reģionālajā līmenī jāpalielina informētība par iespējām saņemt atbalstu no EIB, un aicina VRP (tai skaitā VSS programmu pārvaldības iestādes) būt proaktīvām attiecībā ar EIB un vienlaikus aicina arī Eiropas Komisiju un EIB uzsākt informācijas kampaņas, lai popularizētu pieejamās jau esošās un jaunās iespējas;

47. ierosina organizēt 2013. un 2014. gadā vairākas kopīgas konferences kopā ar Reģionu komiteju, kā vienu no variantiem iesakot šādu konferenču rīkošanu reģionu *Open Days* nedēļas ietvaros; atkārtoti uzsver, cik svarīgi šādos pasākumos ir iesaistīt tādas organizācijas kā, piemēram, Eiropas Publisko banku asociācija, KfW, komercbanku sektors, kā arī uzņēmējdarbības tīkla organizācijas;

48. atzīmē, ka līdzekļu saņēmēju kopīgas bažas, jo īpaši no MVU (sevišķi mikrouzņēmumu) viedokļa, rada pareizā ceļa atrašana ieguldījumu atbalsta instrumentu sarežģītajā klāstā;

49. norāda, ka lielākajai daļai MVU to vietējā banka ir uzziņu vieta gan attiecībā uz padomu, gan finansējumu, kas nozīmē, ka aizdevuma finanšu instrumentiem (tai skaitā tiem, kurus atbalsta EIB un ES budžets) jāatrod efektīva pieeja uzņēmumiem; aicina *InFIs* izstrādē stingrāk piemērot principu "Vispirms domāt par mazākajiem";

50. secina, ka valstīs (piem., Vācijā), kur ir spēcīga publisko banku infrastruktūra un uz politiku orientēta ieguldījumu morāle un principi, skaidrāk ir apliecināta saikne starp norisēm ES politikā, jauniem instrumentiem un mazajiem un vidējiem uzņēmumiem sniegto pakalpojumu VRP līmenī integrēšanu esošajā investīciju portfeli;

51. tāpēc aicina dalībvalstis un VRP, jo īpaši ņemot vērā ES ekonomikas pārvaldības struktūru pašreizējās reformas, sistemātiskāk izskatīt to, kā ES, valstu un vietējā līmeņa finanšu/banku

struktūras varētu efektīvāk sadarboties, lai koncentrētu atbalstu uz MVU un radošiem/inovatīviem ES ekonomikas jomas dalībniekiem, kas sniedz pievienoto vērtību;

52. uzsver VRP pieaugošo interesi par vairākus reģionus aptverošu fondu veidošanu EIB makro reģionālo stratēģiju ietvaros (piem., Ziemeļvalstīs). Šāda fondu apvienošana pretstatā atsevišķiem reģionāli izolētiem fondiem varētu palielināt iesaistīto fondu riska sadalījumu, sviras efektu un radīto ietekmi;

Projektu obligāciju iniciatīva

53. atzinīgi vērtē EIB lomu projektu obligāciju iniciatīvā, kuras mērķis ir palīdzēt privāto projektu virzītājiem emitēt obligācijas, lai finansētu infrastruktūras projektus un piesaistītu kapitāla tirgus līdzekļus no institucionālajiem investoriem, tai skaitā pensiju fondiem;

54. tā kā pēc Eiropas Parlamenta lūguma ir uzsākts izmēģinājuma posma novērtējums, aicina pagarināt projektu obligāciju iniciatīvu (*PBI*) līdz 2020. gadam un paplašināt tās darbības jomu, iekļaujot arī citas nozares, nevis tikai Eiropas komunikāciju tīklus;

55. aicina ES līmenī apmainīties ar paraug prakses piemēriem, lai uzsvertu VRP potenciālu izturēt kredītreitinga aģentūru veiktos novērtējumus, nolūkā samazināt riska līmeni, piesaistot privāto finansējumu;

56. atkārtoti apstiprina Reģionu komitejas iepriekšējos atzinumus pausto lūgumu Eiropas Komisijai izpētīt iespēju veicināt iedzīvotāju obligāciju un tādu obligāciju, kam ir sociālā ietekme (tādas jau izmanto AK un ASV), izstrādi, jo tie būtu jauni inovatīvi instrumenti ES mērķu atbalstam;

57. atzinīgi vērtē *ex ante* novērtējumu iekļaušanu, jo to mērķis ir pamatot valsts intervenci attiecībā uz projektiem, kuros izmanto šādus finanšu instrumentus;

58. iesaka Eiropas Komisijai precizēt valsts atbalsta noteikumu piemērojamību *InFIs*, piemēram, izstrādājot standartizētus, lietošanai gatavus modeļus attiecībā uz minētajiem jautājumiem, bet Eiropas Komisija un EIB varētu arī pastiprināt savu tehnisko palīdzību VRP šajā jomā;

⁽⁹⁾ Pirms tam atbalsts bija iekļauts Konkurētspējas un inovācijas programmā (*CIP*) ar diviem *InFIs* — Straujas izaugsmes un jauninājumu mehānisms MVU (*GIF*) un MVU Garantiju mehānisms (*SMEG*).

Subsidiaritāte un proporcionalitāte

59. atzīmē, ka subsidiaritātes un proporcionalitātes apsvērumi īpaši neattiecas uz šo atzinumu, ņemot vērā, ka tas tomēr nav atbilde uz Eiropas Komisijas likumdošanas priekšlikumu vai priekšlikumu politikas jomā;

60. uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt ES līmeņa pasākumus, kas balstīti uz papildināmības/pievienotās vērtības principiem, un atzinīgi vērtē to, ka šie principi ir iekļauti jaunajā ES Finanšu regulā attiecībā uz finanšu instrumentiem piemērojamajiem noteikumiem.

Briselē, 2013. gada 11. aprīlī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Spēcīgāka Eiropas rūpniecība izaugsmei un ekonomikas atveseļošanai”

(2013/C 139/03)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka rūpniecībai ir jābūt vienam no Kopienas veidošanas pilāriem — tā jānosaka par īstu politisku prioritāti, kam tiek nodrošināts tikpat liels politiskais atbalsts kā kohēzijai, infrastruktūrai un lauksaimniecībai;
- uzskata, ka Eiropas Komisijai ir jāizmanto visas iespējas, kas ar Lisabonas līgumu paredzētas rūpniecības politikas jomā un noteiktas LESD 173. pantā;
- atbalsta Eiropas Parlamenta priekšlikumu izveidot vadības grupu, lai Eiropas, valstu un reģionālo un vietējo pašvaldību līmenī sagrupētu kompetences un līdzekļus, kas pašlaik ir izklaidēti visos līmeņos un nozarēs;
- vērš uzmanību uz faktu, ka daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības jau noteikušas ekonomisko, sociālo un vides inovāciju par savu attīstības stratēģiju pamatelementu; to rīcībā ir tīkli un pieredze, lai veidotu MVU attīstībai nepieciešamās inovācijas ekosistēmas;
- ierosina izdot projektu obligācijas MVU finansēšanai, kas ļautu plašāk virzīt reģionālo investīciju fondu līdzekļus MVU un vidēja lieluma uzņēmumiem un stiprināt Eiropas riska kapitāla nozari, kas balstīta uz teritoriālajām vienībām;
- iesaka reģionālās inovācijas shēmas pakāpeniski pārveidot par reģionālām rūpniecības inovācijas un attīstības shēmām.

Ziņotājs

Claude GEWERC kgs (FR/PSE), Pikardijas reģiona padomes priekšsēdētājs

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Spēcīgāka Eiropas rūpniecība izaugsmei un ekonomikas atveseļošanai"

COM(2012) 582 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**REĢIONU KOMITEJA**

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu, kurā ir skaidri uzsvērtā rūpniecības nozīme.

Vispārīgas piezīmes

2. Rūpniecības īpatsvars eksportā un privāto pētniecības un izstrādes izdevumu apjomā ir 80 %, tāpēc tā joprojām ir instruments, ar ko Eiropa globalizācijas apstākļos tiecas nodrošināt sev vadošās pozīcijas. Rūpniecība joprojām būtiski stimulē ekonomiku kopumā, tostarp saistībā ar nodarbinātību (tajā nodarbināti 35 miljoni iedzīvotāju) un ietekmi uz pakalpojumu nozari.

3. Tomēr pēdējā laikā iezīmējas Eiropas ražošanas jaudas samazināšanās, palielinās nevienlīdzība Kopienas iekšienē un bažas par ražošanas pārvietošanu un Eiropas uzņēmumu konkurētspēju.

4. Eiropas Savienība veidojas uz Eiropas Ogļu un tērauda kopienas pamata. Pašreizējā ekonomikas un finanšu krīze ir nostiprinājusi uzskatu, ka Savienības labklājība un pastāvība ir atkarīga no spējas saglabāt stabilu rūpniecības bāzi, šajā nolūkā veidojot jaunu rūpniecības modeli, kura pamatā ir inovācija un lielāki ieguldījumi jaunās tehnoloģijās un kas vieno un apliecina tās vietu pasaules ekonomikā. Eiropai kā rūpniecības revolūcijas šūpulim ir ekonomiskās, kultūras, zinātnes un politiskās priekšrocības, kas nepieciešamas rūpniecības atdzimšanai — plašs tirgus ar vairāk nekā 500 miljoniem iedzīvotāju, apmācīti un kvalificēti darba ņēmēji, otrā spēcīgākā valūta pasaulē, aktīvi uzņēmumi, kas darbojas gandrīz visās nozarēs, stabila politiskā situācija.

5. Šis konstatējums apliecina, ka rūpniecībai ir jābūt vienam no Kopienas veidošanas pilāriem — tā jānosaka par īstu politisku prioritāti, kam tiek nodrošināts tikpat liels politiskais atbalsts kā kohēzijai, infrastruktūrai un lauksaimniecībai.

6. Šāda nostāja tiek pausta arvien biežāk, taču dalībvalstis to ne vienmēr atbalsta, kā liecina sarunās par daudzgadu finanšu shēmu Eiropadomē ierosinātie nesamērīgie budžeta samazinājumi tādās rūpniecībai svarīgās jomās kā pētniecība un inovācija ("Apvārsnis 2020") un Eiropas mēroga infrastruktūra (infrastruktūras savienošanas instruments).

7. RK uzskata, ka Eiropas Komisijai ir jāizmanto visas iespējas, kas ar Lisabonas līgumu paredzētas rūpniecības politikas jomā un noteiktas LESD 173. pantā, īpaši iespēja "nākt klajā ar dažādiem lietišķiem ierosinājumiem, lai veicinātu [dalībvalstu] koordināciju [rūpniecības politikas jomā], jo īpaši iniciatīvām, kuru mērķis ir pamatnostādņu un rādītāju noteikšana, paraugprakses apmaiņas organizēšana un nepieciešamo faktoru sagatavošana periodiskai apsekošanai un izvērtēšanai".

8. Tāpēc RK atbalsta Eiropas Parlamenta priekšlikumu izveidot vadības grupu, lai Eiropas, valstu un reģionālo un vietējo pašvaldību līmenī sagrupētu kompetences un līdzekļus, kas pašlaik ir izklaidēti visos līmeņos un nozarēs.

9. Komisija vēlas stiprināt rūpniecību, lai tās īpatsvars sasniegtu 20 % no Eiropas IKP. To paredzēts panākt, nosakot sešas prioritārās darbības jomas: progresīvas ražošanas tehnoloģijas, svarīgākās pamattehnoloģijas, bioprodukti, ilgtspējīga rūpniecības politika, būvniecība un izejvielas, "tīri" transportlīdzekļi un viedie tīkli. Šim paziņojumam ir četras sadaļas.

Reģionu komiteja

10. piekrīt, ka rūpniecības jautājums ir jārisina steidzami — tāpēc arī Komisija ir papildinājusi savus vidējā un ilgtermiņa priekšlikumus ar priekšlikumiem, kuru ietekmei vajadzētu būt ātrākai;

11. norāda, ka grūtības, kas skar rūpniecību daudzās dalībvalstīs, ir saistītas ar strukturāliem iemesliem un tāpēc rūpniecības politikas koncepcijā, pārvaldībā un finansēšanā ir nepieciešamas dziļas un straujas pārmaiņas, un to īstenošanai jāpiešķir šim mērķim atbilstīgi institucionālie un finanšu resursi;

12. piekrīt, ka rūpniecībai un ieguldījumiem uzņēmumos un to ekosistēmā labvēlīgu vispārīgu nosacījumu radīšana ir priekšnoteikums, lai uzlabotu konkurētspēju un nodrošinātu ilgtspējīgu izaugsmi. Eiropas uzņēmumu konkurētspēja ir atkarīga ne tikai no darbaspēka izmaksām, bet galvenokārt no ražīguma palielināšanas, tāpēc jāpalielina resursu, īpaši cilvēkresursu, ilgtspējīgas pārvaldības efektivitāte, izmantojot mūžizglītību, inovāciju un internacionalizāciju un daļot atbildību un peļņu ar darba ņēmējiem;

13. tāpat kā Komisija, konstatē finanšu krīzes ietekmi uz reālās ekonomikas finansēšanu, bet norāda, ka "vairāki pasākumi" nevarēs novērst sistēmiska līdzsvara trūkumu;

14. vēlas uzsvērt prasmju nozīmīgumu Eiropas rūpniecības attīstībā un modernizācijā;

15. uzstāj, ka steidzami jācentrē uzmanība uz rūpniecības pārmaiņu humāno, sociālo un teritoriālo dimensiju;

16. norāda, ka vienotā tirgus paplašināšana pagaidām nav stiprinājusi Savienības rūpniecības bāzi, un neizprot, kāpēc tirgus piekļuves nosacījumos nav iekļauta valūtu paritāte;

17. atbalsta apņemšanos veicināt uzņēmējdarbību, bet uzsver, ka vienlīdz svarīgi ir atbalstīt un atzīt rūpniecības nozares profesijas;

18. aicina Komisiju padziļināt analīzi, kā arī pilnveidot uzņēmumiem paredzētos atbalsta instrumentus un izskatīt iespēju izveidot jaunu kategoriju, kādu tā piekrita izveidot pārtikas un lauksaimniecības nozarē un kurā ietilptu vidēji lieli uzņēmumi (starp MVU un lieliem uzņēmumiem), kas nodarbinātu no 250 līdz 750 darbinieku un kuru apgrozījums būtu mazāks par EUR 200 miljoniem. Šādi uzņēmumi varētu saņemt piemērotu atbalsta apmēru, kas būtu lielāks par lielajiem uzņēmumiem paredzēto un mazāks par MVU uzņēmumiem paredzēto atbalstu;

19. pauž nožēlu par to, ka rūpniecības politikas teritoriālā dimensija ir minēta tikai virspusēji, lai gan tieši teritoriālajā līmenī notiek mūsu līdzpilsoņu dzīve un izglītošanās, rodas jauni dzīvesveidi, izveidota infrastruktūra un apmaiņas forumi, tiek veidoti tikli un sadarbības grupas, kā arī veidojas uzticēšanās, kas saistīta ar cilvēku savstarpējām attiecībām;

20. atbalsta spēcīgākas rūpniecības politikas pamatelementus: ieguldījumus inovācijā, labākus nosacījumus piekļuvei tirgum, finanšu kapitālam, cilvēkkapitālam un prasmēm.

A. VEICINĀT IEGULDĪJUMUS JAUNĀS TEHNOLOĢIJĀS UN INOVĀCIJĀ

21. Daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības jau noteikušas ekonomisko, sociālo un vides inovāciju par savu attīstības stratēģiju pamatelementu; to rīcībā ir tikli un pieredze, lai veidotu MVU attīstībai nepieciešamās inovācijas ekosistēmas.

22. Progresīvās tehnoloģijas, ar kurām paredzēts nodrošināt tīru ražošanu, un ilgtspējīgas izejvielas, ir dabiski saistītas ar tādu pieeju, kas no rūpniecības ekoloģijas viedokļa veicina izejvielu pārstrādi un enerģijas patēriņa kontroli.

23. Būvniecības un ilgtspējīgu izejvielu nozare arī ir cieši saistīta ar vietējo līmeni, jo tieši šajā līmenī var pārliecināties, kur tiek ieguldītas un virzītas publiskās investīcijas.

24. Elektriskajiem un hibrīda transportlīdzekļiem cita starpā ir nākotne arī jaunā mobilitātes koncepcijā, ja tiek iecerēts jauns intermodalitātes formāts, kas nostiprinās galvenokārt dzelzceļa staciju nozarē. Taču ir iespējami arī citi elektrisko transportlīdzekļu izmantošanas veidi. Konkrēti, būtu jāizstrādā jaunas pieejas mobilitātei pilsētās, ietverot arī piepilsētu teritorijas;

25. Šis ir tieši tāds jautājums, kura risināšanā varētu izmantot gan nozaru, gan kohēzijas pieeju un kas varētu nodrošināt ciešu saikni starp ilgtspējīgu teritoriālpilnojumu un rūpniecības attīstību.

26. RK aicina Komisiju ātrāk publicēt Eiropas tērauda rūpniecības rīcības plānu, ko pašlaik ir paredzēts publicēt 2013. gada jūnijā.

27. Mūsu reģioni turklāt nodrošina dabisku vidi gan digitālās ekonomikas, gan vecumdienu problēmu risināšanas eksperimentiem un publisko un privāto investīciju konverģencei.

28. Visās šajās jomās Eiropas spēks slēpjas labas līdzāsapaštāvēšanas un daudzveidības kultūrā. Tas ir viens no turpmāko gadu galvenajiem ekonomiskās attīstības uzdevumiem pasaules līmenī.

Reģionu komiteja

29. atbalsta Komisijas ierosināto konkrētām teritorijām paredzēto "pārdomātas specializācijas" stratēģiju, vienlaikus uzsverot, ka tā attiecas uz visām rūpniecības nozarēm, kurās tai jāpalīdz ieviest izmaiņas visā Eiropas Savienības teritorijā;

30. uzstāj, ka projektu sagatavošanā ir svarīgi, lai teritoriālajā līmenī tiktu iesaistīti publiskie un privātie partneri un viņi varētu efektīvi piedalīties Savienības apstiprināto svarīgāko stratēģisko lēmumu pieņemšanā;

31. uzsver, ka būtu vēlams šo pieeju pakļaut Kopienas iekšējās sadarbības loģikai, lai veicinātu tādas inovāciju Eiropas veidošanos, kas balstīta uz teritorijām;

32. atkārtoti pauž savu ierosinājumu par teritoriālajiem līgumiem, kas dod iespēju organizēt dažādus ar projektu saistītus sadarbības līmeņus; ierosina šo pieeju noteikt vienotā programmdokumentā, lai teritoriālajā līmenī saskaņotu valsts un vietējo politiku ar nozaru politiku un Savienības kohēzijas politiku;

33. aicina nodrošināt, lai investīcijām, kas saistītas ar šiem vienotajiem programmdokumentiem, tiktu paredzēts īpašs finansējums aizdevuma formā, ko piešķirtu Eiropas Investīciju banka, kas par savu uzdevumu izvirzītu jaunu teritoriālo ekosistēmu veidošanu ekonomiskajai un sociālajai inovācijai. Tas varētu būt efektīvs līdzeklis, lai atbalstītu inovatīvus risinājumus, nodrošinātu uzņēmumiem paraugu, veicinātu konsorciju veidošanu saistībā ar jautājumiem, kuru risināšanai nepieciešama jauna uzņēmumu partnerība. Tā kā šīs ekosistēmas ir balstītas uz publiskā un privātā sektora partnerību, tām vajadzētu izvirzīt divkāršu mērķi — uzlabot uzņēmumu konkurētspēju un publisko pakalpojumu efektivitāti (racionalizēt tādējādi publiskos izdevumus).

B. PIEKĻUVE TIRGIEM

34. Par vienu no galvenajiem rūpniecības politikas instrumentiem Komisija noteikusi piekļuves uzlabošanu preču tirgum. Komisijas priekšlikumi ietver gan tirgus paplašināšanu drošības, aizsardzības un medikamentu jomā, kā arī tematus, kas saistīti ar standartiem, rūpniecisko īpašumu un uzņēmējdarbības attīstību.

Reģionu komiteja

35. piekrīt Komisijai, ka ir svarīgi noteikt ES standartus, kas jāpiemēro Savienībā un jāaiestāvē pasaules tirgū, lai, piemēram,

Eiropas uzņēmumu inovācijas vides aizsardzības jomā nekaitētu pašiem uzņēmumiem, bet tieši pretēji — lai šie standarti pamazām stātos spēkā visā pasaules tirgū; vēlas, lai Savienība nodrošinās ar līdzekļiem, kas vajadzīgi, lai diskutētu par šiem standartiem un panāktu to ieviešanu tādās jomās kā vide, rūpniecības drošība, arodapdraudējuma novēršana un minimālie sociālie un nodarbinātības standarti, lai Eiropas ražojumi līdzvērtīgos konkurences apstākļos varētu konkurēt pasaules tirgū;

36. viennozīmīgi atbalsta arī Komisijas vēlmi panākt, lai tiktu novērstas nodokļu un sociālās atšķirības, kas rada Eiropas reģionu savstarpējo konkurenci, bet nerada jaunu vērtību radīšanas dinamiku Savienības līmenī.

37. Stratēģiskās jomas, uz kurām Komisija pamatoti norādījusi, var radikāli mainīt patēriņa modeļus, ražošanas organizāciju, rūpniecības un pakalpojumu jomu sāncensību, pašreizējās darbības jomas un nozares, un kopumā — veidu, kā ar tīkla palīdzību mūsu rūpniecības produkcija nonāk tirgū. Tāpēc ļoti svarīgs uzdevums ir sagatavot mūsu uzņēmumus šiem jaunajiem apstākļiem, pastiprinot uzņēmumu sadarbību, veidojot konsorciju un dažos gadījumos — publiskā un privātā sektora partnerību. Savlaicīgi ir jā sagatavojas un jāatbalsta iniciatīvas, kuru mērķis ir pielāgoties jaunajām prasībām, kuras mēs ar savu darbību esam daļēji izraisījuši, lai varētu darboties gan iekšējā, gan pasaules tirgū. Eiropai ir nepieciešama tāda tirgus inženierija, kas atbilstu tās tehnoloģiskajai veiktspējai.

38. Šai inženierijai, kuras uzdevums ir preču laišana tirgū, ir jābūt vienam no kopējo reģionālo platformu raksturlielumiem.

C. PIEKĻUVE FINANSĒJUMAM UN KAPITĀLA TIRGIEM

39. Lai gan stāvoklis valstīs ir atšķirīgs, uzņēmumu finansēšanai izmantotie aizņēmumi no kapitāla tirgus Eiropā sasniedz tikai 7 % no IKP, savukārt ASV tie ir 35 %.

40. Komisija norāda, ka tas ir viens no nestabilitātes faktoriem, ko vajadzētu pārvarēt, plašāk izmantojot publiskā sektora atbalstu un vienlaikus veicot virkni pasākumu, kas būtu vērsti uz atviegлотu piekļuvi kapitāla tirgiem.

Reģionu komiteja

41. norāda, ka nepieciešama visaptveroša pieeja valūtai un finansējumam. Faktiski tādai rūpniecībai, kuras cikli ir garāki un rentabilitāte neliela, ir grūti piesaistīt kapitālu, kas mērķēts uz tūlītēju lielu peļņu. Ieguldījumi, kas tiek veikti nolūkā ātri gūt lielu peļņu, var apdraudēt uzņēmuma ilgtermiņa attīstību;

42. tāpēc aicina rūpniecības finansēšanu noteikt par vienu no svarīgākajiem Savienības finanšu un monetārās struktūras mērķiem;

43. ierosina izlaist projektu obligācijas MVU finansēšanai, kas ļautu plašāk virzīt reģionālo investīciju fondu līdzekļus MVU un vidēja lieluma uzņēmumiem un stiprināt Eiropas riska kapitāla nozari, kas balstīta uz teritoriālajām vienībām;

44. atkārtoti pauž atbalstu "iedzīvotāju obligāciju" popularizēšanai un ieviešanai, lai veicinātu rūpniecības attīstību vietējā mērogā. Šādas iedzīvotāju obligācijas varētu dot iespēju ES atbalstītiem projektiem saņemt papildu finansējumu no iedzīvotājiem vai citiem publiskiem finansējuma avotiem, un par šiem ieguldījumiem pretī varētu saņemt garantētas un taisnīgas dividendes;

45. aicina Komisiju izstrādāt finanšu instrumentus, kas veicinātu rūpniecības nozaru sadarbību ES robežās;

46. atkārtoti iebilst pret Komisijas priekšlikumu noteikt, ka reģionālais atbalsts tērauda rūpniecības un sintētisko šķiedru nozares uzņēmumiem principā neatbilst iekšējā tirgus noteikumiem;

47. uzskata, ka ekonomikas un sociālās krīzes apstākļos publiskās investīcijas ir ārkārtīgi nepieciešamas kā daļa no visaptverošas izaugsmes stratēģijas. Šajā kontekstā RK piekrīt valsts atbalsta sistēmas vispārējai reformai, lai tā kļūtu vienkāršāka, pārredzamāka un elastīgāka. Eiropas Komisijas politikas prioritācijai valsts atbalsta jomā ir vajadzīga arī vairāk uz ekonomiku vērsta pieeja, lai tiktu ņemts vērā reālais risks, ka valsts atbalsts varētu ietekmēt Kopienas iekšējo tirdzniecību, un reālie konkurences kropļojumi iekšējā tirgū. Līdztekus ir jāievēro prasība rūpēties par publisko izdevumu kvalitātes uzlabošanu un jo īpaši par to, lai Eiropas makroekonomiskās uzraudzības noteikumos tiktu iekļauta īpaša kategorija, kas atspoguļotu attiecību starp publiskajiem ieguldījumiem infrastruktūras vai inovācijas jomā un publiskajiem administratīvajiem izdevumiem;

48. ierosina izskatīt apakškategorijas izveides iespēju saistībā ar "Bāzeles II" nolīgumiem, lai liktu banku iestādēm investēt ekonomikā ar zemu oglekļa emisijas līmeni, veikt investīcijas, kas paredzētas revolucionārām tehnoloģijām un kas atbilst sociālās atbildības principam.

D. GALVENAJAM JĀBŪT CILVĒKIEM

49. Komisija atgādina, ka darba vietu radīšana ir prioritāte, un norāda, ka konkurētspējīgas un efektīvas rūpniecības

politikas pamatā jābūt dinamiskam darba tirgum, savukārt darbaspēka mobilitāte šajā procesā ir mainīgais rādītājs, kas nodrošina nepieciešamo pielāgošanos.

50. Komisija uzsver, ka ekonomikas lejupslīdes periodā iekšējais elastīgums var būt ļoti efektīvs līdzeklis nodarbinātības saglabāšanai un pielāgošanās izmaksu samazināšanai.

51. Komisija arī norāda, ka valstīm, kurās krīzes ietekme uz darba tirgu ir bijusi mazāka, raksturīga kopīga iezīme — spēcīgs sociālais dialogs. Tāpēc RK aicina pastiprināt sociālo partneru iesaisti rūpniecības politikā un konkrēti pauž atbalstu priekšlikumam direktīvai, kuras mērķis ir uzlabot informācijas sniegšanu darba ņēmējiem un apspriešanos ar viņiem, gatavojoties un pārbaudot Eiropas Parlamenta ierosinātos pārstrukturēšanas pasākumus.

52. Komisija ierosina ieguldīt prasmēs un profesionālajā apmācībā, lai palīdzētu pielāgoties strukturālajām pārmaiņām un savlaicīgi prognozēt vajadzības nodarbinātības un prasmju jomā.

Reģionu komiteja

53. piekrīt, ka prasmju pārvaldība vienlaikus ir gan absolūta prioritāte, lai nodrošinātu rūpniecības pārmaiņu veiksmīgu norisi Savienībā, gan arī viens no precīzākās politikas instrumentiem;

54. uzsver, ka šajā nolūkā ir jāpārvar šādi šķēršļi: jaunieši nav ieinteresēti ar rūpniecību saistītās profesijās, nepietiekama un jaunajām tendencēm neatbilstīga tālākizglītības un arodapmācības vadība un attīstība, trūkst Eiropas metodes un tādas vietas, kur notiktu debates par rūpniecības nākotni un stratēģiju, un ekspertu komitejām tiek nodota tādu jautājumu risināšana, kuri būtu jāskata sociālā un teritoriālā dialoga ietvaros;

55. apliecina, ka pārmaiņas nav nejaušība, bet rūpniecības pārstrukturēšanas, ar ko Savienībai nākas saskarties, pamatelementi;

56. ierosina perspektīvā paredzamo prasmju un pārmaiņu pārvaldību noteikt par pamatelementu visos rūpniecības stratēģijas līmeņos;

57. norāda, ka ir jāpaaugstina prasmju līmenis IT nozarē un svešvalodās, lai palielinātu to MVU skaitu, kuri eksportē preces uz trešām valstīm, un aicina Komisiju precīzāk apzināt mazāko uzņēmumu vajadzības šajās jomās;

58. apliecina vietējā līmeņa nozīmi nodarbinātības/apmācības un rūpniecības restrukturizācijas pasākumu koordinēšanā;

59. šajā sakarā atkārtoti pauž atbalstu Globalizācijas pielāgošanās fonda saglabāšanai, lai uzlabotu valstu un pašvaldību spēju pārvaldīt krīzes sekas un palīdzētu īstenot aktīvus darba tirgus pasākumus darba ņēmējiem, kas cietuši no pārstrukturēšanas. RK uzskata, ka papildus Globalizācijas pielāgošanās fondam būtu lietderīgi paredzēt pārmaiņu pielāgošanās fondu, lai veicinātu prasmju attīstību un rūpniecības restrukturizāciju. Vispirms varētu iecerēt, ka zināmus struktūrfondu un programmas "Apvārsnis 2020" līdzekļus novirza, lai nodrošinātu pielāgošanos pārmaiņām. RK uzsver, ka sociālās jomas dalībniekiem uzņēmumos, valstīs un reģionos jāīsteno maksimāli savlaicīgi un proaktīvi pirms pārstrukturēšanas, lai to novērstu vai vismaz samazinātu tās sekas nodarbinātības jomā, vai nodrošinātu pielāgošanos pārejai, ko nosaka jaudas pārpalikums, un laikus ieviestu izmaiņas;

60. uzskata, ka Eiropas Savienībai būtu jāīsteno vietējie pasākumi, lai veicinātu Savienības jauniešu interesi par rūpniecību.

E. PĀRVALDĪBA

Reģionu komiteja

61. atbalsta apņemšanos efektīvāk koordinēt ES un valstu politikas rūpniecības atbalstam;

62. uzstāj, ka sociālajam un teritoriālajam dialogam ir jābūt šīs dinamikas pamatelementam visos līmeņos;

63. aicina šajā nolūkā veidot resursu tīklu, kas stimulētu demokrātiskas debates par rūpniecības nākotni;

64. atbalsta reģionu iesaistīšanu pārdomātas specializācijas stratēģijas īstenošanā;

65. iesaka reģionālās inovācijas shēmas pakāpeniski pārveidot par reģionālām rūpniecības inovācijas un attīstības shēmām.

Briselē, 2013. gada 11. aprīlī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai”

(2013/C 139/04)

REĢIONU KOMITEJA

- piekrīt, ka valsts atbalsts uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai nav paredzēts tam, lai saglabātu tirgū uzņēmumus, kuriem nav nākotnes perspektīvas, un tādējādi radītu sekas, kas ir pretrunā principiem par sociālo tirgus ekonomiku ar augstu konkurētspēju, un varētu kaitēt gan brīvai konkurencei, gan patērētājiem un nodokļu maksātājiem. Savukārt atbalsts var būt noderīgs, ja tā mērķis ir palīdzēt strukturāli rentabliem uzņēmumiem pārvarēt nestabilitātes periodu, aizsargāt darba vietas un rūpniecisku zinātību, saglabāt kādas teritorijas ekonomikas struktūru;
- ierosina ieviest minimālās robežvērtības ziņošanai par valsts atbalstu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai;
- ierosina noteikt, ka glābšanas atbalsta pasākumu maksimālais periods ir seši mēneši ar iespēju vienreiz to pagarināt uz sešiem mēnešiem;
- atbalsta īpašu kompensācijas pasākumu noteikšanu pašvaldību piešķirtajam ārpuskārtas atbalstam, tai skaitā aizliegumu maksāt dividendes pārstrukturēšanas periodā;
- ierosina valsts atbalstam pēc analogijas piemērot darbību ilguma klauzulu, kas definēta spēkā esošās vispārējās struktūrfondu regulas 57. pantā. Tajā noteikts, ka atbalsta summas var atgūt, ja ieguldījumu periods ir īsāks nekā pieci gadi vai MVU gadījumā — trīs gadi;
- uzskata, ka 2007. gadā noteiktais maksimālais atbalsta apjoms, kas kombinēta glābšanas un pārstrukturēšanas atbalsta gadījumā ir EUR 10 miljoni vienam uzņēmumam, jāpaaugstina līdz EUR 15 miljoniem, lai ņemtu vērā inflāciju un un citus attiecīgus faktorus (tostarp ietekmi uz IKP un bezdarba līmeni);

Ziņotājs

Christophe ROUILLON kgs (FR/PSE), Coulaines mērs

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums

"Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai" (OV C 244, 1.10.2004., 2. lpp.)

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. norāda, ka pamatnostādņu pārskatīšana saistībā ar valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai ir daļa no ES valsts atbalsta modernizācijas vispārējās reformas. Tāpēc atzinuma tematikā pēc analogijas iekļaujami Komitejas atzinumā par vispārējo reformu ⁽¹⁾ formulētie ierosinājumi, proti, šādi prioritāri pasākumi: būtiska noteikumu vienkāršošana; noteikumu praktiskas piemērošanas uzlabošana un procedūru paātrināšana vai pat racionalizācija; uzmanības koncentrēšana uz gadījumiem, kuri būtiski ietekmē iekšējo tirgu;

2. uzsver, ka valsts atbalsts grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai ir svarīgs vietējām un reģionālajām pašvaldībām gan tāpēc, ka šim atbalstam ir būtiska nozīme teritoriālās, ekonomiskās un sociālās kohēzijas veicināšanā, gan arī tāpēc, ka šāda veida atbalstu galvenokārt sniedz vietējās un reģionālās pašvaldības;

3. kaut arī valsts atbalsta noteikumi ir Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē, un tātad netiek piemērots subsidiaritātes princips, vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšana minēto pamatnostādņu pārskatīšanā ir lietderīga, ņemot vērā pašreizējo ekonomisko un sociālo stāvokli un demokrātisko legimitāti, un atbilst daudzlīmeņu pārvaldības prasībām;

4. atgādina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības, būdamas atbildīgas par nodarbinātības politiku un atbalstu pārstrukturējamiem uzņēmumiem, aktīvi piedalās arī izglītības, arodapmācības, drošas profesionālās izaugsmes un nodarbinātības reģionu aktivizēšanas pasākumos, kuri atbilst prasībām par pārstrukturēšanas prognozēšanu un atbalstu tai;

5. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas 2012. gada 28. septembra lēmumu otrreiz pagarināt 2004. gadā pieņemto pamatnostādņu darbības termiņu un 2013. gada pavasarī otrreiz rīkot apspriešanu par šo pamatnostādņu pārskatīšanu. Termiņa pagarināšana un jauna apspriešanās ļautu aktualizēt valsts atbalsta vispārējās reformas principus un aktīvāk iesaistīt pārskatīšanā visas ieinteresētās puses. Pirmajā apspriešanā, kas notika ļoti īsā laika periodā no 2010. gada decembra līdz 2011. gada februārim ⁽²⁾, savu viedokli puda tikai 19 dalībvalstis, 9 organizācijas, bet neviena vietējā vai reģionālā pašvaldība. Tāpēc prasa iesniegt Reģionu komitejai oficiālu atzinuma pieprasījumu, lai tā varētu piedalīties otrajā apspriešanā, kas paredzēta 2013. gada pavasarī, un paust tajā ES vietējo un reģionālo pašvaldību vienotu nostāju;

6. uzskata, ka pašreizējo pamatnostādņu darbības termiņa pagarināšana ļaus izvērtēt krīzes ietekmi uz valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai. Šajā sakarā pauž neizpratni par to, ka Komisijas ziņojuma par ES dalībvalstu piešķirto valsts atbalstu 2012. gada precizētajā redakcijā ⁽³⁾ nav skaidri norādīts, kādas izmaiņas vērojamas grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai paredzētā valsts atbalsta apjomā, un ka krīzes ietekmes novērtējumā valsts atbalsta jomā ņemts vērā vienīgi atbalsts finanšu sektoram. Jāatgādina, ka Komisija nošķirusi ar krīzi nesaistītu valsts atbalstu, kura apjoms 2011. gadā bija EUR 64,3 miljardi (0,5 % no ES IKP), un atbalstu finanšu sektoram, kas 2011. gadā sasniedza EUR 714,7 miljardus (5,7 % no ES IKP);

7. vienlaikus uzskata, ka grūtībās nonākušu uzņēmumu atbalstam paredzētās publiskā sektora intervences iespējas nekādā gadījumā nedrīkst ierobežot, paredzot šādu intervenci vienīgi krīzes periodos. Jau kopš 1994. gada uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai paredzētā atbalsta pamatnostādnes apliecinājušas savu lietderību dažādos ekonomikas apstākļos; to mērķis ir izveidot Eiropas Savienības sistēmu, lai stingri noteiktos gadījumos saglabātu darba vietas un ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Joprojām aktuāli ir mērķi, kas noteikti 1994. gada pamatnostādņēs, kuru termiņš pagarināts 1999. un 2004. gadā;

⁽¹⁾ Cdr 1528/2012.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_restructuring_aid/index.html

⁽³⁾ COM(2012) 778 final, 21.12.2012.

8. tāpēc, tāpat kā 2004. gadā⁽⁴⁾, iebilst pret valsts atbalsta apjoma kvantitatīvu un nediferencētu samazināšanu attiecībā pret IKP (par ko atgādināts spēkā esošo pamatnostādņu 3. punktā);

9. piekrīt, ka finansējums jāpiešķir tieši pārstrukturēšanai, lai attīstītu novatorisku un konkurētspējīgu uzņēmējdarbību. Valsts atbalsts uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai nav paredzēts tam, lai saglabātu tirgū uzņēmumus, kuriem nav nākotnes perspektīvas, un tādējādi radītu sekas, kas ir pretrunā principiem, kuri valda sociālā tirgus ekonomikā ar augstu konkurētspēju, un var kaitēt gan brīvai konkurencei, gan patērētājiem un nodokļu maksātājiem. Savukārt atbalsts var būt noderīgs, ja tā mērķis ir palīdzēt strukturāli rentabliem uzņēmumiem pārvarēt nestabilitātes periodu, aizsargāt darba vietas un rūpniecisku zinātību, saglabāt kādas teritorijas ekonomikas struktūru, vajadzības gadījumā nodrošināt publisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu vai pat saglabāt konkurētspējīgu tirgus struktūru, lai novērstu monopola vai oligopola veidošanos, kā arī uzņēmumiem, kuru darbība ir stratēģiski svarīga Eiropas Savienībai, palīdzēt pārvarēt pārejošas grūtības globālās konkurences apstākļos;

10. uzskata, ka noteikumi, ko piemēro valsts atbalstam grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai, ir svarīgs Eiropas Savienības instruments ar globalizāciju saistīto problēmu risināšanai. Šajā saistībā vēlreiz pauž savu atbalstu Globalizācijas pielāgošanās fonda saglabāšanai, jo tas var sekmēt valstu un reģionu veiktspēju krīzes seku pārvarēšanā un aktīvu darba tirgus pasākumu īstenošanu darba ņēmējiem, kas pārstrukturēšanas dēļ zaudējuši darbu;

11. uzsver, ka sociālās jomas dalībniekiem uzņēmumos, valstīs un reģionos ir jāiesaistās iespējami agrīnā pārstrukturēšanas posmā, turklāt šai iesaistei jābūt proaktīvai, lai iespēju robežās mazinātu pārstrukturēšanas sekas nodarbinātības jomā, vai pielāgotos pārejai, kas nepieciešama pārmērīgas jaudas dēļ, un veiktu pielāgojumus;

12. prasa pārstrukturēšanas jautājumu risināšanā iesaistīt Eiropas Komisijas dienestu darba grupu (*task force*). Komisija jau uzsvēra, ka darba grupa ir efektīvi izskatījusi jautājumus autobūves nozarē, aktīvi iesaistoties, konkrēti, dodot padomus par resursu izmantošanu (sniedzot tehnisku palīdzību, saīsinot

piegādes termiņus, sniedzot padomus par resursu izmantošanu visefektīvākajā veidā, nodrošinot uzraudzību un sagatavojot ziņojumus);

13. tāpēc vēlas, lai šai struktūrvienībai (*task force*) tiktu rasts oficiālāks un stabilāks juridiskais pamats, lai tā varētu likumīgi un efektīvi veikt savus pienākumus;

14. uzskata, ka minētā darba grupa varētu būt pamats, lai veidotu Eiropas Komisijā un iesaistīto dalībnieku, tostarp dažādu līmeņu sociālo partneru, viedokļu apmaiņas, koordinācijas vai pat sarunu forumu, lai pienācīgi un reālistiski izskatītu valsts atbalsta jautājumus;

15. šajā saistībā atgādina, ka jāizstrādā jauni, rūpniecības politikas attīstībai atbilstoši pārvaldības modeļi;

16. uzskata, ka tad, ja ieviestu procedūras, uz kurām pamatojoties Eiropas Komisijā jārinko uzklaušanās sanāksmes ar valsts atbalstā ieinteresētajiem dalībniekiem, lai tie varētu izklāstīt problēmas, kas tiem radušās pārstrukturēšanas jomā, būtu jānodrošina arī to konkurentu uzklauššanu, kurus šāds valsts atbalsts varētu negatīvi ietekmēt;

Par pamatnostādņu definīcijām un darbības jomu (2. daļa)

17. rosina Eiropas Komisiju izveidot datubāzi, kas būtu publiski pieejama tiešsaistē un kurā būtu izsmelīga informācija par visiem publiskā atbalsta gadījumiem ES, dalībvalstu un reģionālajā līmenī. Šāda iniciatīva ļautu palielināt izmantototo atbalsta shēmu pārredzamību, un tai būtu divējāds mērķis: mazināt administratīvo slogu un palielināt politisko atbildību par publisko atbalstu;

18. atbalsta grūtībās nonākušā uzņēmuma pašreizējās definīcijas saglabāšanu (10. un 11. punkts), jo tā savu lietderību apliecinājusi jau kopš 2004. gada un dod iespēju par prioritāru izvirzīt atbalstu, ko piešķir iespējami agrīnā posmā un kura apjoms ir mazāks salīdzinājumā ar atbalstu, ko piešķir uzņēmumiem, kuru stabilitāte vidējā termiņā ir apdraudēta;

⁽⁴⁾ Cdr 518/2004 fin.

19. uzskata, ka jāprecizē vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumiem (VTNP) paredzētā valsts atbalsta mehānisma saikne ar nostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai. Ar nožēlu jāatzīmē, ka Eiropas Savienības nostādnēs par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu (2011) ⁽⁵⁾ noteikts, ka “atbalsts VTNP sniedzējiem, kuri ir nonākuši grūtībās, tiks izvērtēts saskaņā ar Kopienas pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai” (9. punkts). Konkrēti tas nozīmē, ka uz grūtībās nonākušu uzņēmumu, kas varētu pārvarēt grūtības, izmantojot kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, tiktu attiecināta valsts atbalsta shēma grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai, kas ir administratīvi sarežģīta un paredz valsts atbalsta izmantošanu. Tāpēc iesaka grozīt 9. punktu attiecībā uz Eiropas Savienības nostādnēm par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu;

20. iebilst pret iespēju ierobežot pamatnostādņu darbības jomu attiecībā uz uzņēmumiem, kuriem piemēro oficiālas maksātnespējas procedūras, jo maksātnespējīga uzņēmuma glābšana saistīta ar būtisku juridisku risku un uzņēmumu, īpaši MVU, veiksmīga glābšana ir uzņēmuma gadījums, turklāt vienmēr ir efektīvāk risināt uzņēmumu problēmas pirms kolektīvo procedūru uzsākšanas;

21. uzskata, ka arī turpmāk ir jānošķir atbalsts glābšanas pasākumiem un atbalsts pārstrukturēšanai (15. un 16. punkts);

22. ierosina ieviest minimālās robežvērtības ziņošanai par valsts atbalstu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai. Tādējādi varētu panākt, ka *a priori* netiek pārbaudīts atbalsts, kas nerada konkurences traucējumus. Tas būtiski mazinātu arī administratīvo slogu Komisijas dienestiem, dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Šīs minimālās robežvērtības, ko piemēro valsts atbalstam uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai, varētu, piemēram, noteikt kā garantijas summu EUR 200 000 apmērā mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un EUR 500 000 – pārējiem uzņēmumiem. Vajadzības gadījumā atbalstu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai varētu iekļaut vispārējās grupu atbrīvojuma regulas (VGAR) darbības jomā, ja tas attiektos uz MVU. Šāds pasākums varas iestādēm ļautu ātri reaģēt sarežģītos apstākļos, kādos nonāk uzņēmumi, kas sava mazā izmēra dēļ neietekmē vai maz ietekmē konkurenci un tirdzniecību iekšējā tirgū;

Glābšanas atbalsts

23. prasa pagarināt glābšanas atbalsta pasākumu maksimālo periodu, kas pašreiz ir seši mēneši (25. punkts). Pieredze liecina, ka šis periods bieži vien ir pārāk īss, ņemot vērā uzņēmuma turpmākās darbības plāna izstrādes sarežģītību, jo īpaši gadījumos, kad šajā plānā paredzēta uzņēmuma pārņemšana. Turklāt jāņem vērā, ka Komisijai pārstrukturēšanas plānu izskatīšanai ir vajadzīgs laiks, kas var ilgt vairākus mēnešus, bet dažreiz var paiet gads no paziņošanas par atbalstu līdz Komisijas lēmuma pieņemšanai. Tāpēc Komiteja ierosina noteikt, ka glābšanas atbalsta pasākumu maksimālais periods ir seši mēneši ar iespēju vienreiz to pagarināt uz sešiem mēnešiem;

Kompensācijas pasākumi

24. uzskata, ka Komisijai vairāk jāņem vērā negatīvās sekas, ko rada kompensācijas pasākumi aktīvu pārdošanas veidā. Šobrīd atbalstu saņēmējs uzņēmums var būt spiests pārdot akcijas, lai nodrošinātu uzņēmuma turpmāko darbību. Turklāt kompensācijas pasākumi, ja tie ierobežo piedāvājumu attiecīgajā tirgū, var negatīvi ietekmēt konkurenci. Tāpēc prasa izskatīt katru gadījumu atsevišķi, balstoties uz tirgus analīzi, kurā galvenā uzmanība pievērsta faktiskajiem konkurences traucējumiem; iesaka virzīt kompensācijas pasākumus aktīvu pārdošanas veidā uz tiem tirgus segmentiem, kuros ir jaudas pārpalikums;

25. uzskata, ka lielāka uzmanība jāvelta ar darbību saistītiem kompensācijas pasākumiem, kas atbilst uzņēmuma pārvaldības vai stratēģiskajai izvēlei, proti, darbības paplašināšanas izdevumiem un iegādes aizliegums, reklāmas aizliegums u. c.;

26. atbalsta īpašu kompensācijas pasākumu noteikšanu pašvaldību piešķirtajam ārpuskārtas atbalstam, tai skaitā aizliegumu maksāt dividendes pārstrukturēšanas periodā. Tā ir ne tikai morāla prasība, bet arī nepieciešamība, lai pārstrukturēšanas finansiālā sloga iespējamā ietekme netiktu pārnesta no privātā kapitāla uz valsti;

27. ierosina valsts, reģionālā un vietējā līmeņa valsts atbalstam pēc analogijas piemērot darbību ilguma klauzulu, kas definēta spēkā esošās vispārējās struktūrfondu regulas 57. pantā. Tajā noteikts, ka atbalsta summas var atgūt, ja ieguldījumu periods ir īsāks nekā pieci gadi vai MVU gadījumā — trīs gadi. Uzņēmums, kuram piemēro atbalsta atgūšanas procedūru, jo tas pārvietojis savu darbību, turpmāk vairs nav tiesīgs saņemt struktūrfondu līdzekļus;

⁽⁵⁾ OV C 8, 11.1.2012., 15.–22. lpp.

28. uzskata, ka apakšuzņēmēju vai uzņēmuma darbinieku līdzfinansējums būtu jāiekļauj pašu ieguldījumu aprēķinā, jo tas ir nepārprotami nošķirts no jebkāda veida atbalsta un liecina par uzņēmuma dalībnieku uzticēšanos uzņēmuma turpmākajai darbībai;

Uzņēmuma ieguldījums

29. uzskata, ka uzņēmuma ieguldījuma princips ir nepieciešams, lai nodrošinātu uzņēmuma atbildību. Tomēr uzskata, ka grūtībās nonākušiem uzņēmumiem ir grūti sasniegt robežvērtības (44. punkts), kas pašreiz noteiktas vidējiem uzņēmumiem (vismaz 40 %) un lielajiem uzņēmumiem (vismaz 50 %), turklāt šajās robežvērtībās nav ņemta vērā attiecīgo nozaru finanšu specifika. Tāpēc iesaka Komisijai aizstāt pašreizējās robežvērtības ar vērtību skalu, kurā vidējiem uzņēmumiem paredzēta minimālā robežvērtība 20 % apmērā, bet lielajiem uzņēmumiem 30 % apmērā, lai varētu izvēlēties attiecīgā uzņēmuma apstākļiem vispiemērotāko risinājumu;

Maksimālais atbalsta apjoms kombinētam glābšanas un pārstrukturēšanas atbalstam, ko var piešķirt vienam uzņēmumam

30. uzskata, ka 2007. gadā noteiktais maksimālais atbalsta apjoms, kas kombinēta glābšanas un pārstrukturēšanas atbalsta gadījumā ir EUR 10 miljoni vienam uzņēmumam, jāpaaugstina līdz EUR 15 miljoniem, lai ņemtu vērā inflāciju un un citus attiecīgus faktorus (tostarp ietekmi uz IKP pieaugumu un bezdarba līmeni);

Hipotētiskā analīze

31. uzskata, ka pašreizējā pamatnostādņu dokumenta pielikumā paredzētā hipotētiskā analīze nav pielāgota nepieciešamībai reaģēt ļoti īsā termiņā. Ļoti īsajā laika posmā, kurā jāsaņem glābšanas un/vai pārstrukturēšanas plāns, dažādu iespējamo risinājumu zinātnisko modelēšanu nevar uzskatīt par prioritāti, jo klienti, piegādātāji, finanšu partneri un darba ņēmēji gaida ātrus risinājumus. Tāpēc tiek ierosināts svītrot pamatnostādņu dokumentam pievienoto pielikumu.

Briselē, 2013. gada 11. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES atbalsts ilgtspējīgām pārmaiņām pārejas sabiedrībās”

(2013/C 139/05)

REĢIONU KOMITEJA

- atbalsta Komisijas nostāju, ka Eiropas Savienībai vispārēji, mērķtiecīgi un ilgtermiņā jāuzņemas atbalstīt reformas pārejas posmā esošajās valstīs, lai nodrošinātu stabilitāti un īstenotu reālas, ilgtspējīgas pārmaiņas un izveidotu noturīgas demokrātiskas struktūras;
- vērš uzmanību uz to, ka, ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību plašo pieredzi svarīgu publisko pakalpojumu sniegšanas politikas izstrādē un īstenošanā, tām jāuzņemas nozīmīga loma ilgtspējīgu pārmaiņu procesā pārejas sabiedrībās;
- norāda, ka partnervalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām visa sava potenciāla īstenošanu apgrūtina tādi šķēršļi kā finansiālās autonomijas trūkums un ierobežotas fiskālās iespējas; zems vietējās demokrātijas attīstības, pārredzamības un iedzīvotāju līdzdalības līmenis; nepietiekamas zināšanas par finansiālo atbalstu ES programmās vietējām un reģionālajām pašvaldībām; nepietiekama veiktspēja, lai piedalītos ES programmās un projektos;
- uzsver iespējas, ko piedāvā ES kaimiņattiecību politikas atbalsta rīki, kurus izveidoja Reģionu komiteja, proti, tādas sadarbības platformas vietējām un reģionālajām pašvaldībām kā Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību asambleja (ARLEM) un ES un Austrumu partnerības valstu vietējo un reģionālo pašvaldību ikgadējā konference (CORLEAP);
- iesaka līdzdalību TAIEX programmās paplašināt, iekļaujot ieinteresēto valstu vietējās un reģionālās pašvaldības;
- plāno atbalstīt pārejas posmā esošo valstu vietējo un reģionālo pašvaldību apmācību, lai sekmētu vietējās veiktspējas uzlabošanu. Šajā jautājumā Reģionu komiteja paredzējusi sākt dialogu ar Eiropas Izglītības fondu un citām ieinteresētām pusēm;
- norāda, ka Komiteja cieši sadarbojas ar Eiropas Komisiju, lai izstrādātu decentralizētas sadarbības atlantu, un rīko ikgadēju konferenci par decentralizēto sadarbību.

Ziņotājs

Maciej KOBYLIŃSKI kgs (PL/PSE), Slupskas pilsētas mērs

Atsauces dokuments

Kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "ES atbalsts ilgtspējīgām pārmaiņām pārejas sabiedrībās"

JOIN(2012) 27 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē Komisijas un Augstās pārstāves kopīgo paziņojumu "ES atbalsts ilgtspējīgām pārmaiņām pārejas sabiedrībās", kurā analizēts līdzšinējais atbalsts un ierosināti priekšlikumi efektīvākai ES palīdzībai partnervalstīm pārejas posmā, proti, valstīm kurās notiek politiskas, sociālas un ekonomiskas reformas;

2. atbalsta Komisijas nostāju, ka Eiropas Savienībai vispārēji, mērķtiecīgi un ilgtermiņā jāuzņemas atbalstīt reformas pārejas posmā esošajās valstīs, lai nodrošinātu stabilitāti un īstenotu reālas, ilgtspējīgas pārmaiņas un izveidotu noturīgas demokrātiskas struktūras. Tas ir jo sevišķi svarīgi tāpēc, ka pārejas procesi ne vienmēr sniedz tūlītējus pozitīvus rezultātus un neveiksmes gadījumā saistās ar krīzes risku un apdraudējumu valsts vai visa reģiona stabilitātei;

3. uzsver, ka notikumi, kas norisinās ES kaimiņvalstīs, piemēram, 2011. gada asie sociālie nemieri un politiskās pārmaiņas arābu valstīs, tieši ietekmē ES dalībvalstis. Tāpēc ES kaimiņvalstīm, kurās notiek pāreja, jāpievērš pastiprināta uzmanība, un jo īpaši svarīga ir ES valstu un iestāžu izteikta iesaistīšanās dažādos līmeņos;

4. atzinīgi vērtē virzību uz precīzāku un mērķtiecīgāku pieeju atbalsta rīku pielāgošanai pārejas sabiedrībām, ņemot vērā to konkrētās vajadzības, apstākļus un politiskās, ekonomiskās un kultūras īpatnības;

5. uzsver, ka pasākumos ilgtspējīgu pārmaiņu atbalstam pārejas sabiedrībās jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības;

6. atgādina atzinumā CdR 732/2012 pausto viedokli, ka vietējā līmeņa dalībnieki uzņemsies atbildību un vietējā līmeņa demokrātija tiks veicināta tikai tad, ja politiskā sistēma un tās

pārstāvji būs uzticami. Decentralizētu struktūru raksturo efektīvākas un leģitīmākas iestādes, un tā ir svarīgākais līdzeklis ciešākas saiknes izveidošanai starp pārvaldes struktūrām un iedzīvotājiem. Atklāti lēmumu pieņemšanas procesi, kuros tiek ievērots subsidiaritātes princips, veicina to, ka iedzīvotāji pieņem demokrātijas principus, kas ir plurālistiskas un iecietīgas sabiedrības priekšnosacījums;

7. vērš uzmanību uz to, ka nevalstiskajiem partneriem un pašvaldībām ir nozīmīga loma, lai sekmīgi īstenotu politiku, kas veicina demokrātisku pārvaldību, cilvēktiesības, ekonomisko un sociālo labklājību, kā arī mieru un stabilitāti, tādējādi sekmējot ilgtspējīgas sociālās, ekonomiskās un politiskās reformas, kā arī reformas vides aizsardzības un reģionālās integrācijas jomā;

8. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīga loma pieredzes apmaiņā un dažādu pārejas modeļu tuvināšanā, jo to rīcībā ir vērtīgas zināšanas un pieredze jomās, kas ir būtiskas partnervalstīm, tostarp lai īstenotu pārrobežu sadarbības projektus. Tāpēc vietējās un reģionālās pašvaldības būtu jāatzīst par galvenajiem dalībniekiem paplašināšanās, kaimiņattiecību un attīstības politikā;

9. apstiprina galvenos apsvērumus, kas pausti atzinumā "Pārskats par Eiropas kaimiņattiecību politiku" (CdR 198/2011) ⁽¹⁾;

10. atzinīgi vērtē priekšlikumu nostiprināt ES dialogu un koordināciju ar citiem nevalstiskajiem partneriem, tostarp vietējām pašvaldībām;

Atbalsts, lai radītu pārejas procesam labvēlīgus apstākļus

11. atzinīgi vērtē to, ka ir atzīta pilsoniskās sabiedrības, plaša sabiedrības atbalsta un tās iesaistīšanās nozīme reformu procesos, veiksmīgā pārejā un politiskajā dialogā, kuru veidošanā būtiska loma ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī nevalstiskajām organizācijām;

⁽¹⁾ Reģionu komitejas atzinums "Pārskats par Eiropas kaimiņattiecību politiku", 2011. gada 14.–15. decembris (CIVEX-V-023)

12. vērš uzmanību uz to, ka, ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību plašo pieredzi svarīgu publisko pakalpojumu sniegšanas politikas izstrādē un īstenošanā (sabiedrības veselības aizsardzība, izglītība, atkritumu apsaimniekošana, ugunsapgāde, vietējā uzņēmējdarbība, transports un infrastruktūra, vide, dabas resursi, kā arī lauksaimniecība), tām jāuzņemas nozīmīga loma ilgtspējīgu pārmaiņu procesā pārejas sabiedrībās;

13. norāda, ka uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām tāpat kā uz valsts iestādēm gultas liela atbildība par īstas demokrātijas veidošanu un aizsardzību, pilsonisko izglītību, pārredzamību un cilvēktiesību ievērošanu;

14. atgādina ieteikumus, ko tā formulēja 2011. gada deklarācijā un rezolūcijā⁽²⁾ par dienviņu kaimiņvalstīm (Vidusjūras reģiona valstīm), proti, ka ES darbībā minētajā reģionā ir svarīgi iesaistīt vietējo un reģionālo līmeni, jo demokrātijas veidošana un demokrātiskās pārmaiņas sākas vietējā līmenī un tās nevar uzspiest no augšas. Demokrātijas stabilitātes saglabāšanā un tās lielākā nostiprināšanā sabiedrībā būtiska nozīme ir gan par pilsētu un vietējo pašvaldību, gan pilsoniskās sabiedrības atbildības sajūtai par vietējo līmeni un vēlmei strādāt sabiedrības labā;

15. iesaka vairāk uzsvērt labas pārvaldības īstenošanu, kā arī par valsts līmeni zemāku līmeņu un daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu. Komiteja daudzlīmeņu pārvaldību izprot kā ES, dalībvalstu un vietējo pašvaldību koordinētu darbību, kuras pamatā ir partnerība un kura virzīta uz ES politikas izstrādi un īstenošanu⁽³⁾. Panākt labas daudzlīmeņu pārvaldības īstenošanu arī ES kaimiņvalstīs, kurās notiek pāreja, ir iespējams, nodrošinot to vietējām un reģionālajām pašvaldībām tiešu piekļuvi finansējumam no ES programmām;

16. vērš uzmanību uz to, ka Viduseiropas un Austrumeiropas valstu, kuras ir ES dalībvalstis, vietējās un reģionālās pašvaldības daudzos gadījumos ir piemērs sistēmiskās, politiskās, sociālās un visaptverošas ekonomiskās pārejas procesa efektīvai īstenošanai. Minēto valstu sasniegumi, kā arī problēmas, ar ko dažām no tām nācies saskarties, var iedvesmot un palīdzēt izstrādāt atbilstošus modeļus reformu veikšanai pārejas valstīs. Tāpēc Komiteja norāda, ka to valstu vietējās un reģionālās

pašvaldības, kas 2004. un 2007. gadā kļuva par ES dalībvalstīm, jāuzskata par svarīgām dalībniecēm pieredzes apmaiņas procesā ar partnervalstīm;

17. norāda, ka valsts un starptautiskajā līmenī izstrādājot un īstenojot politiku ilgtspējīgu pārmaiņu atbalstam pārejas sabiedrībās, šajā darbā ir jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības;

18. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi ārējās attiecībās, jo pašvaldībām minētajā jomā ir un tām jābūt nozīmīgai lomai;

19. norāda, ka pārejas posmā esošo valstu pašvaldībām ir vajadzības un prasības, uz kurām tās gribētu vērst valstu valdību, kā arī ES un starptautisko iestāžu uzmanību; Komiteja aicina Eiropas Komisiju vietējā un reģionālā līmeņa pārvaldes iestādes iesaistīt debatēs ar pārejas valstu valdībām;

20. norāda, ka partnervalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām visa sava potenciāla īstenošanu apgrūtinā tādi šķēršļi kā finansiālās autonomijas trūkums un ierobežotas fiskālās iespējas; zems vietējās demokrātijas attīstības, pārredzamības un iedzīvotāju līdzdalības līmenis; nepietiekamas zināšanas par finansiālo atbalstu ES programmās vietējām un reģionālajām pašvaldībām; nepietiekama veikspēja, lai piedalītos ES programmās un projektos. Protams, dažādās valstīs šo faktoru ietekme ir atšķirīga. Lai to mazinātu, ir vajadzīgs atbalsts, kas vērst uz valsts pārvaldes, arī vietējo un reģionālo pašvaldību, reformu īstenošanu, iedzīvotāju līdzdalības palielināšanu politikas un partnerības izstrādē vietējā līmenī, pieredzes apmaiņu un sadarbības izvēršanu ar ES partneriem jomās, kas ir svarīgas vietējām un reģionālajām pašvaldībām, veikspējas uzlabošanu, lai piedalītos ES programmās un projektos;

21. atzīmē, ka, Eiropas Savienībai cenšoties uzlabot Eiropas kaimiņattiecību politikā (EKP) iesaistīto valstu administratīvo veikspēju, kas lielākajai to daļai ir nopietna problēma, šajā politikā ir jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības. Tāpēc svarīgi ir uzlabot pārejas posmā esošo valstu vietējo un reģionālo pašvaldību veikspēju un tās apmācīt, jo, pašvaldību politiķi un pārstāvji ar labākām spējām un zināšanām sekmēs efektīvu, atvērtu un pārredzamu pārvaldību;

⁽²⁾ Reģionu komitejas prezidija 2011. gada 7. marta "Deklarācija par stāvokli Vidusjūras reģiona dienviņu valstīs"; Reģionu komitejas 2011. gada 12. maija rezolūcija "Revolūciju ietekme un sekas Vidusjūras dienviņu reģiona valstīs".

⁽³⁾ Reģionu komitejas pašiniciatīvas atzinums "Reģionu komitejas baltā grāmata par daudzlīmeņu pārvaldību", 2009. gada 17.–18. jūnijs (CONST-IV-020).

22. uzsver, ka, sadarbojoties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām paplašināšanās valstīs, kā arī valstīs, uz kurām attiecas kaimiņattiecību politika, Reģionu komitejai ir iespēja veicināt minētās politikas mērķus. Šajā sadarbībā būtiska nozīme ir darba grupām, apvienotajām konsultatīvajām komitejām, Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību asamblejai (ARLEM) un ES un Austrumu partnerības valstu vietējo un reģionālo pašvaldību ikgadējai konferencei (CORLEAP);

Atbalsta rīki

23. atzinīgi vērtē vēlmi pilnveidot stimulu un ierobežojumu sistēmu, precīzāk un efektīvāk definējot attiecīgos nosacījumus;

24. vērš uzmanību uz to, ka stimuliem un nosacījumiem paplašināšanās valstīm un valstīm, uz kurām attiecas kaimiņattiecību politika, kā arī līdzekļu sadalei un palīdzības sniegšanai jābūt ciešāk saistītai ar reformu īstenošanu, tostarp decentralizāciju un to, kā atbilstīgajā lēmumu pieņemšanas procesa līmenī pārvaldībā tiek iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības;

25. uzsver iespējas, ko piedāvā ES kaimiņattiecību politikas atbalsta rīki, kurus izveidoja Reģionu komiteja, proti, tādas sadarbības platformas starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām kā Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību asambleja (ARLEM) un ES un Austrumu partnerības valstu vietējo un reģionālo pašvaldību ikgadējā konference (CORLEAP);

26. vērš uzmanību uz to, ka daudzās jomās ARLEM būtiski palīdz padziļināt ES un Vidusjūras reģiona valstu sadarbību, jo sevišķi jautājumos par pilsētu attīstību, vietējo ūdensapgādi, atjaunojamiem enerģijas avotiem, kā arī maziem un vidējiem uzņēmumiem. ARLEM ir veicinājusi iedzīvotāju izpratni par Vidusjūras reģiona sadarbību un to iedzīvinājusi konkrētos pasākumos;

27. norāda arī uz CORLEAP potenciālu, jo tās darbības galvenās prioritātes ir valsts pārvaldes reformas, nodokļu decentralizācija un teritoriāla sadarbība, proti, tie ir jautājumi, kas sevišķi svarīgi pārejas posmā esošajām valstīm, tām veidojot noturīgu, efektīvu un uzticamu pārvaldību visos līmeņos;

28. atzinīgi vērtē to, ka ir uzsvērtā Pilsoniskās sabiedrības kaimiņattiecību instrumenta nozīme, atzīstot, ka tas ir būtisks elements jaunizveidotajos mehānismos valstīm, uz kurām attiecas kaimiņattiecību politika;

29. vērš uzmanību uz to, ka ES pastāvīgi jāatbalsta partnervalstu valsts mēroga vietējo pašvaldību apvienību nozīme un vieta, jo tās ir kolektīvie pārstāvji, kas pauž vietējo pašvaldību viedokli. Institucionalizējot un palielinot vietējo un reģionālo pašvaldību apvienību potenciālu pārejas posmā esošajās valstīs, tiks stiprināta vietējā demokrātija un daudzlīmeņu pārvaldība;

30. lūdz izveidot vietējo un reģionālo pašvaldību kontaktpunktus ES delegācijās tajās partnervalstīs, kur atbalsts ir vajadzīgs visvairāk;

31. atgādina, ka daudzas ES vietējo un reģionālo pašvaldību struktūras jau daudzus gadus īsteno decentralizētus sadarbības projektus ar kolēģiem partnervalstīs. Lai atvieglotu šo sadarbību un koncentrētu vienā vietā visus projektus, kurus finansē ES vietējās un reģionālās pašvaldības, vienlaikus aptverot jaunus projektus, no 2011. gada decembra darbojas Portāls decentralizētai sadarbībai attīstības jomā, kuru kopīgi izveidojusi Eiropas Komisija un Reģionu komiteja;

32. norāda, ka partneru sadarbība un Tehniskās palīdzības informācijas apmaiņas biroja (TAIEX) programmas, kuras ES plaši izmanto, lai kontaktus ar partnervalstīm padarītu ciešākus, ir labs praktisku un mērķtiecīgu rīku paraugs;

33. iesaka līdzdalību TAIEX programmās paplašināt, iekļaujot ieinteresēto valstu vietējās un reģionālās pašvaldības. Svarīgi ir paplašināt partneru sadarbību un TAIEX projektus starp ES un partnervalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Tas sekmēs pārvaldības pilnveidošanu partnervalstīs, kā arī izpratnes veidošanos par daudzlīmeņu pārvaldības struktūru nozīmi gan ES, gan valstīs, uz kurām attiecas Eiropas kaimiņattiecību politika;

34. plāno atbalstīt pārejas posmā esošo valstu vietējo un reģionālo pašvaldību apmācību, lai sekmētu vietējās veiktspējas uzlabošanu. Šajā jautājumā Reģionu komiteja paredzējusi sākt dialogu ar Eiropas Izglītības fondu un citām ieinteresētām pusēm;

35. pievērsīsies jautājumam par iespēju pārejas valstīs iekļaut programmās, kas līdzīgas Vietējās pārvaldes instrumentam, kas ir viena no TAIEX programmām, kura patlaban pieejama kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm un paredzēta, lai uzlabotu informētību par ES un tās procedūrām;

Sadarbības vietējā un reģionālajā līmenī nozīme

36. apstiprina, ka ir vajadzīgi turpmāki centieni iesaistīt gan ES, gan partnervalstu pašvaldības, lai tās kļūtu par dialoga ar šīm valstīm sastāvdaļu;

37. uzsver vajadzību atzīt kā ES, tā partnervalstu vietējo un reģionālo pašvaldību izšķirīgo lomu tādas politikas pasākumu un stratēģiju izstrādē, kuru mērķis ir atbalstīt ilgtspējīgas pārmaiņas pārejas sabiedrībās;

38. vērš uzmanību uz nepieciešamību atbalstīt daudzveidīgu apmaiņu starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām no ES un partnervalstīm: pilsētu sadraudzību, tehnisko sadarbību un veiktspējas uzlabošanu. Pārejas posmā esošajām valstīm jābūt piekļuvei ES instrumentiem, kuru uzdevums ir radīt noturīgas vietējo un reģionālo pašvaldību partnerības;

39. tāpat kā atzinumā CdR 198/2011⁽⁴⁾ uzsver ES un kaimiņvalstu pašvaldību kontaktu sociālās dimensijas nozīmi un īpatnības. Tajā būtiska ir trešā sektora un pilsoniskās

sabiedrības līdzdalība, kas papildina vietējo un reģionālo pašvaldību oficiālo sadarbību. Tā kā tas ir svarīgs kaimiņattiecību politikas faktors, tam vajadzīgi īpaši rīki;

40. uzsver, ka pateicoties sadarbībai ar vietējam un reģionālajām pašvaldībām valstīs, uz kurām attiecas paplašināšanās un kaimiņattiecību politika (piemēram, darba grupas un apvienotās konsultatīvās komitejas, CORLEAP un ARLEM), Reģionu komiteja aktīvi veicina ES atbalstu ilgtspējīgām pārmaiņām pārejas sabiedrībās un sniedz ieguldījumu paziņojuma mērķu popularizēšanā;

41. norāda, ka Komiteja cieši sadarbojas ar Eiropas Komisiju, lai izstrādātu decentralizētas sadarbības atlantu, un rīko ikgadēju konferenci par decentralizēto sadarbību.

Briselē, 2013. gada 11. aprīlī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁴⁾ Reģionu komitejas atzinums "Pārskats par Eiropas kaimiņattiecību politiku", 2011. gada 14.–15. decembris (CIVEX-V-023).

Reģionu komitejas atzinums “Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2012.–2013. gadā”

(2013/C 139/06)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka paplašināšanās procesa mērķis ir pārvarēt Eiropas sadrumstalotību un sekmēt kontinenta apvienošanu mierīgā ceļā. No politikas viedokļa ES paplašināšanās ir palīdzējusi atrisināt lielākas problēmas un visā kontinentā nostiprinājusi demokrātiju, cilvēktiesības un stabilitāti. No tautsaimniecības viedokļa paplašināšanās ir sekmējusi labklājības un konkurētspējas palielināšanos, radot paplašinātajai Savienībai iespējas efektīvāk risināt ar globalizāciju saistītās problēmas;
- skaidri norāda, ka paplašināšanās procesa veiksmīga īstenošana ir viena no RK galvenajām politikajām prioritātēm. Reģionu komiteja uzskata, ka paplašināšanās procesā būtiska nozīme ir vietējiem un reģionālajiem vēlētajiem pārstāvjiem;
- cenšas aktīvi atbalstīt vietējās un reģionālās pašvaldības paplašināšanās valstīs, lai sagatavotu tās gaidāmajiem pienākumiem Eiropas Savienībā, panāktu to nozīmes atzīšanu, veidotu un paplašinātu minēto pašvaldību attiecības un sadarbību ar attiecīgajām struktūrām ES dalībvalstīs;
- lai piemērotu Kopienas *acquis* vietējā un reģionālajā līmenī, Eiropas Savienībai vajadzētu rosināt kandidātvalstis nodrošināt, ka deleģētās pilnvaras atbilst attiecīgajam atbildības līmenim; vienlaikus šīs pilnvaras vajadzētu atbalstīt ar proporcionāliem finanšu līdzekļiem. Bez tiem vietējās un reģionālās pašvaldības nebūs spējīgas pienācīgi īstenot reformas;
- tāpēc uzsver, ka paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm jāturpina attīstīt savus attiecīgos pārvaldības modeļus;
- uzsver, ka kopīgi ar Eiropas Komisijas Paplašināšanās ĢD TAIEX biroju koordinētās vietējās administrācijas atbalsta instrumenta (*Local Administration Facility – LAF*) programmas īstenošanā gūta ļoti pozitīva pieredze, kas palīdz izprast Eiropas Savienības nozīmi vietējā un reģionālajā līmenī.

Ziņotājs	Luc VAN DEN BRANDE kgs (PPE/Belģija), Flandrijas un Eiropas sadarbības biroja priekšsēdētājs
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2012.–2013. gadā" COM(2012) 600 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Paplašināšanās politiskais konteksts un būtība vietējo un reģionālo pašvaldību un RK skatījumā

1. uzsver, ka šis atzinums jāskata kontekstā ar vēsturiskajām saistībām, ko RK uzņēmusies paplašināšanās procesa atbalstam. Atzinumā ir sīkāk izklāstīts RK politiskais vēstījums par ES paplašināšanās stratēģiju attiecībā uz Rietumbalkānu reģiona valstīm (Horvātija, Melnkalne, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Serbija, Albānija, Bosnija un Hercegovina, Kosova⁽¹⁾), Turciju un Islandi;

2. uzsver, ka paplašināšanās procesa mērķis ir pārvarēt Eiropas sadrumstalotību un sekmēt kontinenta apvienošanu mierīgā ceļā. No politikas viedokļa ES paplašināšanās ir palīdzējusi atrisināt lielākas problēmas un visā kontinentā nostiprinājusi demokrātiju, cilvēktiesības un stabilitāti. No tautsaimniecības viedokļa paplašināšanās ir sekmējusi labklājības un konkurētspējas palielināšanos, radot paplašinātajai Savienībai iespējas efektīvāk risināt ar globalizāciju saistītās problēmas;

3. stingri uzsver, ka ir vajadzīga efektīva decentralizēta informācijas un komunikācijas politika paplašināšanās jomā, it īpaši ar mērķi stiprināt Eiropas Savienības un dažādu valstu pilsonisko un politisko dialogu;

4. skaidri norāda, ka paplašināšanās procesa veiksmīga īstenošana ir viena no RK galvenajām politiskajām prioritātēm. Reģionu komiteja uzskata, ka paplašināšanās procesā būtiska nozīme ir vietējiem un reģionālajiem vēlētajiem pārstāvjiem;

5. uzsver, ka saistībā ar iespējamo pievienošanos Savienībai kandidātvalstīs tiek īstenotas reformas politikas un ekonomikas jomā un radītas jaunas iespējas šo valstu iedzīvotājiem, kas ir īpaši svarīgi krīzes periodā;

6. norāda, ka paplašināšanās politikai jābūt ticamai un tai vajadzīgs sabiedrības atbalsts gan Eiropas Savienībā, gan (potenciālajās) kandidātvalstīs. Lai izveidotu ilgstošu saikni starp iedzīvotājiem un Eiropas Savienību, ir būtiski procesā iesaistīt gan kandidātvalsti, gan pašreizējo dalībvalsti iedzīvotājus. Kandidātvalstīs pastāvošais atbalsts Eiropas integrācijai ir svarīgs resurss. Eiropas iestādēm nevajadzētu šo atbalstu uzskatīt par pašsaprotamu, bet gan būtu jāmēģina izmantot šo resursu, lai uzlabotu Eiropas Savienības leģitimitāti sabiedrībā kopumā;

7. apzinās, ka paplašināšanās procesā esošajās valstīs pašreizējās reformas politikas un sociālajā jomā nevar īstenot ar spēka paņēmieniem, bet tikai ņemot vērā daudzveidību un veicot faktiski decentralizāciju;

8. cenšas aktīvi atbalstīt vietējās un reģionālās pašvaldības paplašināšanās valstīs, lai sagatavotu tās gaidāmajiem pienākumiem Eiropas Savienībā, panāktu to nozīmes atzīšanu, veidotu un paplašinātu minēto pašvaldību attiecības un sadarbību ar attiecīgajām struktūrām ES dalībvalstīs;

9. visos RK ārējo attiecību stratēģijas aspektos vēlas veicināt kandidātvalsti, potenciālo kandidātvalsti un Eiropas Savienības dalībvalsti vietējo un reģionālo pašvaldību politisko dialogu un sadarbību ekonomikas un/vai kultūras jomā. Reģionu komiteja šiem dalībniekiem ir nozīmīga tikšanās vieta un noderīgs forums Eiropas Savienībā;

10. secina, ka Eiropas Komisija savos progresā ziņojumos pārāk maz uzmanības veltījusi tādām reformām, kuras nodrošinātu attiecīgo valstu reģionālajām un vietējām pašvaldībām jaunu tiesisko sistēmu. Lai piemērotu Kopienas *acquis* vietējā un reģionālajā līmenī, Eiropas Savienībai vajadzētu rosināt kandidātvalstis nodrošināt, ka deleģētās pilnvaras atbilst attiecīgajam atbildības līmenim; vienlaikus šīs pilnvaras vajadzētu atbalstīt ar proporcionāliem finanšu līdzekļiem. Bez tiem vietējās un reģionālās pašvaldības nebūs spējīgas pienācīgi īstenot reformas;

⁽¹⁾ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244 (1999.g.) un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

11. uzskata, ka jaunu dalībvalstu veiksmīga pievienošanās Eiropas Savienībai ir atkarīga no šo valstu spējas īstenot pašreizējo ES tiesību aktu kopumu visos politiskās un administratīvās organizācijas līmeņos un no tā, kādā veidā šie noteikumi tiek piemēroti, ņemot vērā, ka pašvaldībām un reģioniem ir svarīga nozīme ES programmu un finansējuma pārvaldībā. Tāpēc vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi nedrīkst ierobežot, attiecinot to vienīgi uz valsts līmenī pieņemto pasākumu un lēmumu īstenošanu vai iedzīvotāju informēšanu par paplašināšanās procesu;

12. uzsver, ka daudzlīmeņu pārvaldības pieeja, kas balstīta uz subsidiaritātes principu un ietver visu pārvaldības līmeņu partnerību un līdzdalību, ir Eiropas integrācijas pamatelements, un tāpēc paplašināšanās procesa novērtēšanā ikreiz jāpārbauda, vai tiek veicināta daudzlīmeņu pārvaldība. Tas attiecas ne tikai uz turpmāko kohēzijas politiku un reģionālo politiku, bet arī uz vienotā tirgus izveidi, turpmāko politiku vides, klimata pārmaiņu un enerģētikas jomā, kopējo lauksaimniecības politiku, jūrlietu politiku, Stokholmas programmu, kaimiņattiecību politiku, kā arī — ne mazāk svarīgi — stratēģijas “Eiropa 2020” un septiņu tās pamatiniciatīvu īstenošanu partnerībā, izmantojot teritoriālos līgumus;

Vispārīgas piezīmes

13. pauž gandarījumu, ka Eiropas Komisija paplašināšanās stratēģijā 2012.–2013. gadam lielu uzmanību pievērsusi labas pārvaldības kritērijiem, t.i., tiesiskumam, neatkarīgai tiesību sistēmai, efektīvai pārvaldei, korupcijas un organizētas noziedzības apkarošanai, pilsoniskas sabiedrības izveidei un plašsaziņas līdzekļu brīvībai;

14. atzinīgi vērtē Komisijas sāki izstrādāto analīzi un vispārējo novērtējumu, tomēr būtu vēlējies, lai Komisija formulētu skaidrākus ieteikumus par to, kā novērst nepilnības, kas saistītas ar Kopienas *acquis*;

15. vēlreiz uzsver vietējo un reģionālo pārstāvju būtisko lomu paplašināšanās procesā un mudina paplašināšanās iesaistītās valstis turpināt decentralizācijas un reģionalizācijas pasākumus, kas sekmētu decentralizētas informācijas un komunikācijas politikas īstenošanu, kā arī Eiropas Savienības un kandidātvalstu iedzīvotāju pilsonisko un politisko dialogu;

16. tāpēc uzsver, ka paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm jāturpina attīstīt savus attiecīgos pārvaldības modeļus, tostarp plašākas pilnvaras piešķirot vietējām un reģionālajām pašvaldībām un veicinot reālas partnerības ne tikai starp dažādiem pārvaldības līmeņiem, bet arī starp dažādām valstīm un reģioniem;

17. uzskata, ka ir jāstiprina reģionālo un vietējo iestāžu veikspēja likumdošanas, finanšu un administratīvajā jomā, lai tās gūtu iespējami lielāku labumu no pašreiz pieejamā pirmspievienošanās atbalsta un būtu gatavas noturīgi piemērot Kopienas *acquis*;

18. pauž nožēlu, ka, neraugoties uz RK vairākkārtējiem ieteikumiem, Komisija pagaidām vēl nav veikusi pilnīgu izvērtējumu par daudzlīmeņu pārvaldības principu iekļaušanu paplašināšanās ziņojumā; apzinās, ka *acquis* nav sadaļas par decentralizācijas pasākumiem valstīs, kuras vēlas pievienoties ES, taču iesaka šajā saistībā izstrādāt parametru kopumu, kas kalpotu par orientieri valstīm, kurās notiek reforma;

19. pauž nožēlu arī par to, ka paplašināšanās procesā nav pietiekami atspoguļota sociālā dimensija, un lūdz Komisiju papildus ekonomiskajām reformām ņemt vērā arī sociālās reformas, kuras jāīsteno kandidātvalstīs;

20. atkārtoti iesaka Komisijai turpmākajos ziņojumos par paplašināšanās stratēģiju sīkāk iztirzāt reģionālās un vietējās autonomijas apstākļus un stingrāk norādīt kandidātvalstīm, ka tām jāīsteno reformas reģionalizācijas un decentralizācijas jomā, rosinot tās izveidot autonomus vietējos pārvaldības līmeņus;

21. uzsver, ka kopīgi ar Eiropas Komisijas Paplašināšanās ĢD TAIEX biroju koordinētās vietējās administrācijas atbalsta instrumenta (*Local Administration Facility – LAF*) programmas īstenošanā gūta ļoti pozitīva pieredze, kas palīdz izprast Eiropas Savienības nozīmi vietējā un reģionālajā līmenī;

22. pauž stingru pārliecību, ka starp ES dalībvalstīm, kandidātvalstīm un citām valstīm jāievēro labu kaimiņattiecību princips un ka ir lietderīgi un svarīgi veidot pārrobežu un reģionālo sadarbību starp tām;

23. uzskata, ka mazākumtautību aizsardzībai un cilvēktiesību ievērošanai, kas ir Eiropas Savienības pamatvērtību sastāvdaļa, arī turpmāk jābūt ES paplašināšanās procesa būtiskiem elementiem;

24. šajā sakarā uzsver, ka ir svarīgi sadarboties ar Eiropas Padomi un īpaši tās Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresu, pamatojoties uz visiem būtiskajiem dokumentiem, piemēram, Eiropas Vietējo pašvaldību hartu;

Ieteikumi politikas jomā sadalījumā pa valstīm**Horvātija**

25. atzinīgi vērtē Horvātijas pievienošanas 2013. gada 1. jūlijā, kā noteikts pievienošanās līgumā;

26. pauž gandarījumu, ka 2011. gada decembra parlamenta vēlēšanas notikušas plurālisma gaisotnē un to norise bijusi efektīva un pārredzama; tomēr norāda, ka saistībā ar pašvaldību vēlēšanām un 2013. gada pavasarī gaidāmo Horvātijas pārstāvju ievēlšanu Eiropas Parlamentā ir vajadzīgi uzlabojumi vēlēšanu sarakstu pārvaldībā;

27. atgādina Horvātijai, ka tā apņēmusies atrisināt pašreizējās divpusējās un reģionālās problēmas, ievērojot labu kaimiņattiecību principu un īstenojot juridiski saistošu starptautisko nolikumu noteikumus, tai skaitā jautājumā par valsts pēctecību;

28. uzsver, ka lielāka uzmanība, īpaši vietējā līmenī, jāpievērš administratīvajai veikspējai, kas nepieciešama valsts pārvaldes reformas īstenošanai un uzraudzībai; tā kā šai veikspējai turpmāk būs svarīga nozīme struktūrfondu pārvaldībā, ir vajadzīgi papildu pasākumi;

29. pauž gandarījumu par decentralizācijas procesā gūtajiem panākumiem, tomēr secina, ka šis process pakļauts pārmerīgai centrālo iestāžu veiktai kontrolei;

30. aicina Komisiju pēc Horvātijas pievienošanās Eiropas Savienībai turpināt pārraudzīt, novērtēt un atbalstīt pārmaiņas reģionālajā un vietējā līmenī, kā arī decentralizācijas jomā panākto progresu;

31. uzsver, ka lielāka uzmanība jāpievērš preventīviem pasākumiem korupcijas apkarošanai vietējā līmenī, jo īpaši saistībā ar publiskā iepirkuma procedūru pārvaldību;

32. norāda, ka vēl jāatrisina problēmas, kas saistītas ar reģionālo atšķirību mazināšanu, veselības aprūpi un lauku attīstības integrēšanu.

Islande

33. atzinīgi vērtē Islandes politisko iestāžu stabilitāti un vietējās autonomijas augsto kvalitāti, kas balstīta uz šīs valsts bagātajām demokrātijas tradīcijām. Tās vēl vairāk stiprina 2012. gada janvārī pieņemtais jaunais likums, kurā noteikts, ka valdībai vēl plašāk un rūpīgāk jākonsultējas ar pašvaldībām;

34. atzinīgi vērtē vairākus būtiskus pasākumus, ar kuriem stiprina vietējo pašvaldību finanses pēc 2008. gada ekonomikas krīzes, taču uzsver, ka papildus minētajām pozitīvajām norisēm vietējā un reģionālajā līmenī jāuzlabo pašvaldību veikspēja

ekonomikas politikas formulēšanā un koordinēšanā. Ir efektīvāk jāasaskaņo arī finansējuma sadalījums virzībā no centrālā uz vietējo līmeni;

35. pauž gandarījumu, ka 2012. gada 20. oktobrī rīkots referendums par jauno konstitūciju un ka divas trešdaļas vēlētāju to atbalstījuši. Islandes konstitūcijā pirmo reizi iekļauta sadaļa par vietējām pašvaldībām;

36. atzinīgi vērtē RK un Islandes apvienotās konsultatīvas komitejas izveidi, pateicoties veiksmīgai sadarbībai ar Islandes Vietējo pašvaldību apvienību, un uzsver, ka RK arī turpmāk atbalstīs veikspējas stiprināšanu vietējā līmenī, izmantojot, piemēram, vietējās administrācijas atbalsta instrumenta programmu (LAF);

37. atzinīgi novērtētu pievienošanās sarunu ar Islandi drīzu pabeigšanu un to rezultātu nodošanu Islandes iedzīvotājiem, lai viņi varētu pieņemt lēmumu, pamatojoties uz precīzu informāciju par galīgajiem pievienošanās noteikumiem, par kuriem Islande un ES būs vienojušās;

Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika

38. pauž gandarījumu, ka turpinās pārvaldības decentralizācijas process — Ohridas pamatnolīguma svarīgs nosacījums — un ka pieņemta programma decentralizācijas un vietējās autonomijas īstenošanai 2011.–2014. gadā un ar to saistītais rīcības plāns;

39. norāda, ka decentralizācijas mērķu īstenošanā jāpanāk straujāks progress, un atzīmē, ka šajā jomā galvenais uzdevums ir nodrošināt pašvaldību finanšu stabilitāti. Lai gan pašvaldībām tiek pārskaitīti 4 % no PVN, tas nav pietiekami, lai varētu pienācīgi pildīt tām uzticētos pienākumus;

40. uzsver, ka mehānismi, kas paredzēti būtisko atšķirību mazināšanai publisko pakalpojumu sniegšanas jomā, ir ierobežoti, un īpaši neizdevīgā stāvoklī ir lauku un nelielas pašvaldības;

41. pauž bažas par nepietiekamo administratīvo un pārvaldības veikspēju, kas nepieciešama ES *acquis* īstenošanai. Nepietiekamā veikspēja citastarp vērojama vides tiesību aktu īstenošanas un piemērošanas jomā gan valsts, gan vietējā līmenī. Ūdens kvalitātes jomā panākts ļoti neliels progress;

42. secina, ka nav panākts pietiekams progress reģionālās politikas un strukturālo instrumentu koordinēšanas jomā. Lai nodrošinātu ES finansējuma pilnīgu apguvi noteiktajos termiņos, jāuzlabo Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (IPA) fondu pārvaldība;

43. uzsver, ka bijušajai Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikai jāsaglabā labas kaimiņattiecības un jāpanāk savstarpēji pieņemams risinājums par valsts nosaukumu;

44. iesaka dažādu vietējās pārvaldes līmeņu publiskā sektora iestādēm sadarboties ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras ir jānostiprina un kurām jānodrošina lielāka neatkarība no jebkādas politiskās ietekmes;

45. pauž bažas par politisko un etnisko polarizāciju bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā, jo pastāv risks, ka tā valstī apdraudēs stabilitāti un politiskajām reformām nepieciešamo dinamismu;

Turcija

46. norāda: jaunās konstitūcijas apspriešanas laikā notika plašas debātes ar vietējo pilsonisko sabiedrību un vietējo iedzīvotāju kopienām; tas ir vērtējams atzinīgi, taču Komiteja pauž bažas, ka trūka pārredzamības jautājumā par to, kā šīs debātes tika ņemtas vērā izstrādes procesā un kāda informācija tika publicēta internetā, tāpēc gan Turcijas iedzīvotājiem, gan starptautiskajām ieinteresētajām pusēm (tostarp RK) bija grūti sekot līdzi notikumu gaitai;

47. pauž nožēlu par progresu trūkumu pilnvaru deleģēšanā vietējām varas un pašvaldības iestādēm un pauž bažas par dažiem ziņojumiem, ka ievēlētas vietējās pašvaldības vai mēri ir pakļauti iebiedēšanai vai politiski motivētai vajāšanai. Lielākajā daļā pilsētu vietējās padomes (kas izveidotas, lai veicinātu iedzīvotāju līdzdalību vietējā pašvaldībā) netika efektīvi izmantotas. Turklāt 2011. gada dekrētlukumi, ar kuriem pilnvaras zemes izmantošanas un pilsētvides atjaunošanas jomā atkal ir centralizētas, liecina, ka decentralizācijas process nav nopietni ņemts vērā. Lai arī Turcijas valdība kādu laiku ir strādājusi pie reformu īstenošanas publiskajā pārvaldē, šis process nav devis labumu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, it īpaši valsts dienvidaustrumos;

48. pauž neapmierinātību ar to, ka Turcija pilnā mērā nepilda savas saistības saskaņā ar ES un Turcijas asociācijas līgumam pievienoto protokolu, un aicina Turciju pilnībā un bez izņēmumiem sākt īstenot minētās saistības; uzsver, ka jebkurš papildu kavējums var no jauna ietekmēt paplašināšanās procesu;

49. atzinīgi vērtē ES Padomes attieksmes maiņu jautājumā par 22. sarunu sadaļas par reģionālo politiku un struktūrfondu instrumentu koordināciju iespējamo atvēršanu un cer, ka šis pozitīvais signāls norāda uz Turcijas un Eiropas Savienības sarunu procesa normalizēšanos;

50. pauž nožēlu, ka visos valsts līmeņos joprojām ir nopietni trūkumi attiecībā brīvības, sieviešu tiesību, minoritāšu (it īpaši kurdus) tiesību, dzimumu līdztiesības un pamattiesību, proti, vārda brīvības un preses brīvības, ievērošanas jomā, un tas aizēno faktu, ka ir pieņemti uz reformām orientēti tiesību akti;

51. atbalsta dialogu, kas uzsākts starp Turcijas valdību un Turcijas kurdus pārstāvjiem;

52. ar gandarījumu konstatē, ka atbilstoši sarunās panāktajam un attiecīgajiem Eiropadomes un Padomes secinājumiem ir īstenota pozitīvā darba kārtība;

53. pauž neapmierinātību, ka Turcija un pārējās konfliktā iesaistītās puses Apvienoto Nāciju ietvaros un saistībā ar ANO Drošības padomes rezolūcijām un ES pamatprincipiem un pamatvērtībām joprojām nav apņēmušās rast pieņemamu risinājumu Kipras ziemeļu daļas nelikumīgās okupācijas jautājumā; aicina Turcijas valdību praktiski atbalstīt ANO ģenerālsekretāra vadībā notiekošās sarunas un rīkoties, lai pilnībā atrisinātu Kipras problēmu, nekavējoties izvedot no Kipras Turcijas bruņotos spēkus, risinot jautājumu par Turcijas pilsoņu noteikšanu, kā arī atdodot aizliegto Famagustas sektoru tā likumīgajiem iedzīvotājiem saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes 1984. gada Rezolūciju Nr. 550;

54. secina, ka tiesību akti reformu īstenošanai gan ir pieņemti, taču arvien vēl notiek pārkāpumi, it īpaši preses brīvības un vārda brīvības jomā;

55. pauž atzinību par to, ka Turcijā izveidots neatkarīga ombuda dienests, kura darbība būs atbilstīgi jāīsteno praksē;

56. uzsver, ka vietējā līmenī jāstiprina pārredzamības, atbildības un līdzdalības mehānismi; mudina turpināt korupcijas izskaušanu, it īpaši pašvaldību līmenī;

57. uzsver, ka pastāvīga sadarbība reģionālajā un vietējā līmenī dos ieguvumus gan Turcijai, gan Eiropas Savienībai. Tāpēc Komiteja atkārtoti apliecina savu apņemšanos rūpēties par to, lai Reģionu komitejas darba grupa sadarbībai ar Turciju tiktu paaugstināta apvienotas konsultatīvās komitejas statusā;

Melnkalne

58. atzinīgi vērtē likuma pieņemšanu attiecībā uz Melnkalnes administratīvo iedalījumu un pašvaldību likuma grozījumus; minētajiem tiesību aktiem būtu jāuzlabo pārvaldes pārredzamība, efektivitāte un atbildība vietējā līmenī;

59. uzsver, ka Melnkalnei jāuzlabo to struktūru administratīvā veiktspēja, kuras tika izveidotas saistībā ar Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu, turklāt tās atbilstoši jāsagatavo, lai palielinātu spēju izmantot pirmspievienošanās finansējumu;

60. norāda, ka vietējā līmenī viena no galvenajām problēmām ir personāla nepietiekamā kvalifikācija, un tādēļ daļa no decentralizācijas procesa ietvaros deleģētajām pilnvarām var palikt neīstenota;

61. pauž nožēlu, ka sociālās aizsardzības jomā nav gūti nekādi panākumi, bēgļu, iekšzemē pārvietotu personu un etnisko mazākumtautību integrācija pilsētās vēl joprojām ir problemātiska un arī sociālo pakalpojumu administratīvās un fiskālās decentralizācijas jomā vērojamais progress ir neliels;

62. iesaka palielināt centienus korupcijas novēršanai un apkarošanai tādās jomās, kas noteiktas par problemātiskām, proti, vietējā pašpārvalde, teritoriālā plānošana, publiskais iepirkums, privatizācija, izglītība un veselības aprūpe;

63. pauž atzinību, ka 2012. gadā uzsākts Reģionu komitejas un Melnkalnes apvienotās konsultatīvās komitejas darbs, un cer, ka turpmākajos gados sadarbība ar Melnkalnes vietējām un reģionālajām pašvaldībām būs abpusēji izdevīga;

Serbija

64. ar gandarījumu secina, ka Serbijas konstitūcija iedzīvotājiem nodrošina provinču tiesības uz autonomiju un vietējo pašpārvaldi, taču vienlaikus pauž nožēlu par atšķirībām starp likumā noteiktajiem principiem un reālo situāciju;

65. pauž nožēlu, ka daži centrālās valdības īstenotie pasākumi (finansējuma samazinājums vietējai pašpārvaldei) vēl vairāk sarežģī vietējo pašvaldību darbu;

66. uzsver, ka būtu jāprecizē un pienācīgi jāpiemēro tiesību akti par pašvaldību finansēm, lai tādējādi nodrošinātu pašvaldību finansējuma prognozējamību;

67. pauž nožēlu, ka Nacionālā decentralizācijas padome (*National Council for Decentralisation of the Republic of Serbia*) arvien vēl nedarbojas un lēmumu pieņemšanas procesā paredzētā apspriešanās ar vietējām pašvaldībām saistībā ar jauniem tiesību aktiem vai tādiem esošo likumu grozījumiem, kuriem ir ietekme vietējā līmenī, bijusi nepietiekama;

68. uzsver, ka administratīvās un pārvaldības spējas vietējā līmenī ir vājas un pašvaldību starpā vērojama izteikta nevienlīdzība; pauž nožēlu, ka likums par civildienesta ierēdņiem neatbilst uz vietējo pašvaldību darbiniekiem;

69. atzinīgi vērtē panākto progresu reģionālās politikas un strukturālo instrumentu koordinēšanas jomā; pieņem zināšanai, ka Serbija četriem komponentiem ir pabeigusi sagatavošanas posmus decentralizētai IPA pārvaldībai, un norāda, ka ir jāturpina nodrošināt pietiekamas īstenošanas spējas, it īpaši saistībā ar nopietna potenciālo projektu saraksta sagatavošanu, pamatojoties uz attiecīgajām stratēģijām;

70. atzinīgi vērtē ievērojamo lomu, kāda pilsoniskajai sabiedrībai ir valsts sociālajā, ekonomiskajā un politiskajā dzīvē, kā arī demokrātisko vērtību veicināšanā; uzsver arī tās nozīmi vietējā līmenī un lēmumu pieņemšanas procesā;

Albānija

71. atzinīgi vērtē panākumus, ko Albānija guvusi, lai izpildītu politiskos kritērijus dalībai ES. Ar gandarījumu norāda uz valdības un opozīcijas politiskā dialoga uzlabošanu un uzsver, ka 2013. gada parlamenta vēlēšanu sekmīgai norisei būs liela nozīme svarīgāko demokrātisko iestāžu pienācīgā darbībā. Komiteja mudina Albānijas varas iestādes pastiprināt pūliņus, lai veicinātu un īstenotu pirmspievienošanās procesam nepieciešamās reformas, jo īpaši attiecībā uz cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesību, mazākumtautību un īpašumtiesību aizsardzību, korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanu, kā arī konstruktīvas emigrācijas politikas īstenošanu;

72. piekrīt Eiropas Komisijas analīzei, kurā secināts, ka teritoriālās pašpārvaldes reformu jomā nav gūti "nekādi panākumi". 2009. gada likums par teritoriālo plānošanu tika īstenots ļoti lēni. Runājot par ekonomiskās un sociālās attīstības potenciālu, šķiet, ka atšķirības reģionu starpā kļūst arvien lielākas. Šis jautājums ir jārisina steidzami;

73. norāda, ka mazas vietēja mēroga administratīvās vienības reti ir finansāli dzīvotspējīgas. Lēmumu pieņemšana vietējā līmenī nav pārredzama, un nenotiek apspriešanās ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām;

74. uzsver, ka finansējuma jomā, it īpaši attiecībā uz nodokļu iekasēšanu, pašvaldību situācija kopš 2011. gada nav uzlabojusies; turklāt uzsver nepieciešamību paaugstināt vietējo un reģionālo pašvaldību spēju administrēt budžeta ieņēmumus, kontrolēt darbības sistēmas un pirmspievienošanās instrumenta (IPA) līdzekļus;

75. pauž atzinību par ombuda iecelšanu un aicina Albānijas iestādes tā darbībai nodrošināt pietiekamus līdzekļus;

76. norāda: daudzsološas pazīmes liecina, ka samazinās dziļās politiskās plaisas, kas vairākus gadus kavēja politiskās reformas; tāpēc rosina abas organizācijas (Albānijas Municipālītāšu apvienību un Albānijas Komūnu apvienību), kas pārstāv vietējā līmeņa iestādes, aktivizēt sadarbību visos attiecīgajos jautājumos un izvairīties no vietējās un reģionālās pārstāvības vājināšanas valstī;

77. uzsver: lai gan nelieli panākumi reģionālās politikas un strukturālo instrumentu koordinēšanas jomā vērtējami atzinīgi, šajā sadaļā jāpanāk lielāks progress;

Bosnija un Hercegovina

78. apzinās, ka Bosnija un Hercegovina joprojām ir valsts ar starptautisku pārvaldības un drošības sistēmu, un tas nozīmē, ka pašlaik pat valsts centrālās iestādes, nemaz nerunājot par vietējām un reģionālajām pašvaldībām, vēl pilnā mērā nenosaka savus politiskos un likumdošanas procesus;

79. uzsver, ka pašreizējā politiskā situācija Bosnijā un Hercegovinā negatīvi ietekmē tās spēju paust vienotu viedokli par Eiropas jautājumiem, un norāda: ņemot vērā, ka Bosnija un Hercegovina nonākusi politiskā un institucionālā strupceļā, tā nevar īstenot saistības vietējās un reģionālās pašpārvaldes jomā. Tas nozīmē, ka tiek būtiski kavēti vietējās pašpārvaldes darbība, un tas savukārt traucē īstenot jebkāda veida decentralizāciju šajā valstī. Etnisku kritēriju dēļ arvien pieaugošā valsts un pašvaldību sadrumstalotība palielina neuzticēšanos pašvaldībām;

80. pauž nožēlu, ka sarežģītā pārvaldības sistēma un institucionālais strupceļš ir faktori, kuru dēļ tiesību akti nav pienācīgi saskaņoti Bosnijas administratīvo vienību līmenī, tādējādi īpaši apgrūtinot steidzamu jautājumu risināšanu, piemēram, cīņu pret cilvēku tirdzniecību;

81. aicina izveidot dažādu pārvaldības līmeņu koordinācijas mehānismu ES tiesību aktu transponēšanai, īstenošanai un ieviešanai, lai valsts varētu paust vienotu nostāju Eiropas lietās un efektīvi izmantot pirmspievienošanās instrumenta līdzekļus;

82. atzīst: Eiropas Komisijas ziņojumā pausta atzinība, ka administratīvo vienību tiesību aktos ir lielā mērā ievērota Eiropas vietējo pašvaldību harta; tas ir apsveicami. Taču jānorāda, ka Bosnija un Hercegovina nav parakstījusi Eiropas vietējo pašvaldību hartas Papildprotokolu par iedzīvotāju tiesībām piedalīties vietējās varas darbībā;

83. atbalsta tiesu sistēmas decentralizāciju. Taču Komiteja vienlaikus pauž nožēlu, ka progress valsts pārvaldes reformas īstenošanā ir niecīgs; šajā jomā pašreizējā problēma acīmredzami ir dažādo pārvaldes līmeņu nepietiekamā savstarpējā koordinācija un publiskā atbalsta trūkums reformas īstenošanai;

84. atzinīgi vērtē visas iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot cilvēktiesību un pamattiesību aizsardzību, un it īpaši atbalsta Sarajevas kantona Konstitūcijas grozījuma pieņemšanu saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas virspalātas spriedumu *Sejdić* un *Finci* lietā, dodot etniski nedeklarētām personām un etniskajām minoritātēm iespēju izveidot neatkarīgu grupu Asamblejā, un mudina Bosnijas un Hercegovinas visu līmeņu pārvaldes iestādes pieņemt līdzīgus grozījumus;

85. atzinīgi vērtē to, ka 2012. gada oktobrī notikušās pašvaldību vēlēšanas bija labi sagatavotas un noritēja saskaņā ar Eiropas Padomes un starptautiskās sabiedrības noteikto kārtību un standartiem attiecībā uz demokrātiskām vēlēšanām, lai arī vēlēšanu norises organizēšana vietējā līmenī ir ļoti politizēta;

86. ar gandarījumu pieņem zināšanai, ka pilsoniskās sabiedrības veidošanās joprojām tiek atbalstīta ar Pilsoniskās sabiedrības instrumentu; to kā projektu "Vietējās demokrātijas stiprināšana" Eiropas Savienība 2008. gadā izveidoja pilsoniskās sabiedrības organizāciju atbalstam;

Kosova

87. atzinīgi vērtē pēdējo gadu laikā gūtos ievērojamus panākumus decentralizācijas jomā, kā arī Vietējo valsts pārvaldes iestāžu ministrijas (MLGA) centienus nodrošināt vietējās pārvaldības struktūru efektīvāku uzraudzību, taču vienlaikus uzskata, ka jāturpina decentralizācijas pasākumi, piemēram, uzlabojot pārvaldību pašvaldību līmenī;

88. ar gandarījumu atzīmē, ka Kosovā ir attīstīta vietējo pašvaldību sistēma, kas iedzīvotājiem ļauj piedalīties vietēja līmeņa lēmumu pieņemšanas procesā; to atspoguļo fakts, ka Kosovas iedzīvotāji ir visumā apmierināti ar vietējo pašpārvaldi un ar veidu, kā tā izmanto savas pilnvaras;

89. aicina Kosovu skaidri paust apņemšanos cīnīties pret korupciju un organizēto noziedzību;

90. iesaka pārvaldes un budžeta procedūru jomā vietēja līmenī izmantot ar pierādījumiem pamatotas plānošanas procedūras. Lai stiprinātu administratīvo veikspēju, pašvaldības iestādēm vajadzīgi attiecīgi pielāgoti norādījumi;

91. atzīst, ka jaunizveidotajām pašvaldībām, kurās lielākā daļa iedzīvotāju ir serbi, ir jārisina specifiskas problēmas, jo tās ir mazas pašvaldības, un, lai tās būtu ilgtspējīgas, ir nepieciešama papildu palīdzība no centrālās valdības;

92. aicina visas ieinteresētās puses iesaistīties konstruktīvu risinājumu meklēšanā problēmām saistībā ar decentralizācijas procesu Kosovas ziemeļu daļā, lai nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem;

93. uzsver, ka saskaņā ar stabilizācijas un asociācijas nolīgumu Kosovai visos pārvaldības līmeņos atbilstīgi un efektīvi būtu jāievēro un jāīsteno demokrātiskas pārvaldības principi.

Briselē, 2013. gada 11. aprīlī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Mākoņdatošanas potenciāla atraisīšana Eiropā”

(2013/C 139/07)

REĢIONU KOMITEJA

- atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par mākoņdatošanas potenciāla atraisīšanu un to, ka Komisija atbalsta inovatīvus tehnoloģiskus risinājumus. Komiteja piekrīt tam, ka mākoņdatošanas sniegtās iespējas nozīmē ne tikai informātikas tehnoloģisko progresu, bet arī var pozitīvi ietekmēt darba tirgu, uzlabot iespēju vienlīdzību un radīt darba vietas;
- vērš uzmanību uz to, ka viens no lielākajiem šķēršļiem mākoņdatošanas izmantošanai publiskajā un privātajā sektorā ir nedrošība par to, kādi likumi un noteikumi jāievēro, ja izvēlas mākoņdatošanas risinājumus; šajā sakarā minami, piemēram, valstu un ES noteikumi par personas datu aizsardzību, noteikumi sociālajā un veselības jomā, kā arī grāmatvedības noteikumi. Vienlaikus noteiktas problēmas un riski, kam jāpievērš uzmanība, ir saistīti arī ar datu aizsardzību;
- atzinīgi vērtē Komisijas izvirzītos trīs galvenos pasākumus, taču uzskata, ka tie būtu jāpapildina ar konkrētām darbībām, kas attiektos uz lietotāju zināšanu uzlabošanu, jo tas ļautu veicināt pieprasījumu tirgos, tādējādi palīdzot nostiprināt Eiropas pozīcijas globālās konkurences apstākļos, mazināt asimetriju starp patērētājiem un pakalpojumu sniedzējiem riska līmeņa ziņā un veicināt viņu starpā ar jauno tehnoloģiju ieviešanu saistīto priekšrocību proporcionālāku sadalījumu. Arī šīm konkrētajām darbībām vajadzētu būt vērstām uz atbalstu izglītībai un kultūrai IT jomā;
- uzskata, ka būtu lietderīgi, ja Komisija, izmantojot standartizācijas iespēju, reģionālā, vai, iespējams, vietējā līmenī pastāvošos datu mākoņus padarītu savienojamus un savstarpēji izmantojamus. Te ļoti svarīgs aspekts var būt jau minēto publiskās pārvaldes reģistru savietojamība.

Ziņotājs

Gábor BIHARY (HU/PSE), Budapeštas Vispārējās padomes loceklis

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Mākoņdatošanas potenciāla atraisīšana Eiropā"

COM(2012) 529 final

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par mākoņdatošanas potenciāla atraisīšanu un to, ka Komisija atbalsta inovatīvus tehnoloģiskus risinājumus. Komiteja piekrīt tam, ka mākoņdatošanas sniegtās iespējas nozīmē ne tikai informātikas tehnoloģisko progresu, bet arī var pozitīvi ietekmēt darba tirgu, uzlabot iespēju vienlīdzību un radīt darba vietas;

2. vienlaikus uzsver nepieciešamību ņemt vērā to, ka šīs jaunās tehnoloģijas izplatība var ietekmēt mazāk attīstītus reģionus un sociālās grupas, kā arī nelabvēlīgi ietekmēt teritoriālo un sociālo kohēziju. Šāds riska faktors var būt, piemēram, asimetrija starp vietējā un pasaules mēroga dalībniekiem attiecībā uz priekšrocībām, ko sniedz vieglāka piekļuve tirgiem;

3. vērš uzmanību uz to, ka viens no lielākajiem šķēršļiem mākoņdatošanas izmantošanai publiskajā un privātajā sektorā ir nedrošība par to, kādi likumi un noteikumi jāievēro, ja izvēlas mākoņdatošanas risinājumus; šajā sakarā minami, piemēram, valstu un ES noteikumi par personas datu aizsardzību, noteikumi sociālajā un veselības jomā, kā arī grāmatvedības noteikumi. Vienlaikus noteiktas problēmas un riski, kam jāpievērš uzmanība, ir saistīti arī ar datu aizsardzību;

4. pauž nožēlu, ka priekšlikumos attiecībā uz publisko sektoru un priekšlikumā par ieteikto mākoņdatošanas partnerību nav atbilstoši ņemtas vērā vietējās un reģionālās pašvaldības un to darbības, lai gan daudzas no tām varētu būt noderīgas pieredzes avots stratēģijas īstenošanā un kalpot kā paraugprakses piemēri. Stratēģijā arī nav ņemts vērā tas, ka atsevišķas vietējās un reģionālās pašvaldības ir iesaistītas arī kā pakalpojumu sniedzēji mākoņdatošanas infrastruktūras veidošanā un darbības nodrošināšanā;

5. uzsver, ka īpaši svarīgi ir nodrošināt saskaņotu darbību visos pārvaldības līmeņos, lai Eiropa varētu gūt būtiskus panākumus mākoņdatošanas jomā;

6. norāda, ka noteikti ir jāizstrādā atbalsta pasākumi, ņemot vērā globālo konkurenci, lai Eiropas uzņēmumi varētu veikt uzdevumus, kas tiem būtu jāveic, īstenojot stratēģiju, kuras mērķis ir nodrošināt Eiropas līderpozīcijas;

7. uzskata par svarīgu faktu, ka mākoņdatošanas ieviešana parasti labvēlīgi ietekmē ilgtspēju, jo IT līdzekļu labāka izmantošana ļauj efektīvāk izmantot resursus. Tomēr uzskata par vajadzīgu stratēģijā minētajā jomā paredzēt arī aktīvus elementus, ņemot vērā arī netiešo ietekmi, piemēram, stratēģijā būtu jāparedz atjaunojamo energoresursu plašāka izmantošana;

8. norāda uz to, ka no "supermākoņa" principiālas esības līdz tā reālai izveidei un maksimālai tā potenciāla atraisīšanai un izmantošanai vēl ir jāiet garš ceļš. Svarīgs solis šajā virzienā ir patērētāju zināšanu uzlabošana ar izglītības un IT kultūras attīstības pasākumu palīdzību;

9. pauž bažas par to, ka paziņojumā nav pienācīgi ņemtas vērā saiknes starp ierosināto stratēģiju un citiem aspektiem, piemēram, drošu datu apstrādi, autortiesībām, kā arī datu pieejamības un pārnesamības attīstību;

10. uzsver, ka pēc tam, kad būs pieņemti nepieciešamie pasākumi Digitalizācijas programmas īstenošanai, mākoņdatošanas attīstība var paātrināties. Patērētāji jau tagad izmanto tos mākoņdatošanas pakalpojumus, kurus pakalpojumu sniedzēji nodrošina gala lietotāju pieprasītā tirgus modeļa ietvaros, tomēr pieredze liecina, ka tieši trūkumu datu aizsardzībā un lietotāju nepietiekamo prasmju dēļ cieš tie, kas šādas tehnoloģijas izmanto nepiesardzīgi un bez vajadzīgajām zināšanām;

11. atzinīgi vērtē Komisijas izvirzītos trīs galvenos pasākumus, taču uzskata, ka tie būtu jāpapildina ar konkrētām darbībām, kas attiektos uz lietotāju zināšanu uzlabošanu, jo tas ļautu veicināt pieprasījumu tirgos, tādējādi palīdzot nostiprināt Eiropas pozīcijas globālās konkurences apstākļos, mazināt asimetriju starp patērētājiem un pakalpojumu sniedzējiem riska līmeņa ziņā un veicināt viņu starpā ar jauno tehnoloģiju ieviešanu saistīto priekšrocību proporcionālu sadalījumu. Arī šīm konkrētajām darbībām vajadzētu būt vērstām uz atbalstu izglītībai un kultūrai IT jomā;

II. ĪPAŠAS PIEZĪMES UN PRIEKŠLIKUMI

Standartu biezokņa pārvarēšana

12. atbalsta Komisijas priekšlikumu par standartizāciju, tomēr norāda, ka tās īstenošanai trūkst atbilstoša regulējuma un struktūru;

13. tāpat uzskata, ka ir svarīgi ierosināto standartizācijas procesu papildināt ar konkrētiem pasākumiem, piemēram, publiskās pārvaldes reģistru savienojamības jomā, lai ļautu nodrošināt identifikāciju mākoņdatošanas sistēmās;

14. pauž bažas par to, ka Komisijas priekšlikumā, iespējams, nav atbilstoši ņemti vērā pakalpojumi, kas jau darbojas publiskajā sektorā un tirgū, un to radītās pakalpojumu struktūras un infrastruktūras;

15. atgādina, ka viens no iemesliem neuzticībai attiecībā uz mākoņdatošanu ir tas, ka datu pārnese nav regulēta, un tā sekas — datu pārnese trūkums;

16. vērš uzmanību uz to, ka standartizācijas un sertifikācijas jomā nepieciešama konkrēta definīcija attiecībā uz to, kurš un kā pilnvaros sertificējošās struktūras un vai sertificēšanas noteikumu sistēmu izstrādās dalībvalstu vai ES līmenī;

Droši un taisnīgi līguma noteikumi un nosacījumi

17. uzskata par svarīgu, ka Komisija vēlas regulēt pakalpojumu sniedzēju un lietotāju savstarpējos līgumus, īpaši ņemot vērā pakalpojumu ierobežošanu iespējamās dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas dēļ;

18. vērš uzmanību uz to, ka vienkāršības labad lietotāji prasa lietojumus, kuri balstīti uz vienreizējas pieteikšanās procedūru, tomēr šādu prasību apmierināšana nedrīkst apdraudēt drošību, īpaši tad, ja tiek veikti arī finanšu darījumi. Minētie jautājumi tuvākajā nākotnē noteikti būs jāreglamentē;

19. vērš uzmanību uz to, ka lielu daļu virtuālajā telpā sastopamo apdraudējumu varētu izskaust labi funkcionējošā identifikācijas sistēmā, kas lietotājiem ļauj nekļūdīgi noteikt kibertelpas dalībnieku identitāti;

20. uzsver, ka mākonis jau tagad sniedz ļoti nopietnu audiovizuālās kultūras izplatīšanas iespēju, tomēr nav atrisināts autoritātes un satura kopiju jautājums;

21. atzinīgi vērtē vienotu datu aizsardzības pamatnostādņu noteikšanu, īpaši ņemot vērā to, ka šim jautājumam ir būtiska nozīme mākoņdatošanas plašā izmantošanā. tomēr pauž nožēlu,

ka Komisija nav pievērsusies e-maksājumu un e-rēķinu jautājumiem, kas, izmantojot uz uzņēmējdarbību pamatotu mākoņdatošanu, ir neizbēgami;

22. uzskata, ka scenārijiem, kas sniedz iespēju novērtēt mākoņdatošanas pakalpojumus, vajadzētu būt detalizētākiem, un ar interesi sagaida priekšlikumus par to, kā novērtējamību var paredzēt pakalpojumu līgumos;

Eiropas mākoņdatošanas partnerība, starptautiskais dialogs

23. atzinīgi vērtē Eiropas Mākoņdatošanas partnerības (*European Cloud Partnership*) ideju;

24. atbalsta starptautisko dialogu mākoņdatošanas pakalpojumu jomā un uzskata par svarīgu uzsvērt, ka, ņemot vērā dinamisko attīstību šajā nozarē, stratēģijas, kas ir vai tiek izstrādātas, gan juridiskā, gan tehnoloģiskā ziņā nepieciešams saskaņot;

25. brīdina par personas datu aizsardzības riskiem, kas var rasties, ja mākoņdatošanas serveri atrodas ārpus ES;

26. uzskata, ka būtu lietderīgi, ja Komisija, izmantojot standartizācijas iespēju, reģionālā, vai, iespējams, vietējā līmenī pastāvošos datu mākoņus padarītu savienojamus un savstarpēji izmantojamus. Te ļoti svarīgs aspekts var būt jau minēto publiskās pārvaldes reģistru savietojamība;

27. uzskata, ka ir svarīgi iesaistīties dialogā ar standartizācijas struktūrām (piemēram, *ISO, ETSI*), kas arī risina ar mākoņdatošanu saistītus jautājumus;

Lietotāju zināšanu attīstība

28. atzinīgi vērtē to, ka Komisija uzskata par svarīgu publiskos pakalpojumus pārveidot atbilstoši 21. gadsimta prasībām, tomēr vērš uzmanību uz to, ka digitālās plaiss pastāvēšanas dēļ būtu jāveic pasākumi arī šajā jomā;

29. norāda, ka digitālo plaisu var mazināt tikai ar mērķtiecīgu izglītību, jo uz zināšanām balstītā sabiedrībā jaunu tehnoloģiju izziņāšanas un izplatības pamatā ir to apzināta apgūšana;

30. uzskata, ka ir nepieciešams, lai 21. gadsimta Eiropas iedzīvotāji viņiem pieejamās tehnoloģijas izmantotu efektīvi un ar izpratni. Lai to panāktu, labs līdzeklis var būt jau pastāvošās *ECDL* licences (*European Computer Driving Licence*) iegūšanas iespējas tālāka attīstīšana;

31. uzsver, ka mākoņdatošana jau tagad sniedz tehniskās iespējas e-mācību izplatībai. Ir jārisina regulējuma un autortiesību jautājumi, lai nodrošinātu progresu šajā jomā;

III. CITAS PIEZĪMES UN IETEIKUMI

32. uzskata: ir pareizi, ka iepirkuma principu noteikšanā Komisija atbalsta publisko sektoru, taču vienlaikus uzskata, ka ir svarīgi, lai mazāk attīstītos reģionos tiktu atbalstīts ne tikai izveidei, bet arī lietošanai nepieciešamais finansējums;

33. uzsver, ka mākoņdatošanas iespēju izmantošana nav iedomājama bez šim mērķim nepieciešamo komunikācijas pakalpojumu vienotā tirgus konsekventas izveides, kam nepieciešama Eiropas rīcība viesabonēšanas datu apmaiņas tarifu jomā;

34. uzskata, ka ir detalizēti jānosaka, kuri būs tie administratīvie pakalpojumi, kas noteikti iekļaujami Eiropas mākoņdatošanas jomā (piemēram, attiecībā uz identifikāciju).

Briselē, 2013. gada 11. aprīlī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Decentralizācija Eiropas Savienībā un vietējo un reģionālo pašvaldību loma ES politikas veidošanā un īstenošanā”

(2013/C 139/08)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka decentralizācija ir visi pasākumi, ko īsteno politiskā līmenī, lai stiprinātu reģionālo un vietējo pašvaldību lomu valsts un Eiropas lēmumu pieņemšanas procesā un lai valsts varas centrālās iestādes nodotu pilnvaras vietējām un reģionālajām struktūrām;
- pauž pārliecību, ka funkcionālas vietējā un reģionālā līmeņa pārvaldības un efektīvas decentralizācijas pamatā jābūt tādiem principiem kā subsidiaritāte, proporcionalitāte un daudzlīmeņu pārvaldība;
- pauž pārliecību, ka subsidiaritāte, būdama politisks un tiesisks princips, ir galvenais decentralizācijas sekmētājs, jo šādā veidā pilnvaras tiek nodotas tam līmenim, kurā tās var īstenot vislabāk;
- novēro, ka ekonomikas un finanšu krīze vairākās valstīs ir veicinājusi reformas un pārmaiņas: dažās valstīs pašvaldību līmenī notikusi teritoriāla pārstrukturēšana un daļā gadījumu ievērojami izmainījies arī varas struktūru institucionālā organizācija;
- norāda, ka saskaņots decentralizācijas process var būt sekmīgs tikai tad, ja pilnvaru nodošana reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir saistīta ar attiecīgu finanšu līdzekļu piešķiršanu;
- konstatē, ka reģioni, kuros finansējumu pārsvarā veido pašu līdzekļi, atbildīgāk rīkojas ar to rīcībā esošajiem finanšu līdzekļiem un tādējādi tiem ir stabilāks publiskais budžets, tāpēc mudina dalībvalstis vairāk paļauties uz pašu līdzekļiem, nevis pārskaitītiem maksājumiem;
- uzsver pozitīvo saikni starp decentralizāciju un sekmīgu un ilgtspējīgu Eiropas reģionālo politiku;
- uzsver, ka diskusijās par Eiropas nākotni jāiesaista reģionālais un vietējais līmenis, jo Eiropas Savienības leģitimitātes pamatā ir arī reģionālo un vietējo pašvaldību leģitimitāte;
- iesaka visiem pārvaldības līmeņiem sadarboties, lai atrastu ilgtspējīgu risinājumu Eiropas valstu parādu krīzei, un aicina Eiropas un valstu reformu plānu izstrādē līdztiesīgi iesaistīt reģionālās un vietējās pašvaldības.

Ziņotājs

Prof. Franz SCHAUSBERGER (AT/PPE), Zalcburgas federālās zemes delegāts Reģionu komitejā

Atsauces dokuments**I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ****REĢIONU KOMITEJA****Decentralizācijas priekšrocības**

1. uzskata, ka decentralizācija ir visi pasākumi, ko īsteno politiskā līmenī, lai stiprinātu reģionālo un vietējo pašvaldību lomu valsts un Eiropas lēmumu pieņemšanas procesā un lai valsts varas centrālās iestādes nodotu pilnvaras vietējām un reģionālajām struktūrām;

2. atzīst, ka ES dalībvalstīm nav pienākuma izvēlēties noteiktu paraugu, kā savā institucionālajā struktūrā decentralizēt, nodot vai sadalīt pilnvaras starp dažādajiem valdības un pārvaldes modeļiem, tomēr vienlaikus norāda, ka ES respektē arī vietējo un/vai reģionālo pašpārvaldi, kā tas īpaši uzsvērts LES 4. panta 2. punktā;

3. norāda, ka daudzās politikas jomās politikas decentralizēta īstenošana ir daudz efektīvāka gan izmaksu, gan pakalpojuma kvalitātes un tuvuma iedzīvotājiem ziņā;

4. uzsver to, cik nozīmīga ir Eiropas iedzīvotāju saikne ar saviem reģioniem un pilsētām, jo tām ir izšķiroša loma, galvenokārt, lai radītu pretstatu aizvien lielākajai darba tirgus un ekonomisko attiecību internacionalizācijai un līdz ar to bezpersoniskumam;

5. ir pārliecināta, ka decentralizācija un tajā iesaistītās reģionālās un vietējās iestādes sniedz izšķirošu ieguldījumu, lai samazinātu Eiropas reģionu pašreizējās ekonomiskās un sociālās atšķirības un palīdzētu mazināt negatīvās sekas, ko rada izceļošana no nabadzīgiem lauku reģioniem uz lielpilsētām un no vienas dalībvalsts uz citu, tādējādi vājinot darba tirgu;

6. pateicas Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresam (CLRAE), kā arī dažādām interešu grupām, kas piedalījās konsultācijās, par vērtīgo ieguldījumu un lietpratīgajiem atzinumiem;

Reģionu komitejas principiālā atbildība decentralizācijas uzraudzībā

7. apstiprina, ka Reģionu komiteja, būdama visu līmeņu (t.i., vietējo un reģionālo) pašvaldību pārstāve ES tiesību aktu un lēmumu pieņemšanas procesā, ir atbildīga par subsidiaritātes principa piemērošanas uzraudzību un ir dziļi ieinteresēta regulāri pārbaudīt, kā Eiropas Savienībā un paplašināšanās procesā iesaistītajās valstīs norit decentralizācija;

8. norāda, ka nesen pieņemtajā atzinumā "Daudzlīmeņu pārvaldības Eiropas kultūras veidošana", kas sagatavots pēc RK Baltās grāmatas, pausta Komitejas apņemšanās uzmanīgi sekot līdzi decentralizācijas procesam dalībvalstīs un paplašināšanās procesā iesaistītajās valstīs;

9. jūtas stiprināta šā uzdevuma veikšanā, jo rūpīgu, sistemātisku darbu pie tā paša jautājuma veic Eiropas Pašvaldību un reģionu padome (CEMR) un Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress, un Komiteja gatavojas savā darbā izmantot abu minēto organizāciju gūtos rezultātus;

10. atgādina, ka pēdējais Reģionu komitejas atzinums par šo jautājumu pieņemts 2005. gada 7. jūlijā un kopš tā laika Eiropas Savienībā decentralizācijas jomā ir notikušas nozīmīgas institucionālas, politiskas un juridiskas pārmaiņas un norises;

Decentralizācijas attīstība Eiropā kopš pēdējā atzinuma 2005. gadā

11. konstatē, ka 2009. gada Lisabonas līgums ir stiprinājis subsidiaritātes principu, nostiprinājis līgumā reģionu un pašvaldību identitāti un stiprinājis Reģionu komitejas lomu, un tas vairākas dalībvalstis ir rosinājis īstenot vai plānot institucionālas reformas ar mērķi pastiprināt decentralizāciju vai stiprināt vietējo un reģionālo līmeni;

12. kopumā secina, ka tāpēc vairumā valstu decentralizācija pēdējos gados ir pastiprinājusies, taču vienlaikus pauž nopietnas bažas arī par pretēja rakstura tendencēm dažās dalībvalstīs, kur būtiski samazinājusies vietējo un reģionālo pašvaldību finansiālā autonomija vai vietējā līmeņa pašpārvaldes tiesības;

13. tomēr secina arī, ka 2009. gadā sākusies finanšu un ekonomikas krīze kā arī no 2010. gada ilgstošā valsts parādu krīze ir negatīvi ietekmējušas decentralizācijas pastiprināšanos un ka attiecības starp valstīm un Eiropas iestādēm ir mainījušās, un tas ietekmē arī reģionālo un vietējo līmeni;

14. šajā sakarā ar gandarījumu secina, ka, lielā mērā pateicoties arī RK iniciatīvai, daudzlīmeņu pārvaldības koncepcija ir iekļauta Eiropas politiskajās diskusijās, un tas var novērst iespējamās negatīvās tendences decentralizācijas jomā;

15. vēlas norādīt, ka dažās dalībvalstīs, kas ES pievienojās 2004. gadā, pārveides process decentralizācijas jomā nav pilnīgi pabeigts, un tāpēc apzinās, ka it īpaši dažām no šīm valstīm, kā arī Austrumu partnerības valstīm jārisina sevišķi nozīmīgi uzdevumi, lai varētu turpināt plaukstošu sociālo un ekonomikas attīstību;

16. norāda: nesenās paplašināšanās kārtas ir parādījušas, ka reģionālo un vietējo pašvaldību nepietiekama iesaistīšana integrācijas procesā valstu valdībām un Eiropas iestādēm rada ievērojamus izaicinājumus un problēmas ES politiku un nepieciešamo reformu īstenošanā, un beigās tas skar arī iedzīvotājus;

17. ar gandarījumu konstatē, ka kopš Eiropas Padomes 1985. gadā pieņēma Vietējo pašvaldību hartu, to ir ratificējis lielais vairums Eiropas Padomes dalībvalstu un visas ES dalībvalstis, un ar to, pamatojoties uz demokrātijas, tuvuma iedzīvotājiem un decentralizācijas principiem, Eiropā paredzēts nodrošināt un nostiprināt vietējo pašpārvaldi;

18. atzinīgi novērtēja un atbalstīja Eiropas Padomes iniciatīvu izstrādāt Eiropas Reģionālās demokrātijas hartu un hartas projektu, ko 2008. gadā iesniedza Eiropas Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress ar mērķi izklāstīt svarīgākos reģionālās demokrātijas principus Eiropā; pauž nožēlu, ka vairāki Eiropas Padomes locekļi ir bloķējuši šo iniciatīvu, tomēr atzinīgi vērtē to, ka 2009. gadā par vietējo un reģionālo pārvaldi atbildīgie ministri vismaz pieņēma ieteikumu kopumu par reģionālo demokrātiju;

Decentralizācija un finanšu krīze

19. ar lielu uzmanību novēro, ka sakarā ar pašreizējās finanšu un ekonomikas krīzes sekām valstu un Eiropas publiskajās diskusijās ir izraisījis interesi un tiek plašāk apspriests arī jautājums par kompetenču sadali un it īpaši jautājums par fiskālo decentralizāciju valsts un Eiropas līmenī — daudzkārt pamatojoties uz kļūdainu pieņēmumu, ka, neraugoties uz valsts galveno atbildību par krīzi, viens no faktoriem, kas kavē budžeta mērķu sasniegšanu valsts līmenī, ir reģionālā un vietējā līmeņa rīcība;

20. ar bažām secina, ka finanšu krīze, kas sākās 2009. gadā, ir izvērsusies par valsts parādu krīzi, kura ievērojami apdraud reālo ekonomiku reģionos un pilsētās un negatīvi ietekmē arī sociālo struktūru dalībvalstīs;

21. pauž bažas par dažās Eiropas valstīs izveidojušos stāvokli reģionālās un vietējās autonomijas jomā saistībā ar reformām, kuru mērķis ir racionalizēt vietējo pašpārvaldi un padarīt to ilgtspējīgu. Priekšplānā izvirzītie ekonomiskie apsvērumi pašreizējās ekonomikas un finanšu krīzes laikā daudzās valstīs ir sašķobījuši reģionālās un vietējās autonomijas demokrātiskos pamatus un nodarījuši tiem būtisku kaitējumu;

22. stingri iebilst pret to, ka ekonomikas un parādu krīzi un visā Eiropā nepieciešamos taupības pasākumus dažās dalībvalstīs izmanto par ieganstu turpmākai kompetenču centralizācijai, decentralizācijai bez attiecīgiem finanšu resursiem, reģionālo un vietējo struktūru vienkāršošanai, samazināšanai vai pat likvidēšanai, kas beigās vājina reģionālo un vietējo demokrātiju; tā ir tendence, kuras pamatā ir kļūdaini pieņēmumi, ka centrālās pārvaldes līmenī sniegti publiskie pakalpojumi būs ekonomiski izdevīgāki;

23. tieši pretēji — norāda, ka vietējās pašvaldības, būdamas iedzīvotājiem vistuvākā līmeņa iestādes, pārzina iedzīvotāju vajadzības un ir vispiemērotākās, lai apzinātu un apmierinātu šīs vajadzības krīzes periodā;

24. noteikti noraida šādu politiku, jo tā ir pretrunā Eiropas subsidiaritātes principam, saskaņā ar ko politiskie un regulējošie lēmumi jāpieņem līmenī, kas ir vispiemērotākais izvirzīto mērķu sasniegšanai un atrodas pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem;

25. norāda, ka tādas pašas norises vērojamas arī valstīs, kas gatavojas pievienoties ES, un Eiropas kaimiņvalstīs;

26. secina, ka pašvaldību apvienošana ļoti bieži tiek piedāvāta kā izmaksu taupīšanas līdzeklis, balstoties uz ekonomikas argumentiem, kas saistīti ar finanšu un parāda krīzi, bet ne vienmēr pamatojoties uz pietiekamiem pētījumiem un analīzi; tomēr atzīst, ka dažos reģionos pašvaldību apvienošana, piemēram, demogrāfisko pārmaiņu dēļ, var būt lietderīga stratēģija;

27. uzskata, ka šādās pārdomās nedrīkst ignorēt saistīto jautājumu par tuvuma iedzīvotājiem un vietējās demokrātijas iespējamo samazināšanos un ka, plānojot izmaksu taupīšanu, pirmām kārtām jāapsver iespējas veidot pašvaldību savstarpēju sadarbību un vietēja līmeņa pārrobežu sadarbību. Pašvaldību likvidēšanu, tās apvienojot, vajadzētu apsvērt īpaši rūpīgi — tā, piemēram, var būt lietderīga stratēģija demogrāfisku pārmaiņu skartos reģionos; saistībā ar pašvaldību savstarpējo sadarbību pauž bažas par Komisijas centieniem, piemērojot prasības, kas pārsniedz ES Tiesas praksi, apgrūtināt pašvaldību centienus sadarbībā risināt kopējus uzdevumus;

28. šajā sakarā uzsver pašvaldību sadraudzības, Eiropas pilsētu un reģionu tīklu, ES teritoriālās sadarbības divpusējo un daudzpusējo programmu būtisko nozīmi, kā arī Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) pozitīvo nozīmi, jo minētie mehānismi ievērojami atvieglo reģionu un pašvaldību pārrobežu sadarbību tādās saistītās jomās kā sabiedriskas nozīmes pakalpojumi, transports un vides aizsardzība;

Pašreizējais decentralizācijas stāvoklis Eiropā ⁽¹⁾

29. pamatojoties uz nesenākajiem ziņojumiem, secina, ka no 27 ES dalībvalstīm trim valstīm oficiāli ir federāla struktūra, viena dalībvalsts ir kvazi federāla un pārējās ir dažāda veida unitāras valstis, turklāt dažās, neskatoties uz to oficiāli unitāro struktūru, ir heterogēna teritoriālā organizācija (asimetriska sistēma), un konstatē, ka vienpadsmit dalībvalstīs ir tikai viens pašvaldību līmenis, deviņās divi un septiņās dalībvalstīs trīs pašvaldību līmeņi;

30. ar lielu uzmanību novēro, ka ekonomikas un finanšu krīze vairākās valstīs ir veicinājusi reformas un pārmaiņas: dažās valstīs pašvaldību līmenī notikusi teritoriāla pārstrukturēšana, turklāt daļā gadījumu ir ievērojami izmainījušies arī varas struktūru institucionālā organizācija, tomēr pārmaiņas ne vienmēr nozīmē pastiprinātu decentralizāciju;

31. vērš uzmanību uz analītisko pētījumu, ko RK ir pasūtījusi, lai gūtu ieskatu par pašreizējo stāvokli dalībvalstu decentralizācijas procesos un kompetences jomu sadalījumā;

Vietējās un reģionālās pašpārvaldes organizēšanas principi

32. pauž pārliecību, ka funkcionālas vietējā un reģionālā līmeņa pārvaldības un efektīvas decentralizācijas pamatā jābūt tādiem principiem kā subsidiaritāte, proporcionalitāte un daudzlīmeņu pārvaldība;

33. uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai vietējo un reģionālo pārvaldību īstenotu demokrātiski ievēlētas un plašu spektru pārstāvošas struktūras, kas ir atbildīgas savu iedzīvotāju priekšā. Ar to saistītais politikas tuvums iedzīvotājiem uzskatāmi parāda vietējās un reģionālās demokrātijas pievienoto vērtību, jo laba pārvaldība un pārredzamība stiprina vietējo un reģionālo struktūru legimitāti, atbildību un vairo uzticēšanos tām;

34. uzskata, ka lēmumam par reformu uzsākšanu pilnvaru un finanšu resursu decentralizācijas virzienā noteikti jāatbilst vietējo un reģionālo kopienu un to iedzīvotāju konkrētām vēlmēm un prasībām; tomēr atzīst, ka varētu izmantot arī referendumus, ja tas ir attaisnojams ar ieviešamo pasākumu nozīmīgumu un ir saskaņā ar dalībvalsts konstitūciju;

35. ar gandarījumu konstatē, ka Eiropas integrācija ir devusi izšķirošu ieguldījumu reģionālā un vietējā līmeņa decentralizācijas procesā. ES paplašināšanās procesā iesaistītajās valstīs un Austrumu partnerības valstīs šobrīd notiekošā vai apspriestā decentralizācija minētajām valstīm var ievērojami palīdzēt vieglāk un ātrāk pielāgoties ES *acquis* un pēc tam labāk izpildīt pienākumus, kas saistīti ar dalību Eiropas Savienībā;

36. turklāt norāda uz vietējās un reģionālās demokrātijas netiešu atzīšanu ES līgumos (Līguma par ES 10. pants, LESD 20. panta 2. punkts un ES Pamattiesību hartas 40. pants), un tas liecina, ka Eiropas Savienība — neatkarīgi no tā, ka tai principā ir neitrāla attieksme pret dalībvalstu institucionālās uzbūves modeļiem — vietējo un reģionālo demokrātiju uzskata par vienu no elementiem, kas ir pašas ES legimitātes pamatā;

37. šajā sakarā aicina visas ES dalībvalstis, kas to vēl nav paredzējušas, izveidot savām reģionālajām un vietējām pašvaldībām atbilstošu tiesisku regulējumu pēc iespējas augstākā (ja iespējams, konstitūcijas) līmenī;

⁽¹⁾ Šajā sadaļā izmantota informācija no jaunākā Eiropas Pašvaldību un reģionu padomes CEMR un "Dexia Crédit Local" ziņojuma par pašvaldību publiskajām finansēm Eiropas Savienībā, kā arī no Eiropas Komisijas ziņojuma par publiskajām finansēm Ekonomikas un monetārajā savienībā.

38. norāda, ka mērķis ir nevis izveidot tīri statistiskas reģionālas vienības, bet gan politiskās un administratīvās pašpārvaldes reģionālo un vietējo līmeni, jo tajā var daudz labāk īstenot Eiropas Savienības nolemtos pasākumus un tiesību aktus;

39. atbalsta viedokli, ko pārstāv arī Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress, ka decentralizēto vienību skaitam Eiropas valstīs būtu jāatbilst arī attiecīgās valsts ģeogrāfiskajam lielumam, un vērš uzmanību uz *Arco Latino* apvienības tā dēvēto Salerno manifestu (2012), kurā ir iekļauti vērtīgi ieteikumi dažādu pārvaldības starplīmeņu turpmākajai attīstībai;

40. uzskata, ka Eiropas iestādēm ir jāatbalsta decentralizācija, kas saskaņā ar ES devīzi "Vienoti daudzveidībā" ir viens no būtiskākajiem kultūras daudzveidības veicināšanas faktoriem, arī tādēļ, lai stiprinātu vietējo un reģionālo pašvaldību piederības izjūtu ES pašvaldībām;

41. šajā sakarā norāda, ka decentralizētām pārvaldības un administrācijas struktūrām ir vairākas būtiskas priekšrocības, piemēram, labāka izpratne par iedzīvotāju vajadzībām un vēlmēm; tādu rīcībpolitiku izstrāde (vai piedalīšanās izstrādē), kuras spēj veicināt ilgtspējīgu un konkurētspējīgu izaugsmi; stabila ekonomikas vadība un ieguldījumi vietējā un reģionālajā līmenī; autonomijas un vietējās/reģionālās demokrātijas stiprināšana;

42. atkārtoti uzsver, ka saskaņā ar labas pārvaldības un labāka regulējuma principiem reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kā arī dalībniekiem, kas atbild par ES politikas īstenošanu reģionālajā un vietējā līmenī, iespējami agrīnā posmā ir vēl aktīvāk un efektīvāk jāiesaistās ES politikas un tiesību aktu izstrādē un vēlākā īstenošanā;

43. šajā saistībā uzskata, ka Eiropas Komisijas un Reģionu komitejas sadarbības nolīguma efektīva īstenošana ir svarīgs un neatņemams līdzeklis, lai nodrošinātu šādu iesaistīšanos;

44. tāpēc atkārtoti aicina dalībvalstis, kurās ir reģionālās pašvaldības ar likumdošanas pilnvarām, izveidot nepieciešamos mehānismus, kas ļautu šīm pašvaldībām piedalīties ES lēmumu pieņemšanā par jautājumiem, kuri tās ietekmē. Tas būtu jāattiecinā ne tikai uz reģionālajiem parlamentiem, kuriem jārikojas subsidiaritātes agrīnās brīdināšanas mehānisma ietvaros, bet arī uz reģionālajām izpildvaras struktūrām, kuras būtu jāiesaista, kad tiek gatavota valsts nostāja Padomē vai veidotas valsts deleģācijas;

Daudzlīmeņu pārvaldība un saikne starp efektīvu un funkcionālu vietējo un reģionālo pašpārvaldi un subsidiaritātes principa pareizu piemērošanu

45. atgādina, ka daudzlīmeņu pārvaldība nodrošina visu valdības un administrācijas līmeņu sadarbību pilnvaru īstenošanā un lēmumu pieņemšanā, un tādējādi subsidiaritāte un daudzlīmeņu pārvaldība ir cieši saistītas ar spēcīgu vietējo un reģionālo pašpārvaldi;

46. atgādina arī, ka Lisabonas līgumā pirmo reizi ir izteikti uzsvērti: subsidiaritātes princips attiecas uz visu ES valdību un administrāciju spektru, tātad uz Eiropas, valsts un vietējo un reģionālo līmeni. Subsidiaritātes un proporcionālītātes principi ir priekšnoteikums, kas daudzlīmeņu pārvaldību ļauj īstenot praksē;

47. pauž pārliecību, ka subsidiaritāte, būdama politisks un tiesisks princips, ir galvenais decentralizācijas sekmētājs, jo šādā veidā pilnvaras tiek nodotas tam līmenim, kurā tās var īstenot vislabāk;

48. pauž nodomu turpināt sadarbību ar Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresu, lai uzraudzītu Eiropas Vietējo pašvaldību hartas īstenošanu un vietējās un reģionālās demokrātijas stāvokli ES dalībvalstīs un kandidātvalstīs;

49. atkārtoti paziņo par savu nodomu izstrādāt Eiropas Savienības hartu par daudzlīmeņu pārvaldību un turpināt jau aizsākto darbu šajā jomā⁽²⁾;

Finansiālā decentralizācija

50. ar gandarījumu konstatē, ka nesena Eiropas Komisijas ziņojums par publiskajām finansēm Ekonomikas un monetārajā savienībā⁽³⁾ liecina, ka ES dalībvalstīs pieaug fiskālās decentralizācijas tendence, proti, pieaug vietējas vai reģionālās nozīmes izdevumu un ienākumu daļa. Ziņojumā uzsvērts, ka pašu resursi, piemēram, autonomi iekasēti pašvaldību nodokļi vai nodevas ir efektīvāki finansēšanas instrumenti nekā pārvedumi no centrālās valdības, taču šādus autonomus pašvaldību nodokļus vai nodevas izmanto mazāk nekā 50 % gadījumu, un tie nav palielinājušies kopš 1995. gada;

51. norāda, ka saskaņots decentralizācijas process var būt sekmīgs tikai tad, ja pilnvaru nodošana reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir saistīta ar attiecīgu un pietiekamu finanšu līdzekļu piešķiršanu, un atgādina, ka gan Eiropas Vietējo pašvaldību hartā, gan Eiropas Padomes vadlīnijās par reģionālo demokrātiju ir paredzēti attiecīgi pienākumi un pasākumi, kas paredzēti šos dokumentus parakstījušajām valstīm;

⁽²⁾ Sk. atzinumus CdR 89/2009 fin un 273/2011 fin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/public-finance-in-emu-2012_en.htm (angļu valodā).

52. šajā sakarā kritizē jaunākās tendences dažās dalībvalstīs, kurās pilnvaru nodošana nav saistīta ar attiecīgiem finanšu resursiem vai tiesībām iekasēt finanšu ieņēmumus, un sekas ir reģionālās vai vietējās pašpārvaldes neefektivitāte, ko savukārt izmanto par argumentu centralizācijas pasākumiem;

53. norāda, ka decentralizācija pati par sevi neizraisa pārmērīgus reģionālo un vietējo pašvaldību tēriņus; tos drīzāk izraisa decentralizācijas pasākumu slikta īstenošana, ja vienlaikus nenotiek fiskālā decentralizācija;

54. vēlreiz citē Eiropas Komisijas ziņojumu par publiskajām finansēm Ekonomikas un monetārajā savienībā — ziņojumā minēts, ka reģioni, kuros finansējumu pārsvarā veido pašu līdzekļi, atbildīgāk rīkojas ar to rīcībā esošajiem finanšu līdzekļiem un tādējādi tiem ir stabilāks publiskais budžets; tāpēc mudina dalībvalstis pārvedumus iespēju robežās aizstāt ar pašu līdzekļiem;

55. ar bažām atzīst, ka daudzi reģioni un pašvaldības, iesaistoties riskantās finanšu spekulācijās, ir nonākuši nopietnās finansiālajās grūtībās, un aicina izstrādāt piemērotus instrumentus un stratēģijas minēto situāciju risināšanai;

56. attiecībā uz ES līdzfinansētiem projektiem, kas vērsti uz tādu mērķu sasniegšanu, kādi noteikti, piemēram, stratēģijā “Eiropa 2020”; aicina Eiropas Komisiju labāk precizēt tiesisko regulējumu, lai nodrošinātu līdzsvaru starp prasību par līdzfinansējumu fondu vietējo un reģionālo pašvaldību budžeta un to budžeta deficīta aprēķinu;

57. uzsver pozitīvo saikni starp decentralizāciju un sekmīgu un ilgtspējīgu Eiropas reģionālo politiku un šajā sakarā norāda uz pētījumiem, kuros minēts, ka decentralizētās dalībvalstīs it īpaši kohēzijas politikas jomā ir labāki rezultāti;

58. vienlaikus vērš uzmanību uz to, ka it īpaši centralizētās dalībvalstīs, kur visi reģioni ir 1. mērķa reģioni, kohēzijas politikas īstenošana nav efektīva, jo centralizētās pārvaldības iestādes bieži nepārzina reģionālās problēmas un ar konkrētiem projektiem saistītus izaicinājumus; tāpēc aicina turpmāk nodrošināt, lai atsevišķu fondu pārvaldībā dalībvalstīs tiktu iesaistīts reģionālais un vietējais līmenis;

Decentralizācija un neatkarības centieni

59. pauž pārliecību, ka pareizi izprasta decentralizācija var būtiski palielināt iedzīvotāju apmierinātību reģionos un vietējās pašvaldībās un tādējādi stiprināt valsti kopumā;

60. no otras puses, ir pārliecināta, ka ieilgusi atteikšanās veidot nopietnu dialogu starp dažādiem pārvaldes līmeņiem un pastāvīga nevēlēšanās ņemt vērā reģionu vēlmes un prasības decentralizēt pilnvaras un nepieciešamos finanšu resursus var būt cēlonis prasībai pēc patstāvības un īpašos gadījumos — pēc neatkarības; šajā saistībā atgādina, ka subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa konsekventa un saskaņota piemērošana un akceptēšana Eiropas līmenī nodrošina vislabāko pamatu, lai ievērotu dažādu līmeņu legītīmās intereses;

61. intensīvi novēro pēdējā laikā aizvien lielākos neatkarības centienus ES dalībvalstu un kandidātvalstu reģionos, kā arī to cēloņus, kas vēsturiski, politiski un ekonomiski ir ļoti dažādi;

62. šajā sakarā aicina attiecīgajos gadījumos izpētīt cēloņus, lai apspriestu un izprastu iemeslus un motivāciju ar mērķi rast saskaņotus, miermīlīgus risinājumus, kas būtu piemēroti visām skartajām un iesaistītajām pusēm;

63. skaidri norāda, ka saskaņā ar LES 4. panta 2. punktu reģionu centieni neatkarības virzienā pamatā ir uzskatāmi par attiecīgās valsts iekšējo lietu;

64. norāda, ka gadījumā, ja kāds reģions iegūst neatkarību un vēlas pievienoties Eiropas Savienībai, tam būtu jāadresē oficiāls iesniegums Padomei un saskaņā ar LES 49. pantu jāsāk pievienošanās process tāpat kā jebkurai citai valstij, kas vēlas pievienoties Eiropas Savienībai;

Nākotnes Eiropas redzējums

65. ar lielu interesi piedalās nesen uzsāktajās diskusijās par dažādām Eiropas nākotnes redzējuma versijām un pauž cerību, ka šajā apspriešanas procesā jau no paša sākuma iesaistīs reģionālo un vietējo līmeni, un to uzskata par svarīgu savas darbības uzdevumu;

66. uzsver, ka Eiropas redzējumā noteikti jāiekļauj reģionālā un vietējā līmeņa loma, jo Eiropas Savienības legītimitātes pamatā ir arī reģionālā un vietējā līmeņa legītimitāte;

67. uzskata, ka par šo jautājumu jāorganizē konvents, un noformulēs un sniegs savu redzējumu par turpmāko Eiropas Savienības modeli, norādot, ka jaunos līgumos ir iespēja vēl vairāk un spēcīgāk atzīt vietējo un reģionālo demokrātiju;

68. iesaka apsvērt, cik lielā mērā decentralizācija un efektīva vietējā — un attiecīgos gadījumos reģionālā — pašpārvalde var kļūt par vienu no priekšnoteikumiem dalībai Eiropas Savienībā;

Ieteikumi

69. iesaka Eiropas iestādēm pastiprināt dialogu ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām jautājumā par tiešu sadarbību starp reģioniem, pilsētām un pašvaldībām no vienas puses un ES struktūrām no otras puses;

70. iesaka visiem pārvaldības līmeņiem īstenot sinerģijas, lai atrastu ilgtspējīgu risinājumu Eiropas valstu parādu krīzei, un tāpēc aicina Eiropas un valstu reformu plānu izstrādē līdztiesīgi iesaistīt reģionālās un vietējās pašvaldības;

71. aicina dalībvalstis katru teritoriālo reorganizāciju vai turpmākās pašvaldību reformas īstenot rūpīgi, pārdomāti un labi plānotā veidā, ievērojot Vietējo pašvaldību hartu un Eiropas vadlīnijas par reģionālo demokrātiju, kas nodrošina un stiprina pašvaldības, pamatojoties uz demokrātijas, tuvuma un decentralizācijas principiem;

72. aicina vairāk popularizēt paraugprakses piemērus no sekmīgiem reģioniem un pašvaldībām, lai galvenokārt valstīs ar centralizētu pārvaldības modeli sekmētu publiskas diskusijas par decentralizāciju un ar sekmīgiem piemēriem parādītu decentralizācijas priekšrocības;

73. aicina Eiropas Komisiju vēl vairāk nekā līdz šim veicināt mērķtiecīgas programmas reģionālā un vietējā līmeņa administrācijas darbinieku izglītošanai par to, kā izstrādāt piemērotus atbalstāmus projektus, un pievērst pastiprinātu uzmanību, lai ES atbalsta līdzekļu sadale pamatotos uz objektīviem kritērijiem, nevis politisku patvaļu;

74. atkārtoti aicina Eiropas Komisiju savos ikgadējos progresa ziņojumos iekļaut atsevišķu sadaļu par stāvokli attiecīgās kandidātvalsts reģionālajā un vietējā pašpārvaldē;

75. atzinīgi vērtē to, ka Komisijas 2012. gada ikgadējā ziņojumā par publiskajām finansēm Ekonomikas un monetārajā savienībā pirmo reizi ir iekļauta sadaļa par fiskālo decentralizāciju, reģionālo un vietējo finanšu stāvokli, kā arī pašreizējām reformām fiskālās decentralizācijas jomā dalībvalstīs, un aicina Eiropas Komisiju šos datus ievākt katru gadu, lai novērotu reģionālā un vietējā līmeņa publiskās finanses;

76. ierosina jau minēto pētījumu par decentralizācijas stāvokli un kompetenču sadali dalībvalstīs papildināt ar informāciju par saikni starp pilnvaru decentralizāciju, no vienas puses, un finanšu līdzekļu piešķiršanu fiskālās decentralizācijas ceļā, no otras puses, un uzsver šā instrumenta lietderību subsidiaritātes principa pareizas piemērošanas uzraudzībā.

Briselē, 2013. gada 12. aprīlī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Uzlabot un koncentrēt ES starptautisko sadarbību pētniecībā un inovācijā”

(2013/C 139/09)

REĢIONU KOMITEJA

- norāda, ka Eiropas pētniecības telpā (ERA) būtiska nozīme ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Reģionu un pilsētu teritorijās darbojas nozīmīgākie inovācijas trīsstūra dalībnieki, proti, dažādi akadēmisko aprindu pārstāvji, universitātes, pētnieki un vairākas ekonomikas un rūpniecības kopienas dažādās inovācijas ķēdēs un tīklos, kas rada pievienoto vērtību. Visiem minētajiem dalībniekiem ir būtiska nozīme reģionālo pētniecības un inovācijas stratēģiju izstrādē un jaunradei labvēlīgu pamatnosacījumu izveidē;
- atzinīgi vērtē to, ka paziņojumā īpaši norādīts uz Septītajā pamatprogrammā paredzētās programmas “Iespējas” instrumentu reģionālo un starptautisko dimensiju, un rosina nākamajā plānošanas periodā nodrošināt ar pētniecību saistītās starptautiskās sadarbības publisko atpazīstamību, šai sakarā izmantojot programmas “Zināšanu reģioni” pozitīvo pieredzi un to sasaistot ar turpmākajām ERA-NET iniciatīvām;
- uzsver, ka starptautiskās sadarbības pamatā jābūt kopējiem principiem — pētniecības integritātei, dzimumu līdztiesībai, uzņēmumu sociālajai atbildībai, vispārējai pieejamībai un intelektuālajam īpašumam. Uzmanība jāvelta arī klimata un vides dimensijai, kas savukārt liek pievērsties “ilgtspējīgai attīstībai”;
- uzsver pētniecības infrastruktūras, arī e-infrastruktūras reģionālo nozīmību un (iespējamo) būtisko labumu, ko šāda infrastruktūra var sniegt. Tā nodrošina vajadzīgo tehnisko aprīkojumu (lielaudas skaitļošanas un saziņas līdzekļus, no attāluma lietojamus instrumentus un datu kopumus), lai jebkurā valstī vai ģeogrāfiskajā vietā varētu īstenot visā pasaulē novērtētus sadarbības projektus pētniecības un inovācijas jomā.

Ziņotājs

Markku MARKKULA kgs (FI/PPE), Espo pilsētas domes loceklis

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Uzlabot un koncentrēt ES starptautisko sadarbību pētniecībā un inovācijā. Stratēģiska pieeja"

COM(2012) 497 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**REĢIONU KOMITEJA****Nozīmīgums vietējām un reģionālajām pašvaldībām un Reģionu komitejai**

1. norāda, ka Eiropas pētniecības telpā (ERA) būtiska nozīme ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Reģionu un pilsētu teritorijās darbojas nozīmīgākie inovācijas trīsstūra dalībnieki, proti, dažādi akadēmisko aprindu pārstāvji, universitātes, pētnieki un vairākas ekonomikas un rūpniecības kopienas dažādās inovācijas ķēdēs un tīklos, kas rada pievienoto vērtību. Visiem minētajiem dalībniekiem ir būtiska nozīme reģionālo pētniecības un inovācijas stratēģiju izstrādē un jaunradei labvēlīgu pamatnosacījumu izveidē. Šiem dalībniekiem ir svarīga loma, reģionos veidojot vidi, kas sekmē inovatīvu un radošu pieeju uzņēmējdarbībā. Jāpiemin arī, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām bieži ir piešķirtas likumdošanas pilnvaras un tās pārvalda līdzekļus, kas paredzēti pētniecībai, inovācijai un starptautiskas darbības izvēšanai;

2. vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīga loma starptautiskajā sadarbībā un pētniecības un inovācijas koordinēšanā. To īstenotie pasākumi būtiski ietekmē pētniecības infrastruktūras veidošanu un uzlabošanu, kā arī jaunradei labvēlīgu apstākļu (augstskolu, tehnoloģiju centru, uzņēmējdarbības inkubatoru, zinātnes parku un riska kapitālam labvēlīgas vides) radīšanu, kas ļauj piesaistīt zinātniekus un radošus cilvēkus, kā arī veidot pamata un darbības nosacījumus intelektuālā kapitāla stabilitā izaugsmei;

Vispārīgas piezīmes

3. atzīst, ka paziņojums atbilst subsidiaritātes principam, jo dalībvalstis to konstitucionālo sistēmu ietvaros nespēj pilnībā sasniegt ierosināto pasākumu mērķus, un ES līmenī īstenoti pasākumi varētu radīt nenoliedzamas priekšrocības. Lai varētu, cik iespējams, palielināt starptautiskās pētniecības un inovācijas pasākumu ietekmi un vienlaikus izvairīties no sadrumstalošiem centieniem, kas izmaksā dārgi, Eiropas Savienībai papildus plaši pieejamajai programmai "Apvārsnis 2020" būtu jāīsteno mērķtiecīgi pasākumi, kuri nodrošinātu optimālu mērogu un apjomu;

4. norāda, ka starptautiskajos pievienotās vērtības tīklos zināšanas un inovācijas arvien vairāk tiek izmantotas starptautiski,

un uzskata, ka svarīgi ir gan domāt globāli, gan rīkoties vietējā līmenī;

5. norāda, ka stratēģijā "Eiropa 2020" uzsvērta pētniecības un inovācijas nozīme gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes nodrošināšanā. "Inovācijas savienība" ir viena no stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīvām, kurā uzsvērts, ka starptautiskai sadarbībai ir liela nozīme Eiropas jaunrades potenciāla izmantošanā;

6. uzsver, ka starptautiskā sadarbība ir būtisks faktors, lai Eiropas pētniecības telpā un piecās tās pamatjomās darbība noritētu sekmīgi;

7. atzinīgi vērtē to, ka paziņojumā īpaši norādīts uz Septītajā pamatprogrammā paredzētās programmas "Iespējas" instrumentu reģionālo un starptautisko dimensiju, un rosina nākamajā plānošanas periodā nodrošināt ar pētniecību saistītās starptautiskās sadarbības publisko atpazīstamību, šai sakarā izmantojot programmas "Zināšanu reģioni" pozitīvo pieredzi un to sasaistot ar turpmākajām ERA-NET iniciatīvām;

8. atbalsta programmai "Apvārsnis 2020" piešķirto apjomīgo finansējumu, kas ļaus sasniegt tālejošus mērķus, un atgādina, ka jārada sinerģija ar citiem finanšu instrumentiem, kas paredzēti starptautiskas darbības izvēšanai. Sadarbībā ar trešām valstīm svarīgi būs lietot atbilstošos programmas "Apvārsnis 2020" instrumentus;

9. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas lielās pūles izveidot skaidru, kodolīgi formulētu un visaptverošu satvaru kā pamatu stratēģiskākai pieejai, kura ļaus Eiropā veicināt starptautisku sadarbību pētniecības un inovācijas jomā;

10. atzinīgi vērtē paziņojumā iekļauto labi strukturētu un kodolīgi formulētu pārskatu par instrumentiem, kurus varētu izmantot starptautiskai sadarbībai pētniecības jomā, un par (iespējamiem) šādas sadarbības partneriem;

11. uzsver, ka starptautiskajai sadarbībai vienmēr jārada pievienotā vērtība Eiropas Savienībai;

12. uzsver, ka starptautiskās sadarbības pamatā jābūt kopējiem principiem — pētniecības integritātei, dzimumu līdztiesībai, uzņēmumu sociālajai atbildībai, vispārējai pieejamībai un intelektuālajam īpašumam. Uzmanība jāvelta arī klimata un vides dimensijai, kas savukārt liek pievērsties “ilgtspējīgai attīstībai”;

13. norāda, ka no paziņojumā minētajiem jautājumiem reģioniem nozīmīgi ir šādi trīs visaptveroši jautājumi: zinātnes diplomātija, vieda specializācija un pētniecības infrastruktūra;

Pētniecībai, izstrādei un inovācijai ir jārada pievienotā vērtība

14. ir pārliecināta: tādēļ, ka dalībvalstu un reģionu dažādās iniciatīvas netiek saskaņotas ar citām dalībvalstīm, dažkārt tiek īstenotas iniciatīvas, kuras nav iekšēji saistītas un kuras nerada pietiekamu kritisko masu. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt ES pētniecības un inovācijas programmu pienācīgu saskaņošanu ar valsts un reģionālajām inovācijas stratēģijām;

15. atzīmē, ka dalībvalstu pasākumi starptautiskās sadarbības jomā būtu vairāk jāsašķir un šajā ziņā papildu pievienoto vērtību var radīt sadarbība ar reģioniem. Pašu reģionu un pilsētu interesēs ir sniegt konkrētu palīdzību Eiropas pētniecības telpai un, pateicoties to vienojošai funkcijai “trīskāršās spirāles” struktūrā, sekmēt attiecīgo pamatnosacījumu radīšanu, lai varētu piesaistīt starptautiskus ieguldījumus pētniecībā un izcilus ārzemju pētniekus;

16. lai Eiropa būtu nozīmīga starptautiska mēroga dalībiece, tai jākoncentrējas uz tādu novatorisku risinājumu meklēšanu, kas palīdz tikt galā ar uzdevumiem, ar kuriem saskaras sabiedrība. Šajā sakarā RK uzsver lielo nozīmi, kāda ir pieejai, kas vērsta uz tirgu un ko nosaka pieprasījums, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu būtisko lomu (starptautiskas) zinātniskās pētniecības rezultātu konkrētā pielietošanā un laišanā tirgū;

17. uzsver, ka Eiropas valstu valdībām un vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jāpieliek pūliņi, lai Eiropu pārveidotu par lielu integrētu veselumu, kurš spēj konkurēt globalizētajā pasaulē un veidot dialogu ar rūpnieciski attīstītākām valstīm (piemēram, ASV un Japānu), jaunajām tirgus ekonomikas valstīm (piemēram, Brazīliju, Krieviju, Indiju un Ķīnu), kaimiņvalstīm un attīstības valstīm;

18. rosina paziņojumā precīzāk definēt jēdzienu “reģions”, jo to var saprast dažādi, proti, tas var būt reģions, kas aptver vairākas valstis, un reģions vienā noteiktā valstī;

19. uzskata, ka tieši reģionos pētniecības un inovācijas pasākumus var vislabāk saistīt ar horizontāliem un tematiskiem politikas pasākumiem; teritorijas pārvaldība, vides aizsardzības un drošības jautājumi, plānu izstrāde un pakalpojumu sniegšana — tās ir jomas, kurās jaunas idejas, risinājumi un novatoriskas tehnoloģijas var radīt pievienoto vērtību;

Rūpniecības globalizācija un pētniecība, izstrāde un inovācija: instrumenti un reģionālā nozīme

20. atzīmē, ka starptautiskā konkurence skar ne tikai valstis, bet arī lielas reģionālas sistēmas, ko veido ražošanas teritorijas, rūpnieciskās pētniecības kopas, uzņēmējdarbības tīkli un uzņēmējdarbības parki: reģionālajai dimensijai ir jākonkurē un starptautiskā līmenī jāsadarbjas ar līdzīgām sistēmām citās pasaules daļās;

21. uzskata, ka programmu “Apvārsnis 2020” varētu izmantot kā būtisku iespēju pārvērtēt, kāda ir reģionālo pašvaldību nozīme un kāds var būt to ieguldījums centienos veidot tādu Eiropas sistēmu, kas spēj konkurēt starptautiskā līmenī;

22. norāda, ka jāatbalsta daudzlīmeņu pārvaldības principa ievērošana starptautiskajā sadarbībā pētniecības attīstības un inovācijas jomā, kurā līdztekus Eiropas Savienībai un dalībvalstīm svarīga nozīme būtu arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

23. uzsver, ka reģionālajiem tīkliem ir liela nozīme vietējo un reģionālo pašvaldību reģionālajā un starptautiskajā sadarbībā pētniecības, izstrādes un inovācijas jomā. Reģionālie tīkli ir vieta, kur vietējie un reģionālie dalībnieki var uzkrāt ideju, prasmju un finanšu līdzekļu kritisko masu, lai varētu iesaistīties sadarbībā pētniecības, izstrādes un inovācijas jomā un piedalīties lielos starptautiskos projektos. Tikli ir nozīmīgi instrumenti, kas ļauj apvienot resursus, pieredzi, zināšanas un dažādas prasmes. Tā kā starptautisko sakaru nozīmība arvien pieaug un arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta vietējiem apstākļiem, pētniecības, attīstības un inovācijas jomas dalībnieki un attiecīgās ieinteresētās personas, starp kurām nodibināti cieši sakari, var radīt ekosistēmas, kas veicina starptautisku sadarbību;

Stratēģiskais forums starptautiskajai sadarbībai zinātnes un tehnoloģiju jomā (SFIC)

24. norāda, ka Stratēģiskais forums starptautiskajai sadarbībai zinātnes un tehnoloģiju jomā rada pievienoto vērtību, jo tas nodrošina valstu, Eiropas un pasaules resursu optimālu izmantošanu un novērš pasākumu dublēšanos;

25. atzinīgi vērtē SFIC pūliņus sniegt labi strukturētu pārskatu par starptautiskās sadarbības pasākumiem, kurus dalībvalstis īsteno savas politikas un programmu ietvaros;

26. norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var sekmēt SFIC darbību, ja tām ir piešķirtas institucionālas pilnvaras un resursi, lai tās varētu izrādīt iniciatīvu un sadarboties starptautiskā līmenī. Daži ES reģioni darbojas ļoti aktīvi, slēdzot nolīgumus, veidojot pārstāvniecības ārzemēs un kopīgi finansējot pasākumus. Eiropas uzņēmējdarbības un tehnoloģiju centri, kas izveidoti trešajās valstīs, ir viena no ārpus ES īstenotajām iniciatīvām, kurā reģionālie dalībnieki aktīvi iesaistās;

27. uzskata, ka Stratēģiskajā forumā starptautiskajai sadarbībai zinātnes un tehnoloģiju jomā būtu jāapsver iespēja īstenot koordinācijas stratēģiju, jo Eiropas reģioni sadarbojas ar trešām valstīm neatkarīgi no tā, vai ES līdzekļi šādai sadarbībai ir piešķirti, un būtu jāpanāk, ka šāda sadarbība ir saskaņota un tai ir vienādi mērķi;

28. norāda, ka saskaņā ar subsidiaritātes principu vietējās un reģionālās pašvaldības ir vistuvākais līmenis, kas spēj apzināt pētniecības dalībniekus un novatoriskus uzņēmumus, kuri — ar augšupēju pieeju — lemj, vai ir lietderīgi būt pārstāvētiem noteiktās valstīs vai reģionos un sadarboties ar vietējiem dalībniekiem;

29. uzskata, ka starptautisko pasākumu koordinācija valstu, federālajā, reģionālajā un vietējā līmenī ir svarīga, taču šajā jomā arī turpmāk galvenajai atbildībai būtu jāgulstas uz dalībvalstīm (vai reģioniem, kas veido un īsteno politiku); gadījumos, kad attiecībā uz trešām valstīm/reģioniem ir konstatētas kopējas prioritātes, kopīgai iniciatīvu koordinēšanai Eiropas līmenī ir neapšaubāma pievienotā vērtība;

30. uzskata, ka stratēģiska pieeja ar daudzgadu plāniem ir svarīga, taču tā nedrīkst būt pārāk neelastīga: jānodrošina elastība, lai dalībvalstis vai reģioni, piešķirot valsts/federālos/reģionālos līdzekļus, varētu veikt pamatotos pielāgojumus;

Informācijas apkopošanas sistēmas

31. lūdz, lai to informē par ierosinātajām informācijas apkopošanas sistēmām un, ja iespējams, iesaista šajās sistēmās, kuras varētu izmantot kā informācijas avotu stratēģiskām pētniecības un inovācijas programmām viedas specializācijas ietvaros;

32. atzīmē, ka visā pasaulē vērojamā zinātniskās darbības specializācija un attiecīgā kvalitāte paver iespējas starptautiskai sadarbībai, kura balstās uz savstarpēju papildināmību, un atzīmē, ka vērtē paziņojumā atspoguļotos centienus pārvalstu līmenī apzināt zinātnes stiprās un vājās puses;

33. rosina attiecināt informācijas apkopošanu arī uz vietējo līmeni, iespējams, izmantojot jau izveidotās informācijas apkopošanas sistēmas; norāda, ka nozīmīga ir zināšanu apmaiņa ar partneriem citviet pasaulē par to, kā tiek konfigurētas un izmantotas informācijas sistēmas, piemēram, Eiropā izveidotā ERA-watch un Ziemeļamerikā izveidotās datu bāzes STAR metrics, COMETS un ORCID;

34. atzīmē, ka šādas informācijas sistēmas var palīdzēt konstatēt (tehnoloģiskās) konkurences priekšrocības un nodrošināt informāciju, kas palīdz ieviest viedas specializācijas stratēģijas, kuras attiecas uz sinerģiju, pūliņu savstarpēju papildināšanu un partnerībām; reģioniem, kas vēlas sadarboties ar reģioniem vai valstīm ārpus ES, šāda informācija varētu būt noderīga, lai izstrādātu viedas specializācijas stratēģijas;

35. uzsver, ka būtisku ieguldījumu var sniegt savstarpēji savienoti Eiropas tīkli, kas darbojas kā savstarpēji saistīta kopiena un nepārtraukti uzlabo darbību, veicot profesionālapskates, salīdzinošo mācīšanos, pastāvīgu salīdzinošu novērtēšanu un Eiropā notiekošā inovācijas procesa ģeogrāfisku apzināšanu;

Citi reģioniem nozīmīgi vispārēji jautājumi

36. piekrīt viedoklim, ka pozitīvi ir vērtējama iecere īpašu uzmanību veltīt tādām tematiskām jomām, kurās starptautiskā sadarbība var nodrošināt būtisku progresu, jo īpaši, starptautiskā pētniecības infrastruktūrā. Turklāt Eiropas Savienības starptautiskajā darbībā pētniecības un inovācijas jomā nozīmīgi jautājumi ir arī zinātnes diplomātija un specializācija;

37. norāda, ka gan starptautiskie sadarbības modeļi, kuru pamatā ir atvērta inovācija, gan internets un tiešaistē izveidotie sociālie tīkli, kopas, kopēji starptautiski pasākumi, kopējas tehnoloģiju platformas, dzīvās laboratorijas un kopienas, kā arī sadarbības iniciatīvas ir lieliski instrumenti, lai varētu īstenot atvērtus un uz sadarbību balstītus starptautiskus pasākumus;

Pētniecības infrastruktūra

38. piekrīt viedoklim, ka pētniecības stratēģiskas infrastruktūras izveides procesam raksturīga iezīme ir starptautiska sadarbība. Būtiski ir izveidot tādu saskaņoti funkcionējošu (materiālu un nemateriālu) infrastruktūru, kas palielina attiecīgo teritoriju inovācijas potenciālu pasaules līmenī;

39. uzsver pētniecības infrastruktūras, arī e-infrastruktūras reģionālo nozīmību un (iespējamo) būtisko labumu, ko šāda infrastruktūra var sniegt. Tā nodrošina vajadzīgo tehnisko aprīkojumu (lielaudas skaitļošanas un saziņas līdzekļus, no attāluma lietojamus instrumentus un datu kopumus), lai jebkurā valstī vai ģeogrāfiskajā vietā varētu īstenot visā pasaulē novērtētus sadarbības projektus pētniecības un inovācijas jomā;

40. uzsver, ka e-infrastruktūra ir būtiska sastāvdaļa, kas veido Eiropas digitālās pētniecības telpu, kura ir atvērta pārējai pasaulei; e-infrastruktūra var sekmēt starptautiskās pētniecības mērķu sasniegšanu;

41. iesaka, izstrādājot ceļvedi Eiropas Stratēģiskajam forumam par pētniecības infrastruktūrām (ESFRI), konsultēties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

Zinātnes diplomātija

42. atzīmē, ka starptautiskā sadarbība pētniecības un inovācijas jomā ir nozīmīgs “maigās varas” instruments un mehānisms, kas ļauj uzlabot attiecības ar svarīgām valstīm un reģioniem;

43. uzsver zinātnes diplomātijas nozīmīgumu — it īpaši ES jaunās kaimiņattiecību politikas vietējās un reģionālās dimensijas nodrošināšanā, taču ne tikai šajā ziņā. Partnerības, ko zinātnes un tehnoloģiju jomā reģioni izveido ar attīstības valstīm, var papildināt Eiropas Savienības ārējās politikas pasākumus un instrumentus, jo tādējādi tiek veidotas partnerības, kas veicina ilgtspējīgu attīstību un sekmē globālu problēmu risināšanu;

44. norāda, ka pētniecības un inovācijas jomā starptautiskā sadarbība ar rūpnieciski attīstītām valstīm un jaunajām tirgus ekonomikas valstīm var pārvērt uzņēmējdarbības iespējas un jaunus tirgus gan uzņēmumiem, gan arī vietējiem un reģionālajiem dalībniekiem. Datu bāze *ERA-Watch*, kurā pieejama no valstīm iegūtā informācija par starptautisko sadarbību zinātnes un tehnoloģiju jomā, var palīdzēt reģioniem noteikt tiem svarīgas zinātnes un tehnoloģijas jomas, kā arī atrast trešo valstu reģionus, ar kuriem sadarbība minētajās jomās būtu abpusēji izdevīga;

Specializācija

45. norāda, ka zinātniskā specializācija, kuras pamatā ir savstarpēja papildināšana, paver starptautiskas sadarbības iespējas;

46. norāda, ka viedas specializācijas stratēģiju (S3) starptautiskā dimensija ir ļoti nozīmīga, lai piesaistītu papildu ieguldījumus un pārvērtu jaunas iespējas gan Eiropas reģioniem, gan trešām valstīm;

Globāla mēroga sabiedrības problēmas

47. atzīmē, ka starptautiskā sadarbība zinātnes un inovācijas jomā ir svarīga, un programma “Apvārsnis 2020” var nodrošināt efektīvus un zinātniski pamatotus risinājumus globālām problēmām;

48. norāda, ka reģioni var būtiski sekmēt sabiedrības problēmu risināšanu, īstenojot politiku, koordinētas programmas un kopējus pasākumus, kas izstrādāti sinerģiju veidojošā valstu un ES ārējo instrumentu satvarā;

49. norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir liela nozīme tādu efektīvu pētniecības un inovācijas ekosistēmu izveidē, kurās kopas un Eiropas labākā zinātība (vietējā līmeņa universitātes, rūpniecība, mazie un vidējie uzņēmumi, reģionālās pētniecības/attīstības aģentūras) var veicināt no pieprasījuma un iespējām atkarīgu inovāciju, tādējādi risinot reālas problēmas un starptautiskā mērogā būtiskas sabiedrības problēmas.

Briselē, 2013. gada 12. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Izglītības pārvērtēšana”

(2013/C 139/10)

REĢIONU KOMITEJA

- atbalsta aicinājumu izvērst centienus attīstīt transversālās prasmes, it sevišķi uzņēmējdarbības prasmes;
- uzskata, ka ir būtiski veidot saiknes starp ikdienējo un neformālo mācīšanos un formālo izglītību. Pārāk bieži mācību programmu izstrāde otrajā līmenī ir vērsta uz informācijas sniegšanu, nevis uz izpratnes palielināšanu, nozīmīgu prasmju apguvi un attīstīšanu, lai pielāgotos mūsdienu pasaulei un tajā pastāvētu;
- ņemot vērā pašreizējos ekonomikas apstākļos, uzskata, ka ir svarīgi kombinēt publiskos un privātos ieguldījumus izglītībā un apmācībā. Pilnībā iekļaujoša politika ir ne tikai svarīga, bet pat obligāta;
- uzsver: ar daudzvalodību un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi saistītās mācību vajadzību specifikas un strauji mainīgo programmu dēļ ir vajadzīgi ieguldījumi apmācības rīkos, plašākas partnerības un neatslābstoša uzmanība. IKT ir pavērušas milzīgas iespējas mācību rezultātu uzlabošanai;
- atzinīgi vērtē Komisijas nodomu turpināt sadarboties ar iesaistītajiem dalībniekiem, lai, saskaņoti īstenojot reformas, virzītu uz priekšu ierosināto stratēģiju izglītības pārvērtēšanai, un atkārtoti apliecina savu interesi turpināt sadarboties ar Eiropas Komisiju un citiem partneriem šajā jomā.

Ziņotāja

Fiona O'LOUGHLIN kdze (IE/ALDE), Kildare apgabala padomes un Vidusaustrumu reģiona pašvaldības locekle

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Izglītības pārvērtēšana — ieguldījums prasmēs labāku sociālekonomisko rezultātu sasniegšanai"

COM(2012) 669 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**REĢIONU KOMITEJA**

valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas izstrādāti Eiropas pusgada laikā;

Vispārīgais konteksts

1. atzinīgi vērtē paziņojumu "Izglītības pārvērtēšana — ieguldījums prasmēs labāku sociālekonomisko rezultātu sasniegšanai" ⁽¹⁾, jo tas ir savlaicīgs un vērtīgs ieguldījums, lai uzsāktu atjaunotu procesu ar mērķi attīstīt modernas un efektīvas izglītības un apmācības sistēmas;

2. tomēr uzskata, ka nosaukums "Izglītības pārvērtēšana" nozīmē, ka jautājumu lokam vajadzētu būt plašākam, nekā tas ir paziņojumā, un ir jāņem vērā tādi mērķi kā aktīvs pilsoniskums, personīgā attīstība un labklājība; taču vienlaikus jāuzlabo arī prasmes, kas nepieciešamas nodarbinātībai un izaugsmei, un tādu 21. gadsimta problēmjautājumu kā klimata pārmaiņas, sabiedrības novecošanās un migrācija risināšanai;

3. uzsver faktu, ka paziņojumā "Izglītības pārvērtēšana" ir noteiktas politikas prioritātes izglītības un apmācības sistēmām nākamajiem gadiem — ar nosacījumu, ka veids, kā jaunieši tiek audzināti, tiek uzskatīts par viņu izglītošanas neatņemamu sastāvdaļu, — aicinot dalībvalstis no jauna skatpunkta pievērsties šādiem aspektiem:

— KVALITĀTE: darba vietām atbilstošas prasmes;

— PIEEJAMĪBA: kādas reformas palielinās izglītības efektivitāti un iespējas to iegūt, un veicinās mūžizglītību;

— FINANSĒJUMS: ar kādiem resursiem un kopā ar kuriem partneriem būtu jāveic reformas pasākumos, kas nepieciešami, lai atraisītu izglītības un apmācības sistēmu potenciālu veicināt izaugsmi un nodarbinātību. Tie atbilst konkrēti

4. atzinīgi vērtē Komisijas centienus pilnveidot un aktualizēt jēdzienus "uzņēmējdarbības izglītība" un "profesionālā apmācība", kā arī tās aicinājumu veikt ilgtspējīgus papildu ieguldījumus izglītībā un apmācībā, lai reaģētu uz problēmjautājumiem, ko rada pasaules ekonomika un pārmaiņas prasmju pieprasījumā, un tādējādi veicinātu izaugsmi un nodrošinātu darba vietas;

5. uzsver, ka Komisijas paziņojumā ir izteikts aicinājums panākt būtiskās pārmaiņas izglītībā, vairāk koncentrējoties uz mācību rezultātiem — studentu apgūtajām zināšanām, prasmēm un kompetenci; Komiteja uzsver izglītības būtisko motivējošo un saturisko lomu, proti, radīt apstākļus pastāvīgam mācību procesam;

6. uzskata, ka izglītības iestādēs pavadītais laiks ir nepilnīgs rādītājs attiecībā uz mācībās sasniegtajām sekmēm. Interesants un atbilstošs izglītības saturs un motivējošas un efektīvas mācību metodes un vide ir daudz svarīgāki aspekti nekā izglītībai veltītais laiks. Uzsver, ka papildus tam ir ievērojami jāuzlabo lasītprasme, rakstītprasme un rēķinātprasme, ieskaitot pamatzināšanas finanšu jomā un digitālās prasmes, kā arī jāattīsta un jāuzlabo uzņēmējdarbības prasmes un pašiniciatīva. Noteikti jāanalizē arī mācību programmās iekļauto stundu skaits un sadalījums Eiropas izglītības sistēmās, lai optimizētu izglītības iestādēs pavadīto laiku, ņemot vērā audzēkņu faktiskos mācību rezultātus;

7. atbalsta ESAO 2012. gada 21. maijā publicēto Prasmju stratēģiju, kurā norādīts, ka prasmes ir kļuvušas par 21. gadsimta "globālo valūtu". Šīs "valūtas" vērtību nosaka tās izmantošanas joma un attīstības potenciāls. Ja nebūs atbilstošu ieguldījumu prasmēs, cilvēki eksistēs atstumti no sabiedrības, tehnoloģiju progress nepārvērtīsies ekonomikas izaugsme un valstis vairs nevarēs konkurēt globālajā sabiedrībā, kas aizvien vairāk balstīta uz zināšanām. Bet, ja darba tirgus prasības attīstās un cilvēki zaudē prasmes, kuras neizmanto, vai mūžizglītības procesā neapņūst jaunas, šīs "valūtas" vērtība krītas;

⁽¹⁾ COM(2012) 669 final.

8. vērš uzmanību uz to, ka prasmes automātiski nepārvēršas darba vietās un izaugsmē. ESAO stratēģijā aicināts veicināt līdztiesību izglītības ieguvē. Laikā, kad daudzās dzīves jomās palielinās nevienlīdzība, izglītība un apmācība var palīdzēt šo plaisu pārvarēt. Tāpēc Komiteja uzskata, ka lielāka līdztiesība prasmju attīstīšanā ir gan sociāli taisnīga, gan ekonomiski izdevīga. Turklāt ar pētījumiem jau sen ir pierādīts, ka izglītības iespēju vienlīdzība un izglītības kvalitāte viena otru neizslēdz; tieši pretēji — ESAO valstīs visefektīvākās izglītības sistēmas ir tās, kurās kvalitāte apvienota ar vienlīdzību;

9. uzsver šajā atzinumā aplūkotās kopējās perspektīvas vērtību attiecībā uz izglītību un apmācību un uzskata, ka, plānojot ierosinātās reformas un pasākumus (kas ir nepieciešami, lai sistēmas kļūtu efektīvākas, elastīgākas un atbilstošākas), ir ļoti svarīgi izmantot politikas pieredzi un labu praksi. Vienlaikus Komiteja uzsver izglītības un apmācības virsuzdevumus, to lomu sociālās iekļautības nodrošināšanā un nepieciešamību pēc atbalsta visos līmeņos — ES, valsts, vietējā un reģionālajā līmenī;

Prasmju izkopšana 21. Gadsimtam

10. atbalsta aicinājumu izvērst centienus attīstīt transversālās prasmes, it īpaši uzņēmējdarbības prasmes. Komiteja uzskata, ka, cenšoties apmierināt lielo pieprasījumu pēc prasmēm, kuras ir saistītas ar zinātni, tehnoloģijām, inženierzinātni, matemātiku (STEM), pētniecību un inovāciju, vispirms jānodrošina, lai visi iegūtu pamatzināšanas, proti, apgūtu pamatprasmes, tai skaitā digitālās prasmes un pamatzināšanas finanšu jomā. Svarīgi Eiropas izglītību sistēmu mācību programmās iekļaut ar emocionālajām spējām un prasmēm lielā mērā cieši saistīto uzņēmējdarbības prasmju apguvi;

11. uzsver, ka mācību procesā visos līmeņos daudz vairāk būtu jāizmanto mācīšanās komandā, grupā un tīklā, jo tikai neliela daļa darba dzīves ietver darbu vienatnē un problēmu risināšanu vienatnē. Visu veidu darbībā labas komandas veidošanas pamatā ir dažādu cilvēku zināšanu, prasmju un personību savstarpējā saderība un papildināmība;

12. piekrīt, ka profesionālajai izglītībai un apmācībai (PIA) jābūt vērtīgai un neatņemamai izglītības sistēmu sastāvdaļai; tas īpaši attiecas uz duālajām sistēmām, kuru elements ir ar darbu saistītas mācības. Valstīs, kurās ir augsti attīstītas duālās sistēmas, parasti ir augstāks jauniešu nodarbinātības līmenis. Tomēr vairāk nekā pusē dalībvalstu PIA programmas apgūst mazāk nekā 50 % apmācāmo. Tāpēc dalībvalstis tiek aicinātas attīstīt izcilību PIA jomā, programmas pielāgot vietējā darba tirgus vajadzībām un cieši sadarboties ar uzņēmējdarbības jomu. Īsā laikposmā iegūstama kvalifikācija jomās, kurās trūkst

prasmju, var, piemēram, novērst prasmju neatbilstību un reāli ietekmēt nodarbinātību. RK uzsver, ka, ieviešot augstas kvalitātes profesionālās izglītības duālās sistēmas, jāņem vērā katras valsts un/vai reģiona īpašie apstākļi un vajadzības. RK ierosina uzsākt arī izmēģinājuma programmas, ar kurām varētu stimulēt mācekļu praksi un panākt labāku profesionālās apmācības saikni ar darba vidi to valstu izglītības sistēmās, kurās duālās izglītības sistēma nav pietiekami attīstīta;

13. atzinīgi vērtē faktu, ka izglītības Ministru Padome 15. februārī atzinusi nepieciešamību pēc uzņēmējdarbības izglītības stratēģijas institucionālā līmenī, un sagaida, ka dalībvalstis to drīz pārvērtīs konkrētā rīcībā;

14. atzīst, ka ir būtiski visā Eiropā attīstīt un īstenot uzņēmējdarbības izglītības sistēmas. Komiteja uzskata, ka īpaša uzmanība jāveltī tam, lai pārvarētu lielās atšķirības un būtisko dažādību izglītības sistēmu attīstībā, par ko liecina 2008. gada aptauja par uzņēmējdarbību augstākās izglītības programmās un kā apstiprināts 2011. gadā Budapeštā notikušajā augsta līmeņa simpozijā;

15. uzsver, ka studentu piekļuve uzņēmējdarbības izglītībai ir dažāda un to bieži nosaka institūcijas līmenī. Komiteja uzskata, ka pasniedzēji un mācībspēki ir svarīgi zināšanu izplatītāji, bet vienlaikus norāda, ka trūkst izpratnes par to, kas ir uzņēmējdarbības izglītība un kā tā jā mācā, un skolas iespēju robežās tas ir jānovērš; tāpēc uzskata, ka dalībvalstīm, sadarbojoties ar izglītības iestādēm un kompetentajām struktūrām, kas sniedz atbalstu uzņēmējiem, būtu jāiekļauj uzņēmējdarbības apguvi vērsti aspekti pamatzglītības, profesionālās apmācības un augstākās izglītības iestāžu mācību programmu saturā;

16. uzsver, cik svarīga ir pamatprasmju Eiropas sistēma, kurā par ļoti svarīgu atzīta uzņēmējdarbības izglītība, un tāpēc iesaka par svarīgu prioritāti noteikt mācībspēku apmācību uzņēmējdarbības jomā, turklāt būtu plaši jāsekmē arī studentu neformāla mācīšanās no uzņēmējiem;

17. mudina vietējā un reģionālā līmeņa mācībspēkus un izglītības sistēmu piedāvāt konkrētām mērķauditorijām labāk piemērotus kursus (formālu un neformālu mācīšanos), kuros apmācītu kļūt par uzņēmējiem vai attīstīt savu uzņēmējdarbību. Šajā ziņā vērtīgs iedvesmas avots var būt "Eiropas reģionu, kas veicina uzņēmējdarbību" labas prakses piemēri. Reģionu komitejas izcilības zīme "Eiropas reģions, kas veicina uzņēmējdarbību" ir labs piemērs tam, ka reģioni spēj ar nelielām izmaksām izstrādāt uz nākotni vērstas stratēģijas, kurās īpaša vērība veltīta uzņēmējdarbības prasmju attīstīšanai, it sevišķi jauniešu vidū, un kuras tādejādi sekmē jaunas uzņēmēju paaudzes un jaunu darbvietu veidošanos;

18. lai arī svešvalodu zināšanas ir viens no galvenajiem priekšnoteikumiem mācībām un profesionālajai mobilitātei, kā arī spējai strādāt savā valstī un ārzemēs, paziņojumā ir secināts, ka svešvalodu apguve Eiropā ir vāja; tikai četri no desmit skolēniem pirmajā svešvalodā sasniedz "patstāvīga lietotāja" līmeni, kas nozīmē spēju risināt vienkāršu sarunu. Tādējādi vājas valodu prasmes ir nozīmīgs šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai un ES uzņēmumu konkurētspējai. Šis jautājums ir īpaši svarīgs reģionos, kur Eiropas iedzīvotāji dzīvo pie robežas ar kaimiņvalsti, kurā ir cita valoda. Pastāv uzskats, ka valodas apguve daudz efektīvāka ir agrīnā vecumā, un vienlaikus jāatzīmē, ka savstarpēju sapratni un Eiropas pilsoniskuma izjūtas attīstīšanu veicina saskarsme jau no bērnības;

19. atzīstot līdz šim panākto progresu, uzskata, ka izglītības un apmācības sistēmās vēl joprojām ir neizmantots potenciāls, ko varētu ieguldīt, lai tās labāk pildītu savu lomu sociālās un teritoriālās kohēzijas veicināšanā un sekmētu Eiropas labklājību, piemēram, izmantojot jaunās iespējas, ko piedāvā IKT un atvērte izglītības resursi (OER), kā arī atvērtā inovācija;

20. ņemot vērā pašreizējos ekonomikas apstākļos, uzskata, ka ir svarīgi kombinēt publiskos un privātos ieguldījumus izglītībā un apmācībā. Komiteja turklāt uzsver nepieciešamību nodrošināties pret iespējamajiem nevēlamajiem blakusefektiem, piemēram, kavēkļiem nelabvēlīgā sociālā un ekonomiskā stāvoklī esošām grupām piekļūt izglītībai un apmācībai. Pilnībā iekļaujoša politika ir ne tikai svarīga, bet pat obligāta;

21. īpaša uzmanība tiek veltīta cīņai pret jaunatnes bezdarbu, un šajā sakarā ir svarīgas četras jomas, kurās dalībvalstīm jāpasprina centieni:

— attīstīt pasaules līmeņa vispārējo izglītību, tālākizglītību un profesionālo izglītību, lai paaugstinātu mūžizglītībai vajadzīgo akadēmisko zināšanu līmeni un profesionālo prasmju kvalitāti;

— veicināt mācīšanos darba vietā, tostarp kvalitatīvu praksi, mācekļību un duālas mācīšanās modeļus, lai palīdzētu pāriet no mācībām uz darba vidi;

— veicināt partnerības starp publiskām un privātām struktūrām (lai nodrošinātu attiecīgas programmas un prasmju mācīšanu);

— un sekmēt visu jauniešu mācību mobilitāti, lai mācības būtu pieejamas ar vienādiem nosacījumiem neatkarīgi no dzīves vietas;

22. šajā sakarā atzinīgi vērtē 2012. gada decembra Jauniešu nodarbinātības pasākumu kopumu, kurā iekļauta jauniešu garantijas shēma un Eiropadomes priekšlikums par Jauniešu nodarbinātības iniciatīvu, kuras budžets ir 6 miljardi *euro* (2014-2010) un kura paredzēta reģioniem ar jauniešu bezdarba līmeni virs 25 %; aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis sadarboties ar reģioniem, lai nodrošinātu to, ka Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva būtu instruments, kas patiešām papildina jaunatnes bezdarba apkarošanai paredzētos reģionālos un valstu pasākumus un kas efektīvi palīdz īstenot jauniešu garantijas shēmu;

23. tāpēc atkārtoti savu aicinājumu dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā reģionālajām valdībām, neskatoties uz budžeta spiedienu, neapdraudēt nākotni, samazinot līdzekļus jomās (piemēram, izglītība un apmācība), kas būs rītdienas izaugsmes pamatā⁽²⁾. Eiropas pusgadu varētu izmantot, lai nodrošinātu, ka līdzekļu samazināšana neskar stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai būtiskas jomas; uzskata, ka dalībvalstis, kurās šobrīd ir stingri budžeta ierobežojumi, nevajadzētu atstāt aizmugurē;

Veicināt atvērtu un elastīgu mācīšanos

24. uzskata, ka ir būtiski veidot saiknes starp ikdienējo un neformālo mācīšanos un formālo izglītību. Pārāk bieži mācību programmu izstrāde otrajā līmenī ir vērsta uz informācijas sniegšanu, nevis uz izpratnes palielināšanu, nozīmīgu prasmju apguvi un attīstīšanu, lai pielāgotos mūsdienu pasaulei un tajā pastāvētu; norāda, ka konkrētu mācību plānu izstrāde un sagatavošana, kā arī izglītības sistēmas veidošana un finansēšana ir dalībvalstu kompetences joma;

25. aicina izglītības un apmācības pārvērtēšanā par centrālām uzskatīt šādas nozīmīgas prasmes: radoša domāšana, komunikācija, informācijas apstrāde, individuālā efektivitāte un spēja sastrādāties ar citiem; minētās nozīmīgās prasmes papildina un palīdz iegūt astoņas mūžizglītības pamatprasmes⁽³⁾;

⁽²⁾ CdR290/2011.

⁽³⁾ Saziņa dzimtajā valodā, saziņa svešvalodās, matemātiskās prasmes un pamatprasmes dabaszinībās un tehnoloģijā, digitālā prasme, mācīšanās mācīties, sociālās un pilsoniskās prasmes, pašiniciatīva un uzņēmējdarbība, kultūras izpratne un izpausme.

26. uzsver, ka mācībspēki saskaras ar strauji mainīgām prasībām, tāpēc nepieciešams jauns kompetenču kopums mācībspēkiem, mācībspēku izglītojamiem un izglītības vadītājiem. Tādēļ bez kavēšanās ir enerģiskāk jāpievēršas jautājumam, kā modernizēt mācību metodes, kā nodrošināt, ka mācībspēki seko līdzi jaunumiem attiecīgajā jomā, un kā apzināt un veicināt izcilību mācīšanās, vienlaikus ņemot vērā to, ka mācībspēku kompetences ietvaru izstrāde ir vienīgi dalībvalstu pārziņā;

27. uzsver, ka ir svarīgi attīstīt pareizas pamatprasmes; šajā sakarā jau no paša sākuma jānodrošina, ka skolotāji apņemas galveno uzmanību pievērst pamatprasmju apguvei un ka vietējā kopiena piedalās un aktīvi atbalsta, piemēram, tādu personu sociālo integrāciju, kuras atrodas sociāli nelabvēlīgā stāvoklī vai kurām ir atšķirīgs kultūras/izglītības pamats. Vienlaikus jānodrošina arī laba saikne ar uzņēmējdarbības vidi un, ja nepieciešams, jāmobilizē psiholoģiskais un pedagoģiskais atbalsts;

28. uzsver: ar daudzvalodību un plašsaziņas līdzekļu lietošanu saistītās mācību vajadzību specifiku un strauji mainīgo programmu dēļ ir vajadzīgi ieguldījumi apmācības rīkos, plašākas partnerības un neatslābstoša uzmanība. IKT ir pavērušas milzīgas iespējas mācību rezultātu uzlabošanai. Dažkārt dažādi izglītības un mācību rīki, piemēram, simulatori un spēles, dotu iespēju panākt ievērojami labākus mācību rezultātus nekā tikai uz lekcijām balstīta izglītība un tradicionālie uzskates līdzekļi. Tāpēc Komiteja aicina vietējās un reģionālās pašvaldības izveidot kontaktus un sadarbības tīklus ar vietējiem uzņēmumiem un augstskolām, iesaistīt vietējo sabiedrību, lai tā labāk izprastu vietējās vajadzības un uzlabotu apmācāmo nodarbinātības iespējas, kā arī paredzēt skolotājiem pastāvīgas izglītošanās pasākumus;

29. atzīst, ka pašreizējie centieni paplašināt Eiropas dimensiju sportā efektīvi sekmē ES stratēģiskos mērķus, īpaši stratēģijā "Eiropa 2020" minētos mērķus, un palīdz pavērt iespējas ilgtspējīgu darba vietu radīšanai, īpaši jauniešiem;

30. uzsver arī sporta sociālo, sabiedrisko un izglītojošo lomu — tas ir svarīgs faktors, kas paaugstina mācību efektivitāti un uzlabo garīgās spējas, uzlabo cilvēku fizisko pašsajūtu, paaugstina vispārējo dzīves kvalitāti un veicina sabiedrības harmonisku integrāciju, sekmējot tādas vērtības kā iecietība, taisnīgums un sadarbība;

31. brīdina: lai arī pieredze liecina, ka īpaši jāatbalsta izglītības pārorientēšana uz transversālu prasmju attīstīšanu,

pašreizējā prakse ir vērsta pretējā virzienā. Komiteja uzskata, ka standartizētu pārbaužu izmantošana visā ES, kā arī izglītības metožu, mācību simulatoru, "mācību fabriku" un līdzīgu pasākumu izstrāde un ieviešana ir galvenie šķēršļi, kas jāpārvar, ja vēlamies izglītības sistēmas pārmodelēt uz tādu prasmju attīstīšanu, kas vajadzīgas darba tirgū. Šīs problēmas ir jārisina. Infrastruktūras attīstīšanai un iegādei bieži ir vajadzīgi lieli ieguldījumi, bet tie labi atmaksājas, ja tos īsteno strukturētā veidā;

32. atzinīgi vērtē koncentrēšanos uz mācību rezultātiem; uzsver, ka ir svarīgi elastīgumu un autonomiju līdzsvarot ar kvalifikāciju pārveidamību un savstarpēju atzišanu visos Eiropas reģionos un valstīs; ar interesi sagaida ātru Eiropas Prasmju un kvalifikāciju telpas izveidošanu, taču norāda, ka, piemēram, Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra neparedz tiesības uz atzišanu, un tādēļ brīdina, ka atzišanas instrumentus nedrīkst jaukt ar pārredzamības nodrošināšanas instrumentiem; Komisijas centieni atvieglot prasmju un kvalifikāciju atzišanu pāri robežām ietver šādu risku;

33. atkārtoti pauž stingru pārliecību, ka Eiropas Savienībai ne tikai jāpalielina līdzdalība izglītībā un apmācībā, bet tajā jāiesaista arī plašāki sabiedrība slāņi, tostarp nelabvēlīgā stāvoklī esošas un neaizsargātas grupas⁽⁴⁾, un šim nolūkam jāpiešķir resursi;

Veicināt kopīgus centienus

34. uzsver, ka īstenošanas procesā jau no paša sākuma ir svarīga horizontāli saskaņota un ilgtspējīga stratēģija, kas nodrošinātu arī nepieciešamo sinerģiju starp visām attiecīgajām stratēģijās "Eiropa 2020" pamatiniciatīvām, it īpaši iniciatīvām "Jaunu prasmju un darba vietu programma", "Jaunatne kustībā", "Inovāciju savienība" un "Digitālā programma Eiropai";

35. atgādina, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir liela loma stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā, un uzskata, ka ir svarīgi valstu reformu programmas īstenošanā partnerībā starp dažādiem pārvaldības līmeņiem, lai sasniegtu stratēģijā "Eiropa 2020" solīto; uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir īpaši piemērotas, lai sniegtu būtisku ieguldījumu stratēģijas mērķu sasniegšanā, sekmējot veicinošas vides radīšanu, ar saviem tīkliem nodrošinot efektīvu informācijas sniegšanu un izplatīšanu, kā arī nodrošinot nepieciešamos datus turpmākajai stratēģiskajai plānošanai un attīstībai;

⁽⁴⁾ CdR290/2011.

36. uzsver, ka svarīgi ir atbalstoši vispārēji nosacījumi, it īpaši nelabvēlīgā stāvoklī esošām un neaizsargātām grupām; norāda, ka ir vajadzīgi saskaņoti ilgtermiņa pasākumi, kuros iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības, lai sasniegtu skolas arī ģeogrāfiski un sociāli nelabvēlīgā stāvoklī esošos apgabalos un tādējādi uzlabotu mācību kvalitāti un mācību rezultātus, kā arī palielinātu jauniešu motivāciju;

37. vietējām un reģionālajām pašvaldībām piekrīt galvenā atbildība par izglītības un apmācības politiku, kā arī nozīmīga loma jaunatnes un nodarbinātības politikā. Transversālo prasmju attīstīšanas jomā ir svarīgi izglītības sistēmas ietvaros veicināt jaunu cilvēku pozitīvu attieksmi pret pašnodarbinātību un attiecīgas prasmes, attīstot tādas personības īpašības kā radošums, atbildība, riska uzņemšanās, problēmu risināšana un komandas darbs;

38. atbalsta Komisijas paziņojumā ierosināto divkāršo pieeju — prioritātes dalībvalstīm un vienlaikus koordinācija un ieguldījumi ES līmenī; taču uzsver, ka, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu, jāizstrādā atbilstošas un proporcionālas iniciatīvas un pasākumi valsts, reģionālajā un Eiropas līmenī formālās, ikdienējās un neformālās izglītības jomā; šajos pasākumos jāiesaista izglītības iestādes, ģimenes un sabiedrība un jāveido partnerības ne tikai starp skolām un uzņēmumiem, bet arī NVO un cita veida organizācijām pilsoniskajā sabiedrībā;

39. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo lomu izglītības un apmācības jomā un vērtīgo ieguldījumu, ko tās sniedz kā dalībnieki un kā saskarne starp mācību vidi un darba vidi; uzsver, ka jāsamazina atšķirības starp reģioniem, ieskaitot perifēros un tālākos reģionus, un jāpaplašina reģionālo un perifēro izglītības un apmācības iestāžu darbība; uzsver, ka reģionālās valdības, izglītības un apmācības iestādes, citas izglītības iestādes un citi svarīgi ekonomikas jomas un sabiedrības dalībnieki varētu konstruktīvi sadarboties, lai vienotos par reģionālajiem mērķiem, politikām un prioritātēm cilvēkkapitāla attīstības jomā. Vajadzētu pastiprināt stimulu sistēmas, lai mudinātu izglītības un apmācības iestādes un to personālu iesaistīties pasākumos, kas veicina reģionālo un vietējo attīstību un uzņēmējdarbību;

40. atgādina, ka tieši vietējā līmenī var iegūt visprecīzāko un aktuālāko informāciju par reģionālajiem darba tirgiem, un vietējām un reģionālajām pašvaldībām var būt ievērojama loma prasmju neatbilstības noteikšanā, atbilstošas pārkvalificēšanas un profesionālās apmācības programmu nodrošināšanā un vietējam pieprasījumam atbilstošu ieguldījumu stimulēšanā;

41. uzsver, ka izredzes uz panākumiem uzlabosies, ja šīs sadarbības sistēmas veidos kā pozitīvas mijiedarbības ciklu, kurā mācību programmās netiek ignorētas konkrētas esošo nozaru un/vai komercijas vajadzības. Mācību iestādes cieši sadarbojas ar privāto sektoru, radot sinerģiju un atgriezeniskus mehānismus, un apmācāmo studentu/pieaugušo uzlabotās prasmes tiek ieguldītas atpakaļ teritorijas atjaunošanā. Uzņēmējdarbības iniciatīvu ilgtermiņā varētu veicināt, jau skolēnu vecumā attīstot uzņēmējdarbības garu;

42. uzskata, ka jaunieši, pateicoties ilgtermiņa un uz sadarbību vērstai radošai pieredzei, var iegūt plašas pamatprasmes, kas nepieciešamas uzņēmējdarbībā;

43. atkārtoti atbalsta tādu profesionālās izglītības programmu izstrādi, kuru mērķis ir radīt patiesi atvērtu pāreju no profesionālās izglītības uz augstskolas izglītību; atbalsta pasākumus, ar kuriem PIA politiku saskaņo ar reģionālās/vietējās ekonomikas attīstības stratēģijām (it īpaši lietpratīgai specializācijai un jaunu cilvēku uzņēmējdarbībai) un attīsta partnerības starp izglītības iestādēm, uzņēmumiem un pētniecības jomu;

44. atzīmē, ka dažās dalībvalstīs profesionālā izglītība var būt stigmatizēta un uzskatīta par mazvērtīgāku nekā augstskolas izglītība. Īstenojot turpmākus pasākumus, šis jautājums ir jārisina. Personalizēta apmācības sistēma, kura pagājušā gadsimta 90. gados tika izstrādāta Puatjē pilsētā, ir vēl viens solis pareizajā virzienā — katram tika piemērota individuāla pieeja un izstrādāts mācību plāns atbilstoši konkrētajām vajadzībām. Turklāt arvien lielāka nozīme ir kopienām un komandām paredzētu mācību plānu izstrādei. Komiteja uzsver, ka būtu jāstiprina ne tikai augstākās izglītības, bet arī PIA saistība ar darba tirgu, un mudina programmu izstrādē un īstenošanā iesaistīt darba devējus un darba tirgus institūcijas. Īsi sakot, izglītojamajiem jāredz profesionālās izglītības priekšrocības salīdzinājumā ar citiem izglītības veidiem, piemēram, iespējas nemitīgai prasmju attīstībai, lai profesionālā izglītība nenozīmētu progresu iespēju traucēšanu vai pasliktināšanos;

45. aicina šos centienus īstenot kopā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, jo prasmju pieprasījuma un nodarbinātības tendences bieži vispirms kļūst zināmas tieši šajā līmenī; uzsver savu apņemšanos sniegt ieguldījumu PIA pasākumu pielāgošanā reģionālās/vietējās ekonomikas attīstības stratēģijām, it īpaši lietpratīgas specializācijas stratēģijām;

46. uzsver, ka pilnībā jāizmanto Eiropas potenciāls, lai izveidotu IT atbalsta platformu un attīstītu IKT pakalpojumus publiskajā un privātajā sektorā, tostarp izglītībā un apmācībā. ES atbalstītas publiskā un privātā sektora partnerības starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām un maziem un vidējiem IKT uzņēmumiem, kas darbojas publisko IKT pakalpojumu jomā, var būt lielisks pamats, lai visā ES veidotu vietējās prasmes un zināšanas. Komiteja uzsver, ka šajā jomā ir potenciāls turpmākajai attīstībai, proti, reģionālu IKT centru, virtuālu skolu projektu vai multivides apmācības centru izveide.

47. Apmācība prasmju attīstībai ir atzīstams mērķis. Taču ir jābūt uzmanīgiem, lai ieguldījumus izglītībā nesāktu uzskatīt tikai par līdzekli Eiropas ekonomikas ražīguma palielināšanai. Šādas pieejas negatīvais rezultāts var būt jauniešu garīgās veselības vājināšanās, ja viņus uzskatīs par ekonomikas pamatvienībām, kuru vērtību nosaka tikai pēc viņu spējas veikt ekonomisku ieguldījumu sabiedrībā. Tāpēc īpaši jāatbalsta līdzvērtīgi ieguldījumi jauniešu radošumā, dzīves prasmēs, transversālās prasmēs, kultūras izglītībā un kinestētikas prasmēs. Publiskie un privātie ieguvumi no izglītības ir plašāki par ekonomikas aspektu. Piemēram, augstāks izglītības līmenis ir saistīts ar garāku paredzamo mūža ilgumu, plašāku dalību vēlēšanās un daudz atbalstošāku attieksmi pret mazākumtautību vienlīdzīgām tiesībām;

48. ievērojot subsidiaritātes un proporcionālātes principu, ES līmenī ierosināti vai pieņemti konkrēti pasākumi vai iniciatīvas būtu jākoncentrē uz jomām, kurās ir spēcīga Eiropas dimensija vai kurās ir ietverti starptautiski aspekti, ko dalībvalstis un/vai reģionālās un vietējās pašvaldības nevar pienācīgi regulēt, rīkojoties vienas pašas;

49. uzsver, ka ir nepieciešams pārdomāts, efektīvs un inovatīvs finansējums un tēriņi izglītībai un apmācībai, lai labāk sagatavotos nākotnes pieprasījumam pēc augsti kvalificētām darba vietām / paplašināšanās un aizvietošanas ar nolūku atbalstīt izaugsmi un jauniešu nodarbinātību. Komiteja uzsver, ka politikas izstrādē un programmu īstenošanā jāiesaista esošās vietējā līmeņa demokrātiski ievēlētās struktūras, un uzskata, ka vietējo zināšanu un demokrātiskās pārskatatbildības izmantošana uzlabos augstskolu, uzņēmumu un vietējo pašvaldību partnerību pārvaldības mehānismus. Tas ļaus noteikt vietējā līmeņa prioritātes un pārskatatbildību, kas ir tieši saistīta ar subsidiaritātes principu;

50. uzsver priekšrocības, kas izriet no spēcīgas vietējās partnerības izveides, izmantojot sistēmisku pieeju un dažādas finansējuma iespējas apvienojot vienā vietējā vai reģionālā stratēģijā. Šajā stratēģijā varētu ņemt vērā dažādas politikas iespējas īstenošanai vietējā un reģionālajā līmenī:

— izveidot informatīvu pamatu stratēģiskiem intervences pasākumiem, lai noteiktu un pastāvīgi sekotu līdzi vietējā darbaspēka pielāgošanās spējam, vajadzībām un kvalitātei (piemēram, prasmju novērošanas centrs);

— sadarboties ar uzņēmējdarbības nozari, lai profesionālo izglītību pielāgotu tirgus vajadzībām un apmācību pielāgotu komerciālajai videi;

— sadarboties ar vietējiem (izglītības un apmācības jomas) dalībniekiem, piemēram, lai stimulētu vietējos izglītības un apmācības centrus un vietējās nodarbinātības aģentūras ieviest jaunas e-mācību izglītības metodes, uzlabotu plašsaziņas līdzekļu lietotpraksi un paplašināt valodu prasmes, kā arī nelabvēlīgā sociālā stāvoklī esošām grupām nodrošinātu vienlīdzīgas nodarbinātības iespējas;

— sadarboties ar uzņēmējiem un izglītības nozari (no sākumskolas līdz augstskolai), lai nodrošinātu nepārtrauktu valodu apguves procesu. Valodu izvēles pamatā var būt arī vajadzības, kuras vietējās un reģionālās pašvaldības nosaka, apspriežoties ar uzņēmējiem;

— meklēt atbalstu ārpus reģiona robežām, apvienojot spēkus ar reģioniem, kuras skar līdzīgas problēmas, un izmantojot ES finansējumu;

Ikvienu šādu stratēģiju būtu stingri jāpiesaista šādiem trim visaptverošiem izglītības un apmācības mērķiem: tiekšanās uz izcilību, universālas piekļuves nodrošināšana un mācības pārtraukšanu skaita samazināšana;

51. aicina lietpratīgas specializācijas platformā un integrētu vietējo/reģionālo attīstības plānu izstrādē sistemātiski un pastāvīgi iesaistīt vietējos un reģionālos dalībniekus, tostarp izglītības un profesionālās apmācības iestādes;

52. uzsver vietējā un reģionālā līmeņa pasākumu būtisko nozīmi un vienlaikus pauž cerību, ka Eiropas Komisija nāks klajā ar konkrētākiem priekšlikumiem par to, kā efektīvi novērst plaisu starp potenciālu, ko piedāvā IKT un atvērtie izglītības resursi (OER), no vienas puses, un pastāvošajām izglītības un apmācības sistēmām, no otras puses; piekrīt, ka atvērtie izglītības resursi var lietderīgi papildināt parastos izglītības resursus; vēl ir jāprecizē, kā varēs nodrošināt atvērto izglītības resursu saturu pastāvīgu un visaptverošu kvalitāti, lai šie resursi mācībās sniegtu pievienoto vērtību;

53. uzskata, ka lielāka uzmanība būtu jāvelta “vietējo un reģionālo pašvaldību īpašajai nozīmei, jo attiecīgajos reģionos tās pilda darba devēju, pakalpojumu nodrošinātāju un regulatoru uzdevumus, veicinot izaugsmi un kohēziju un koordinējot izglītības iestāžu, uzņēmējdarbības aģentūru un uzņēmumu stratēģisko partnerību”. Praksē vietējās un reģionālās pašvaldības aizvien vairāk iesaistās izglītības politikā, bet nav viena visiem piemērota risinājuma, kas varētu garantēt izglītības uzlabošanos. Lai arī pašreiz ir pietiekami daudz zināšanu, lai vadītu lēmumu pieņemšanu (vissvarīgākie aspekti ir mācībspēku kvalitāte, institūciju neatkarība, iekļaušana un resursi), vietējo un reģionālo pašvaldību iespējas ir atkarīgas no sociālajiem un ekonomiskajiem apstākļiem, to autonomijas attiecīgās valsts sistēmā un to līdzšinējās darbības (un reputācijas) izglītības un apmācības jomā;

54. atgādina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības tieši saskaras ar vietējo reālo situāciju un vislabāk to izprot, un tām ir vislabākās iespējas sniegt ieguldījumu politikas izstrādē un programmu īstenošanā, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu;

55. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu turpināt sadarbīties ar iesaistītajiem dalībniekiem, lai, saskaņoti īstenojot reformas, virzītu uz priekšu ierosināto stratēģiju izglītības pārvērtēšanai, un atkārtoti apliecina savu interesi turpināt sadarbīties ar Eiropas Komisiju un citiem partneriem šajā jomā. Šai sadarbībai būtu jāaptver visas jomas, kurās vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir īpaša kompetence, tostarp — bet ne tikai — PIA politikas pielāgošana reģionālās/vietējās ekonomikas attīstības stratēģijām, kā jau ir minēts paziņojumā.

Briselē, 2013. gada 12. aprīlī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

100. PLENĀRSESIJA 2013. GADA 11. UN 12. APRĪLĪ

Reģionu komitejas atzinums “Eiropas vistrūcīgāko personu atbalstīšanas fonds”

(2013/C 139/11)

REĢIONU KOMITEJA

- atkārtoti norāda: lai varētu sasniegt mērķi, ko Eiropas Savienība izvirzījusi stratēģijā “Eiropa 2020”, proti, līdz 2020. gadam vismaz par 20 miljoniem samazināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaitu, ir nepieciešama Eiropas līmeņa iniciatīva attiecībā uz Eiropas Savienības vistrūcīgākajām personām;
- atzīst, ka būtu jāmaina programmas tiesiskais pamats (LESD 174. pants), taču, lai saglabātu nepārtrauktību un saikni ar kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem, ierosina no 2014. gada noteikt divkārtu tiesisko pamatu, piemērojot arī LESD 39. pantu;
- atzinīgi vērtē Komisijas nolūku pārsniegt programmā vistrūcīgākajām personām pašlaik izvirzīto pamatmērķi un uzskata, ka, pārtikas palīdzību vistrūcīgākajām personām kombinējot ar pasākumiem bērnu nabadzības un bezpajumtniecības mazināšanai un koordinējot to ar Eiropas Sociālo fondu (ESF), tiks radīta iespēja veikt daudzveidīgus pasākumus un vienlaicīgi pievērst uzmanību pamatvajadzību apmierināšanas jomā vērojamo dažādo nepilnību iemesliem;
- atzinīgi vērtē to, ka Komisijas priekšlikums vietējām un reģionālajām pašvaldībām dod iespēju aktīvi piedalīties palīdzības sadalē tiem, kam tā nepieciešama;
- noraida dalībvalstu brīvprātīgas dalības principu, jo tas varētu vietējām un reģionālajām pašvaldībām liegt piekļuvi fondam, vienlaikus neizveidojot līdzdalības un demokrātisku konsultāciju mehānismu valstu vai Eiropas līmenī un neievērojot ar nabadzības un atstumtības apkarošanu saistītās problēmas vietējā līmenī;
- uzskata, ka ekonomikas krīzes skartajos reģionos un kohēzijas reģionos programma būtu pilnībā jāfinansē no ES līdzekļiem, jo tas liecinātu par Eiropas pilsoņu, reģionu un iedzīvotāju kohēziju;
- uzsver, ka ierosinātais finansējums ir pārāk mazs, jo pašreizējais apropriāciju apmērs ir ievērojami samazināts (saskaņā ar Komisijas priekšlikumu par 30 % un saskaņā ar Padomes priekšlikumu pat par 40 %), un rosina apropriācijas saglabāt vismaz pašreizējā līmenī.

Ziņotājs

Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE), Lapinlahti pilsētas domes priekšsēdētājs

Atsauces dokuments

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas Vistrūcīgāko personu atbalstīšanas fondu

COM(2012) 617 final/2

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REGIONU KOMITEJA

1. atkārtoti norāda: lai varētu sasniegt mērķi, ko Eiropas Savienība izvirzījusi stratēģijā “Eiropa 2020”, proti, līdz 2020. gadam vismaz par 20 miljoniem samazināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaitu, ir nepieciešama Eiropas līmeņa iniciatīva attiecībā uz Eiropas Savienības vistrūcīgākajām personām. Šī mērķa sasniegšana ir vēl jo svarīgāka tāpēc, ka 2011. gadā nabadzības un sociālās atstumtības risks draudēja 119,6 miljoniem cilvēku, t. i. par sešiem miljoniem vairāk nekā 2009. gadā. Tā kā stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzīto mērķi tādēļ neizdosies sasniegt paredzētajā laikā, īpaši neizprotams ir 2013. gada 7. un 8. februāra Eiropadomes sanāksmē izvirzītais priekšlikums par 1 miljardu *euro* samazināt Eiropas atbalstu, kas paredzēts vistrūcīgākajām personām;

2. atzīst, ka būtu jāmaina programmas tiesiskais pamats (LESD 174. pants), taču, lai saglabātu nepārtrauktību un saikni ar kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem, ierosina no 2014. gada noteikt divkāršu tiesisko pamatu, piemērojot arī LESD 39. pantu;

3. uzsver, ka, izstrādājot efektīvu palīdzības stratēģiju vistrūcīgākajām personām, svarīgi ir ievērot subsidiaritātes principu;

4. kritiski vērtē to, ka Komisijas priekšlikums nav saskaņots ar stratēģiju “Eiropa 2020”, proti, tajā nav minēta atsaucē uz nabadzības apdraudēto cilvēku skaitu, kas ir viens no trim rādītājiem, kuri stratēģijā “Eiropa 2020” izmantoti, lai novērtētu Eiropas līmenī izvirzītā mērķa sasniegšanu sociālās iekļaušanas un nabadzības samazināšanas jomā;

5. uzskata, ka ir svarīgi un saprotami, ka Komisija 1) ierosinājusi jaunu tiesisko pamatu, kas ļauj izvairīties no Eiropas Savienības Tiesas konstatētā konflikta saistībā ar pārtikas palīdzības produktu iegādi tirgū; 2) iesniegusi jaunu programmu ar plašākiem uzdevumiem un tādējādi izveido sistēmu palīdzības pasākumu turpināšanai un arī to uzlabošanai, lai to rezultāti būtu efektīvāki un ilgtspējīgāki;

6. uzskata, ka, pārtikas palīdzību vistrūcīgākajām personām kombinējot ar pasākumiem bērnu nabadzības un bezpajumtniecības mazināšanai un koordinējot to ar Eiropas Sociālo fondu (ESF), tiks radīta iespēja veikt daudzveidīgus pasākumus un vienlaicīgi pievērst uzmanību pamatvajadzību apmierināšanas jomā vērojamo dažādo nepilnību iemesliem;

7. atzinīgi vērtē Komisijas nolūku pārsniegt programmā vistrūcīgākajām personām pašlaik izvirzīto pamatmērķi, taču

pauž bažas, ka to nabadzības izpausmju skaita palielināšana, kuras jaunajam fondam jāaptver, tikai mazinās fonda galīgo ietekmi, it sevišķi, ņemot vērā, ka Eiropadomes nostāja nozīmē to, ka līdzekļu apmērs, iespējams, tiks samazināts par gandrīz 30 % (2007.–2013. gadā vistrūcīgāko personu programmai bija paredzēti 3,5 miljardi *euro*, jaunajam fondam 2014.–2020. gadam paredzēti 2,5 miljardi *euro*);

8. norāda, ka ESF administratīvās procedūras daudzos gadījumos izrādījušas dalībniekiem apgrūtināšas, un saistībā ar jauno instrumentu vistrūcīgāko personu pamatvajadzību apmierināšanai rosina izvairīties no nevajadzīgi detalizēta regulējuma;

9. uzskata, ka, ņemot vērā ietilgušo ekonomikas krīzi, vistrūcīgāko personu atbalsta instrumentam nevajadzētu izmantot ESF līdzekļus, bet tam būtu vajadzīgs atsevišķs finansējums ilgākā laika posmā un nepieciešamās apropriācijas varētu piešķirt no daudzgadu finanšu shēmas 2. pozīcijas;

10. atzinīgi vērtē to, ka Komisijas priekšlikums vietējām un reģionālajām pašvaldībām dod iespēju aktīvi piedalīties palīdzības sadalē tiem, kam tā nepieciešama, un ir pārliecināta, ka minētā aktīvā loma var samazināt administratīvos šķēršļus un procedūras valstu un ES līmenī, jo vietējās un reģionālās pašvaldības savā darbībā izmanto labi izstrādātas procedūras un kontroles noteikumus, kuru pamatā ir valstu un ES tiesību akti;

11. norāda uz Pasaules Veselības organizācijas (PVO) stratēģiju “Veselība 21. gadsimtā — veselība visiem 21. gadsimtā”, kurā uzsvērtā steidzamā nepieciešamība samazināt sociālo un ekonomisko nevienlīdzību, lai uzlabotu visu iedzīvotāju veselību. PVO arī rosina īstenot vairākus pasākumus, kas orientēti uz vistrūcīgākajiem un slimākajiem iedzīvotājiem, lai novērstu trūkumus veselības aprūpē un ar veselību saistīto, kā arī sociālo nevienlīdzību (51. Veselības asamblejā pieņemtās PVO deklarācijas “Veselība 21. gadsimtā” preambulas II punkts);

12. norāda: lai arī jaunajā veidolā pārtikas palīdzības programma vistrūcīgākajām personām ir apvienota ar citiem sociālās integrācijas un solidaritātes instrumentiem, tās izcelsme un līdzšinējā darbība KLP ietvaros ir bijusi pilnīgi pamatota, jo KLP mērķis ir nodrošināt ES iedzīvotājiem pietiekami daudz pārtikas par samērīgām cenām (39. panta 1.(e) punkts) un pārtikas produktu pieejamību (39. panta 1.(d) punkts);

13. tāpēc uzskata, ka jaunajās programmās būtu jāparedz iespēja izmantot uzkrātos pārpalikušos lauksaimniecības produktus (intervences krājumus); taču uz pārpalikušo krājumu izmantošanas rēķina nevajadzētu samazināt Eiropas vistrūcīgāko personu atbalstīšanas fonda budžetu;

14. uzskata, ka ir svarīgi, lai ierosinātajā tiesību aktā būtu iekļauti skaidri noteikumi, kas jāievēro Komisijai, valstu iestādēm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un tām tiktu pavērtas iespēja novērst pamanītās nepilnības, jo šeit ir runa par ES leģitimitātes un iedzīvotāju uzticēšanās aspektā īpaši delikātu darbības jomu. Par šīs rīcības jomas nepieciešamību, darbības veidu un rezultātiem dalībvalstīs un to reģionos valda atšķirīgi uzskati;

15. noraida dalībvalstu brīvprātīgas dalības principu, jo tas varētu vietējām un reģionālajām pašvaldībām liegt piekļuvi fondam, vienlaikus neizveidojot līdzdalības un demokrātisku konsultāciju mehānismu valstu vai Eiropas līmenī un neievērojot ar nabadzības un atstumtības apkarošanu saistītās problēmas vietējā līmenī;

16. uzskata, ka ekonomikas krīzes skartajos reģionos un kohēzijas reģionos programma būtu pilnībā jāfinansē no ES līdzekļiem;

17. rosina iestādes ņemt vērā, ka līdzfinansējuma noteikšana varētu nozīmēt to, ka instrumentu neieviešis, pat ja daudzu reģionu ekonomiskā un sociālā stāvokļa dēļ šāds instruments būtu vajadzīgs;

18. atbilstoši iepriekšējā atzinumā paustajai nostājai uzsver, ka Komisijai būtu jāturpina vērtēt, vai šim pasākumam piešķirtās apropriācijas ir pietiekamas, un atgādina, ka, pēc Komitejas domām, iepriekšējais finansējuma apmērs (500 miljoni EUR gadā) bija nepietiekams; dažādu iemeslu dēļ vajadzība pēc finansējuma ir augusi, un tas nozīmē, ka ierosinātais finansējums ir pārāk mazs, jo pašreizējais apropriāciju apmērs ir ievērojami samazināts (saskaņā ar Komisijas priekšlikumu par 30 % un saskaņā ar Padomes priekšlikumu pat par 40 %). Komiteja rosina apropriācijas saglabāt vismaz pašreizējā līmenī;

Detalizēti Komitejas paskaidrojumi un ieteikumi politikas jomā

19. atzīmē, ka pietiekams, daudzveidīgs un veselīgs uzturs ir pamattiesības, kas nostiprinātas daudzos starptautiskos cilvēktiesību nolīgumos un deklarācijās, un minētās tiesības jānodrošina visiem ES pilsoņiem un iedzīvotājiem visos līmeņos;

20. norāda, ka vistrūcīgāko personu nepietiekamais uzturs ir izskaidrojams daudziem un dažādiem, arī savstarpēji saistītiem cēloņiem, piemēram, tādām parādībām kā:

- demogrāfiskās tendences un globālas pārmaiņas lauksaimniecības produktu tirgū un lauksaimniecības un tirdzniecības politikā;
- nepilnības lauksaimniecības ražojumu iekšējā tirgū un pārredzamības trūkums pārtikas vērtību ķēdē;
- pārtikas audzēšanai piemērotas zemes platību samazināšanās un zemes pārmērīga izmantošana enerģijas kultūru audzēšanai;

— noteikti ES pasākumi un birokrātiski šķēršļi, kas kavē lauksaimniecību iztikas nodrošināšanai un lauksaimniecisko ražojumu tirdzniecību mazos apmēros;

— strukturālas pārmaiņas daudzos lauku reģionos;

— ekonomikas krīzes ietekme uz nodarbinātību un iedzīvotāju pirkatspēju;

— bezdarbs un tā rezultātā pieaugošā ģimeņu un bērnu nabadzība;

— nestabilitāte ES kaimiņreģionos.

21. uzskata: lai atrisinātu šīs visaptverošās un daudzslāņainās problēmas, ir vajadzīga efektīva ES rīcībpolitika un finansējums;

22. ir pārliecināta, ka par KLP pamatmērķi arī turpmāk jāizvirza ES iedzīvotāju nodrošināšana ar piemērotu un daudzveidīgu uzturu. Komiteja aicina veikt lauksaimniecības politikas reformu, lai pārtikas produktu cenas noteikšana tirgū būtu pārredzama un primārā lauksaimnieciskā ražošana visos ES reģionos saglabātu rentabilitāti;

23. uzskata: kaut arī tirgus tendenci, pēdējo gadu ražas un patēriņa modeļu pārmaiņu dēļ lauksaimniecības produktu pārpalikumi ir samazinājušies, tos var turpināt uzkrāt arī nākotnē, un no ES leģitimitātes viedokļa būtu svarīgi šos pārpalikumus izmantot palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām;

24. uzsver, ka iepriekš minēto 12. punktu var pamatot ar faktu, ka KLP jau no paša sākuma ir bijusi viena no ES politikas galvenajām jomām un tāda paliks arī turpmāk. Tās iekļaušana jaunā instrumenta tiesiskajā pamatā (divkāršs tiesiskais pamats) nodrošinātu nepārtrauktību palīdzības sniegšanā vistrūcīgākajām personām, neraugoties uz to, ka pašreizējās problēmas var ilgstotī apgrūtināt citu ES politikas jomu, piemēram, sociālās kohēzijas finansēšanu;

25. norāda, ka arī katrā Eiropas Savienības dalībvalstī reģionu sociālais un ekonomiskais stāvoklis ir atšķirīgs, un uzskata, ka ierosinātā programma ir vajadzīga, lai Eiropas kohēzijas un solidaritātes labad papildinātu tos pasākumus, kurus veic katra dalībvalsts un vietējās un reģionālās pašvaldības. Ierosinātā programma šajā ziņā ir stingri balstīta uz ES vērtību kopumu un fundamentālo Eiropas integrācijas ideju;

26. uzskata: ir svarīgi, ka dažādos mērķus jaunā fonda ietvaros var kombinēt, lai novērstu nabadzības un atstumtības cēloņus, jo bezpajumtniecība, nepietiekams uzturs un ģimeņu, kurās ir bērni, sociālā maznodrošinātība viens otru savstarpēji ietekmē. Taču Komiteja norāda, ka programmas, kuras īstenoja

pirms jaunā instrumenta, galvenokārt pievērsās pārtikai, kuras trūkums daudzos reģionos atkal kļuvis par reālu, ieilgušu problēmu. Tāpēc Komiteja rosina dalībvalstis un reģionus programmu īstenošanā īpašu uzmanību veltīt pārtikas palīdzībai un, pamatojoties uz to, palīdzēt iedzīvotājiem izmantot programmas un pasākumus bezpajumtniecības un sociālās atstumtības mazināšanai;

27. atzīmē, ka iepriekš minētā 16.–18. punkta pamatā ir šādi apsvērumi:

- vistrūcīgāko personu atbalsta programmas pilnīga finansēšana no Kopienas budžeta vismagāk skartajos reģionos ir pamatota, jo tā ir Eiropas pilsoņu, reģionu un iedzīvotāju kohēzijas izpausme;
- ierosinātā instrumenta līdzfinansēšanas ideju var aplūkot no divām pusēm. No vienas puses, līdzfinansējums dažos gadī-

jumos var palielināt programmu efektivitāti un veicināt vietējo un reģionālo pašvaldību apzinīgāku iesaistīšanos; no otras puses, tas var vājināt interesi par dalību programmās un tādējādi samazināt daudzos reģionos nepieciešamās iespējas. RK uzsver, ka, ņemot vērā pašreizējos ekonomikas apstākļus, ticamāks ir pēdējais scenārijs, tāpēc tā rosina iestādes vēlreiz pārskatīt 85 % līdzfinansējuma likmi;

- pašreizējā apropriāciju apjoma samazināšana par 30–40 % neliecina par tālredzīgumu, jo izvērtējumā par iepriekšējām pārtikas programmām vistrūcīgākajām personām un ieinteresēto aprindu sanāksmju ziņojumos aprēķināts, ka nepieciešamais apropriāciju līmenis gadā ir aptuveni 680 miljoni EUR. Tas nozīmē, ka nepieciešamais papildu finansējums ir gandrīz tikpat liels, cik plānotais līdzšinējā finansējuma samazinājums.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

Grozījums Nr. 1

Preambula

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 175. panta 3. punktu,	ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību, un jo īpaši tā 175. panta 3. punktu <u>un 39. panta 1. punktu,</u>

Pamatojums

Pamatojums ir norādīts atzinuma pirmās daļas ("Ieteikumi politikas jomā") 2. un 12. punktā.

Grozījums Nr. 2

7. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Lai izveidotu atbilstošu finanšu shēmu, Komisijai, izmantojot objektīvu un caurredzamu metodi, kas ņem vērā atšķirības starp nabadzību un materiālo nenodrošinātību, ar īstenošanas aktiem būtu jānosaka kopējo resursu sadalījums pa gadiem un dalībvalstīm.	Lai izveidotu atbilstošu finanšu shēmu, Komisijai, izmantojot objektīvu un caurredzamu metodi, kas ņem vērā atšķirības starp nabadzību un materiālo nenodrošinātību, <u>tostarp ietverot relatīvo nabadzības sliekšni,</u> ar īstenošanas aktiem būtu jānosaka kopējo resursu sadalījums pa gadiem un dalībvalstīm.

Pamatojums

Tā kā relatīvās nabadzības rādītājs ir iekļauts stratēģijā "Eiropa 2020" un to izmanto Eurostat, tas būtu izmantojams arī saistībā ar jauno fondu.

Grozījums Nr. 3

Jauns apsvērums aiz 8. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Lai pēc iespējas efektīvā un atbilstošā veidā reaģētu uz vistrūcīgāko iedzīvotāju vajadzībām, un ievērojot vienoto stratēģisko satvaru, visos fonda procedūras posmos jāpie-mēro partnerības princips.</u>

Grozījums Nr. 4

35. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Darbību revīzijas biežumam vajadzētu būt samērīgam ar Savienības atbalsta apjomu no Fonda. Konkrēti, veikto revīziju skaits būtu jāsamazina, ja kopējie attiecināmie izdevumi vienai darbībai nepārsniedz EUR 100 000. Tomēr, ja ir pierādījumi par pārkāpumu vai krāpšanu, būtu vajadzīga iespēja veikt revīziju jebkurā laikā, arī revīzijas parauga ietvaros. Lai Komisijas veiktās revīzijas līmenis būtu samērīgs ar risku, Komisijai būtu jābūt iespējai samazināt revīzijas darbu attiecībā uz darbības programmām, kurās nav ievērojami pārkāpumi vai gadījumiem, kad var paļauties uz revīzijas iestādi. Turklāt revīzijas apjomā būtu pilnībā jāņem vērā fonda mērķis un iedzīvotāju mērķgrupu iezīmes.	Darbību revīzijas biežumam vajadzētu būt samērīgam ar Savienības atbalsta apjomu no Fonda. Konkrēti, veikto revīziju skaits būtu jāsamazina, ja kopējie attiecināmie izdevumi vienai darbībai nepārsniedz EUR 100 000. Tomēr, ja ir pierādījumi par pārkāpumu vai krāpšanu, būtu vajadzīga iespēja veikt revīziju jebkurā laikā, arī revīzijas parauga ietvaros. Lai Komisijas veiktās revīzijas līmenis būtu samērīgs ar risku, Komisijai būtu jābūt iespējai samazināt revīzijas darbu attiecībā uz darbības programmām, kurās nav ievērojami pārkāpumi vai gadījumiem, kad var paļauties uz revīzijas iestādi. Turklāt revīzijas apjomā būtu pilnībā jāņem vērā fonda mērķis un iedzīvotāju mērķgrupu iezīmes. <u>Izvērtējot katra pasākuma revīzijas nepieciešamību, uzmanība būtu jāpievērš arī izstrādātajām publiskās revīzijas procedūrām un pilnvarām, ko attiecīgās vietējās un reģionālās pašvaldības, iespējams, jau piemēro īstenojamos pasākumos un tos atbalstošajās darbībās. Līdzīgi būtu jāapņemas arī, vai to partnerorganizāciju darbība, kuras īsteno kādu no pasākumiem, ietilpst publiskā finansējuma jomā un vai uz to attiecas ar šo jomu saistītās revīzijas metodes, kā arī jāņem vērā šīs organizācijas darbības apjoms un pieredze.</u>

Grozījums Nr. 5

4. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Fonds atbalsta valsts shēmas, kurās ar dalībvalstu atlasītu partnerorganizāciju starpniecību vistrūcīgākajam personām tiek izdalīti pārtikas produkti un pirmās nepieciešamības preces, kas domāti personīgai lietošanai bezpajumtniekiem vai bērniem.	Fonds atbalsta valsts shēmas, kurās ar dalībvalstu atlasītu partnerorganizāciju starpniecību <u>un ar vietējo un reģionālo pašvaldību aktīvu līdzdalību</u> vistrūcīgākajam personām tiek izdalīti veselīgi un pēc iespējas daudzveidīgāki pārtikas produkti un pirmās nepieciešamības preces, kas domāti personīgai lietošanai bezpajumtniekiem vai bērniem.

Grozījums Nr. 6

5. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Atbalstu no Fonda īsteno, cieši sadarbojoties Komisijai un dalībvalstīm.	Atbalstu no Fonda īsteno <u>Fonda līdzekļus daļā, cieši sadarbojoties Komisijai, un dalībvalstīm, un attiecīgajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām un attiecīgajām partnerorganizācijām, lai tam būtu vislielākā iespējamā ietekme.</u>

Pamatojums

Ietekmes novērtējuma, kas pievienots likumdošanas priekšlikumam, 2. pielikumā (iii. lpp.) minētas trīs dažādās vadības sistēmas, ko ES dalībvalstīs izmanto vistrūcīgāko personu programmas īstenošanā. Dažas no tām tieši iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī partnerorganizācijas, kas ir tuvāk atbalsta saņēmējiem.

Grozījums Nr. 7

5. panta 6. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Atbilstoši savai atbildībai Komisija un dalībvalstis nodrošina koordināciju ar Eiropas Sociālo fondu un citām Savienības politikas jomām un instrumentiem.	Atbilstoši savai atbildībai Komisija un dalībvalstis nodrošina koordināciju ar Eiropas Sociālo fondu un citām Savienības politikas jomām un instrumentiem, <u>īpaši ar ES pasākumiem veselības aprūpes jomā, piemēram, trešo ES daudzgadu rīcības programmu veselības aizsardzības jomā 2014.–2020. gadam.</u>

Pamatojums

Atzinumā CdR 67/2012 par programmu “Veselība izaugsmei” Reģionu Komiteja ir uzsvērusi, ka “ilgtspējīgā veselības politikā jāņem vērā veselību veicinoši un saskārušā faktori, piemēram, sociāli ekonomiskie priekšnoteikumi, dzīvesveids, kultūra, izglītība, vides faktori un sociālie apstākļi”.

Grozījums Nr. 8

5. panta 8. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Komisija un dalībvalstis nodrošina Fonda efektivitāti, jo īpaši veicot uzraudzību, ziņošanu un izvērtēšanu.	Komisija un dalībvalstis nodrošina Fonda efektivitāti, jo īpaši veicot uzraudzību, ziņošanu un izvērtēšanu, <u>kā arī ietekmes novērtējuma izstrādāšanas laikā cieši un regulāri apspriežoties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un partnerorganizācijām, kuras īsteno Fonda pasākumus.</u>

Grozījums Nr. 9

5. pants, jauns punkts pēc 12. punkta

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Viens no kritērijiem Fonda atbalsta piešķiršanā varētu būt Eiropas bezpajumtniecības un mājokļu trūkuma tipoloģija (ETHOS).</u>

Pamatojums

Katrā ES dalībvalstī problēmas, kas rodas bezpajumtniecības un ar mājokli saistītās atstumtības dēļ, tiek uztvertas un risinātas atšķirīgi. ETHOS tipoloģija tika izstrādāta, rūpīgi analizējot valstu pašreizējās definīcijas un reālo stāvokli, ar kuru labdarības organizācijas saskaras ikdienā.

Grozījums Nr. 10

5. pants, jauns punkts pēc 12. punkta

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Komisijai, dalībvalstīm un partnerorganizācijām jāsekmē cīņa pret pārtikas nelietderīgu izmantošanu visos izplatīšanas posmos, tostarp pārtikas piegādes, kā arī saņēmēju attiecīgas izglītības posmā.</u>

Pamatojums

Parlamenta 2012. gada 19. janvāra rezolūcijā norādīts, ka pārtikas nelietderīgas izmantošanas novēršana turpmāk jāuzskata par svarīgu jautājumu Eiropas Savienībā. Būtiski ir norādīt: Komisija lēš, ka pārtikas nelietderīga izmantošana visos izplatīšanas posmos ir aptuveni 190 kilogramu uz vienu Eiropas iedzīvotāju gadā. Cīņai pret pārtikas nelietderīgu izmantošanu būtu veicami šādi pasākumi: skaidrojums par dažām veselības aizsardzības norādēm, kuras paredzētas Kopienas tiesību aktos un kuras izvieta uz lauksaimniecības un pārtikas produktiem, piemēram, par norādēm “derīguma termiņš” un “ieteicamais derīguma termiņš”; Eiropas tiesību aktu par lauksaimniecības produktu tirdzniecības standartu pārskatīšana (jo īpaši attiecībā uz augļiem un dārzeņiem), lai veicinātu nekalibrētu augļu un dārzeņu piedāvājumu; nosacījums lielveikalu tīkliem, ka tiem jāziedo nepārdotie pārtikas produkti.

Grozījums Nr. 11

6. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Kopējie resursi, kas laika posmam no 2014. līdz 2020. gadam pieejami budžeta saistībām no Fonda, ir EUR 2 500 000 000 2011. gada cenās, sadalīti pa gadiem atbilstīgi II pielikumā norādītajam.	Kopējie resursi, kas laika posmam no 2014. līdz 2020. gadam pieejami budžeta saistībām no Fonda, ir EUR 2 500 000 000 3 500 000 000 2011. gada cenās, sadalīti pa gadiem atbilstīgi II pielikumā norādītajam.

Grozījums Nr. 12

6. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Neskarot šā panta 4. punktu, Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem lēmumu, kurā saskaņā ar Regulas (ES) Nr. ... (CPR) 84. panta 5. punktu nosaka kopējo resursu sadalījumu pa gadiem un dalībvalstīm, ņemot vērā šādus Eurostat noteiktos rādītājus:	Neskarot šā panta 4. punktu, Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem lēmumu, kurā saskaņā ar Regulas (ES) Nr. ... (CPR) 84. panta 5. punktu nosaka kopējo resursu sadalījumu pa gadiem un dalībvalstīm, ņemot vērā šādus Eurostat noteiktos rādītājus:
	(a) <u>relatīvās nabadzības sliekšni, t. i., to iedzīvotāju procentuālā daļu, kas dzīvo mājāsaimniecībā, kuras ienākumi ir zemāki par 60 % no vidējiem ienākumiem valstī;</u>
(a) to iedzīvotāju skaits, kuri cieš no dziļas materiālās nenodrošinātības;	(a b) <u>to iedzīvotāju skaitu, kuri cieš no dziļas materiālās nenodrošinātības;</u>
(b) to iedzīvotāju skaits, kuri dzīvo mājāsaimniecībā ar ļoti zemu darba intensitāti.	(b c) <u>to iedzīvotāju skaitu, kuri dzīvo mājāsaimniecībā ar ļoti zemu darba intensitāti.</u>

Grozījums Nr. 13

Jauns pants pēc 11. panta

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Valsts uzraudzības komiteja:</u>
	1. <u>Dalībvalstis izveido uzraudzības komiteju, lai nodrošinātu savas darbības programmas efektīvu īstenošanu.</u>
	2. <u>Uzraudzības komitejas sastāvā tiek iekļauti vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvji un tādu organizāciju pārstāvji, kuras darbojas nabadzības novēršanas jomā. Uzraudzības komiteja veido partnerības gan ar organizācijām, kas pārstāv trūcīgo personu intereses, gan ar organizācijām, kuras iesaistās atbalsta sniegšanā trūcīgām personām.</u>

Grozījums Nr. 14

15. pants, jauns punkts pēc 3. punkta

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Līdz 2018. gada martam Komisija izstrādās Fonda vidusposma izvērtējumu un to iesniegs Eiropas Parlamentam, Padomei un Reģionu komitejai.</u>

Grozījums Nr. 15

17. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Īstenojot darbību, saņēmēj institūcijas un partnerorganizācijas informē sabiedrību par Fonda atbalstu, labi redzamā vietā, katrā pārtikas un preču izdalīšanas vietā un papildpasākumu veikšanas vietā izvietojot vismaz vienu plakātu ar informāciju par darbību (minimālais izmērs A3), tostarp par Savienības finansiālo atbalstu, izņemot gadījumus, kad konkrētajos apstākļos tas nav iespējams. Saņēmēj institūcijas un partnerorganizācijas, kam ir tīmekļa vietnes, sniedz tur īsu darbības aprakstu, ieskaitot tās mērķus un rezultātus, un norāda, ka saņem atbalstu no Savienības.	Īstenojot darbību, saņēmēj institūcijas un partnerorganizācijas informē sabiedrību par <u>atbalstu, kas gūts saistībā ar pārtikas un preču izdali, to ierastajai praksei un izdales apstākļiem atbilstošā veidā, piemēram, izmantojot plakātus vai brošūras, kuras iepazīstina ar attiecīgo pasākumu un tā vajadzībām no Eiropas Savienības gūto atbalstu, un sniedz informāciju par piekļuves iespējām citiem pasākumiem šā paša mērķa atbalstam, izmantojot līdzekļus, kas apvieno informāciju, ieteikumus un darba un sociālās iekļaušanas procesus, kas virzīti uz paaudžu starpā pastāvošās nabadzības izskaušanu.</u> Fonda atbalstu, labi redzamā vietā, katrā pārtikas un preču izdalīšanas vietā un papildpasākumu veikšanas vietā izvietojot vismaz vienu plakātu ar informāciju par darbību (minimālais izmērs A3), tostarp par Savienības finansiālo atbalstu, izņemot gadījumus, kad konkrētajos apstākļos tas nav iespējams Saņēmēj institūcijas un partnerorganizācijas, kam ir tīmekļa vietnes, sniedz tur īsu darbības aprakstu, ieskaitot tās mērķus un rezultātus, un norāda, ka saņem atbalstu no Savienības.

Pamatojums

Sākotnējais formulējums pilnveidots, paplašinot vispārējo informāciju par cita veida pasākumiem izvirzītā mērķa sasniegšanai un iekļaujot citus līdzekļus, lai uzlabotu nosacījumus struktūrās, kuras sniedz publiskos pakalpojumus. Mērķis ir panākt, lai pārtikas un preču izdali varētu izmantot attiecīgo personu aktīvai iesaistīšanai sociālās iekļaušanas un nodarbinātības veicināšanas pasākumos.

Grozījums Nr. 16

21. panta 3. punkta pirmais ievilkums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Pārtiku un preces bezpajumtniekiem vai bērniem var pirt pašas partnerorganizācijas.	Pārtiku un preces <u>galīgajiem saņēmējiem bezpajumtniekiem vai bērniem</u> var pirt pašas partnerorganizācijas.

Pamatojums

Fonds paredzēts vistrūcīgākajām personām; runa nav tikai par bezpajumtniekiem vai bērniem — tā ir plašāka tādu iedzīvotāju kategorija, kuriem nepieciešama palīdzība. Piemēram, 2. panta 1. un 7. punktā, 3. pantā un 21. panta 4. punktā konkrēti minētas vistrūcīgākās personas. Šā grozījuma mērķis ir panākt lielāku konsekveni Regulā.

Grozījums Nr. 17

24. panta 1. a) punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(a) bezpajumtniekiem un bērniem personīgai lietošanai paredzētās pārtikas un pirmās nepieciešamības preču pirkšanas izmaksas;	(a) bezpajumtniekiem un bērniem <u>galīgajiem sanēmējiem</u> personīgai lietošanai paredzētās pārtikas un pirmās nepieciešamības preču pirkšanas izmaksas;

Pamatojums

Tāds pats pamatojums kā grozījumam Nr. 16.

Grozījums Nr. 18

24. panta 1. b) punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(b) ja publiskā sektora institūcija pērk bezpajumtniekiem un bērniem personīgai lietošanai paredzēto pārtiku vai pirmās nepieciešamības preces un nodrošina ar tām partnerorganizācijas — izmaksas, kas rodas, pārtiku vai preces transportējot uz partnerorganizāciju noliktavām, pēc vienotas likmes 1 % apmērā no izmaksām, kas minētas a) apakšpunktā;	(b) ja publiskā sektora institūcija pērk bezpajumtniekiem un bērniem <u>galīgajiem sanēmējiem</u> personīgai lietošanai paredzēto pārtiku vai pirmās nepieciešamības preces un nodrošina ar tām partnerorganizācijas — izmaksas, kas rodas, pārtiku vai preces transportējot uz partnerorganizāciju noliktavām, pēc vienotas likmes 1 % apmērā no izmaksām, kas minētas a) apakšpunktā;

Pamatojums

Tāds pats pamatojums kā grozījumam Nr. 16.

Briselē, 2013. gada 11. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Abonementa cenas 2013. gadā (bez PVN, ieskaitot sūtīšanas izdevumus)

ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 300 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, papīra formātā + DVD, ikgadējs	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 420 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 910 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, DVD, ikmēneša (apkopojošs)	22 oficiālajās ES valodās	EUR 100 gadā
ES Oficiālā Vēstneša pielikums (S sērija) – Publiskā iepirkuma līgumu konkursi, DVD, viens izdevums nedēļā	daudzvalodu: 23 oficiālajās ES valodās	EUR 200 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, C sērija – Konkursi	valodā(-ās) saskaņā ar konkursu(-iem)	EUR 50 gadā

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša, kas iznāk oficiālajās Eiropas Savienības valodās, abonements ir pieejams 22 valodās. Tajā ir L sērija ("Tiesību akti") un C sērija ("Paziņojumi un informācija").

Katrai valodas versijai nepieciešams atsevišķs abonements.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 920/2005, kas publicēta 2005. gada 18. jūnijā *Oficiālajā Vēstnesī* L 156, Eiropas Savienības iestādes uz zināmu laiku nesaista pienākums visus tiesību aktus sagatavot īru valodā un tos publicēt šajā valodā. Tādēļ *Oficiālā Vēstneša* izdevumus īru valodā var iegādāties atsevišķi.

Oficiālā Vēstneša pielikumu (S sērija – "Publiskā iepirkuma līgumu konkursi") var abonēt 23 oficiālo valodu versijās vienā daudzvalodu DVD formātā.

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša abonentiem ir tiesības saņemt dažādus *Oficiālā Vēstneša* pielikumus bez papildu samaksas. Abonentus informē par pielikumiem ar *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* iekļautiem paziņojumiem lasītājiem.

Pārdošana un abonementi

Dažādus maksas periodiskos izdevumus, tādus kā *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, var abonēt pie mūsu komerciālajiem izplatītājiem. To saraksts ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV